

ԲՆԱԾԻԱԿՈՒՄՆԵՐ ԵՐԿՐՈՒԹՅՆԵՐՆԵՐ

1976 4

ერთი სიტყვით, ხელოვნურად გავიძარცვადით და გავიღარიბებდით თავს და ჩვენვე დავზარალებდით.

ცხარე კამათს იწვევს ის „კადნიერება“, რასაც თეატრი იჩენს დრამატული მასალის, ზოგჯერ კი კლასიკური დრამატურგიის მიმართ.

თუ ჩვენ მიერ გაზიარებულია აქსიომური აზრი, რომ თანამედროვეობა და თეატრი განუყოფელია, მაშინ არც საკამათო უნდა დაგვრჩეს რამე.

მე პირადად, გულსა მტკენს, როდესაც ავტორიტეტულ საკრებულოშიც და პრესის ფურცლებშიდანაც მესმის, რომანტიკულობამ თავისი დრო მოჭამაო. ღმერთმა ნუ ქნას, რა სათქმელია! როგორ შეიძლება ყავლი გაუვიდეს რომანტიკულობას, ეს ხომ ადამიანის სულის თვისებაა. რომანტიკულის, გმირულის, პეროიკულის სიკვდილი ვინ თქვა, ან დრო-ვამის მოჭმა. ძველდება, ცვთება მათი გამოხატვის, გამოსახვის ფორმები, საშუალებები. ჩვენ უშესანიშნავესი თეატრის პატრონები ვიყავით; მის თეატრალურ სახიერებას, ერთ დროს დიდად მღელვარეს, მართალია, გავეშინაურდით და ზოგი შეულაზუნდნარავდა კიდევ, მაგრამ თავად სულის თვისების სიკვდილი სად გაგონია. ის მუდამ არსებობს ცხოვრებაში, არსებობს სცენაზეც. ეგ არის, რომ სახეს იცვლის, ე. ი. დროის ნიშნითაა მოდიფიცირებული. გმირული, პეროიკული თეატრის დამცველები, ვითომ, ფიგურალურად რომ ვთქვათ, ჩოხა-ახალუხის და ქამარ-ხანჯლის რომანტიკას მისტირებენ? თუ ერთ დროს, მოძალბეული პრაქტიციზმის დასაპირისპირებლად უნდოდათ იგი. იმ პერიოდის რუსთაველის თეატრს უკავშირდება ქართული თეატრის ყველაზე დიდი გამოძახილი, დიდი რეჟონანსი. ასე რომ, ჰაიარაღ ლაპარაკი არას ვვარგვს.

თეატრის განუმეორებელი თავისთავადობისკენ სწრაფვა გვაკლდეულებს გულისყურით მოვკიდოთ ფორმის სდევროში ეროვნული ფენომენის გამოვლინებებს, სოციალისტური და საკაცობრიო იდეებისა და იდეალების მათი გზით გაცხადებას.

ჩვენში ინტელექტუალური თეატრის პრინციპები ინერგება (მისი ნიშნები დრამატურგიაშიც ვლინდება). თუ ეს არ მოხდება ქართულ ნიადაგზე, თუ ჩვენ ვერ მოვიპოვებთ დამოუკიდებელ სახელს ქართული ინტელექტუალური თეატრისას, საერთო მონაპოვარში ჩვენს წვლილი არა იქნება რა. ეს გვაკლდეულებს საკითხი კურსივით გამოვყოთ, საგანგებოდ ჩაუდრმავედეთ მას. მართო საგანმანათლებლო ამოცანები ცოტაა. თუმც ვიცით, რომ რუსთაველის თეატრში დღეს მიმდინარე პროცესებმა არ შეიძლება შეგავლენა არ იქონიოს დღევანდელ ქართულ თეატრალურ კულტურაზე. ყოველ შემთხვევაში, შედეგები ისეთია, რომ ზოგ თეატრს აიძულებს გადასინჯოს თავისი კრიტიკულები, უფრო კრიტიკულად, ახალი თვალთ შეაფასოს მიღწეული.

თეატრის თავისთავადობა და განსაკუთრებულობა, რითაც საკუთარი წვლილი შეიძლება შევიტანოთ საკაცობრიო საგანძურში, ეროვნულ სახიერებაშია. ხელოვანის ჯანსაღი, მართებული მოქალაქეობრივი პოზიცია თუ ჯერ ეროვნულში არ გამოჩნდა, ის ინტერნაციონალურში ვერ გადაიზრდება.

ცხოვრებისეული, ამაღლებელია ეს პრობლემა, და მრავალ პრობლემათა შორის მასაც უნდა მიაგოს თავისი წვლილი განახლების გზაზე შემდგარმა თანამედროვე ქართულმა თეატრმა.

ბერგოლვ

ბრუნვი

სამგროშიანი ოპერა

თარგმანი ბერმანულიდან
ჯორჯანელიძისა

„სამბროშიან მარაში“, რომელიც ბრეტმა 1928 წ. დაწერა და რომელზეც პირველმა მოუხვეტა ავტორის მსოფლიო სახელი და დიდება, ერთხელ უკვე დამუშავებული სიუჟეტია გამოყენებული ბრეტამდე უხუტად ორას წლით ადრე, ე. ი. 1728 წ., ინგლისელმა პოეტმა და დრამატურგმა ჯონ გეიმ (1688-1732 წწ.) ამავე ფაბულაზე შექმნა პრინცივალე კომედია (იდეა ჯონათან სვიფტმა მიაცოლდა) „გლახაკის ოქოთა“ — ფორმით პაროდია ოპერაზე, შინაარსით — მძაფრი სოციალური და პოლიტიკური სატირა, მთავრობასა და მაღალ წრეებში გაშფეებული კორუფციის კრიტიკა. გეიმს პიესას ისეთივე წარმატებაც ხვდა წოლად, როგორც ორი საუკუნის შემდგომ მის უცნობს ორეულს — „სამგროშიან ოპერას“.

ბრეტმა არსებითი ცვლილებები შეიტანა გეიმს პიესაში, გადმოაკეთა და გაათანადროულა იგი. მოქმედება ერთი საუკუნით აქეთ გადაიწოვა — დედოფალ ვიქტორიას ეპოქაში; შეიყვანა ორი ახალი შოქსედი პირი: ლოდონის პოლიციის შეფი ბრაუნ-ავთარი და მოძღვარი კემპლი, რასაც მხინვენლოვასი სტრუქტურული ცვლილებებიც მოჰყვა, რაც მთავარი, იტალიური კაცობაა — დღეს მთავარი პერსონაჟების ხასიათებმა, მკაცობით, მავალითად, ჯონ გეიმთან კეთილშობილების წარაგახდელით მოსილი ყარაღია. თუ გეიმ ინგლისელი თავადაზნაურობის პრესიციებიდან აკრიტიკებდა კაპიტალიზმს, ბრეტს ამას მე-21 საუკუნის რევოლუციურ მსოფლმხედველობაზე დაყრდნობით იქნს და ახდომ, დაუფარავ სიცრუესა და ძალადობასთან ერთად ამათახებს მოტყუების, ჩაგვრისა და ყვლეფის შენიღბულ, „დაკანონებულ“ მეთოდებსაც.

ბრეტს ბურჟუაზიული საზოგადოების წუმბეში გადაყვარობ, განსტყრების, რეციდივისტების, მემკვიდრისა და მათხოვრების დღეში ამსოვრილ სამყაროში, მაგრამ მისი განაჩენი ყველას შეეხება, მთელ სოციალურ გარემოს, რომელიც აქეთ წყლულეს წარმოშობს. ბრეტს პერსონაჟები ამ საზოგადოების პირშონიცი არიან და ზვარაკინცი ერთსა და იმავე დროს. ცხოვრება ბორტებამაზე დაფუძნებული და „ადამიანთა ურთობრდამოკიდებულება არასაინდოლა“, „ადამიანს უფლება აქვს იყოს ქვეყნად ბედნიერი“, მაგრამ „განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია“.

„სამგროშიან ოპერას“ მუშაობისას ბრეტს უკვე ჩამოყალიბებული ჰქონდა „ეპიკური თეატრის“ თეორიისა და მისი დრამატურგიული მეთოდის, ე. წ. „გაუცხოების ეფექტის“ ზოგიერთი ძირითადი დებულება და პრაქტიკულადაც

იყენებდა მათ. კერძოდ, საგრძნობი ნაწილი იმ მხატვრული ხერხებისა, რომლებიც შემდგომ გამოიყენა ავტორმა „კავკასიური ცარცის წრეში“ (თავის ყველაზე „ეპიკურ“ დრამაში) „სამგროშიან ოპერაშიც“ ქმედებად ვლინდება.

მართალია, „სამგროშიან ოპერა“ ჯერაც ტრადიციულ შოქსედეებზეა არის დაყოფილი და არა ეპიკურ ფოხზე აკიხულ სცენებად, მას არ ჰყავს წამყვანი, როგორცაა მგოსანი „კავკასიური ცარცის წრეში“ („მთხრობელი“ რუსთაველის სახელობის თეატრის დადგამაში), მაგრამ ეს პიესაც უკვე უზადაა შექმული ეპიკური ჩუქურთმებით, თხრობითი ჟანოებისათვის დამახასიათებელი გამოსახვის საშუალებებით. მგოსნის ჩახასხაზობრივი პროტოტიპია მხებტალე სომღერალი, რომელიც ათლოღში შეკე-დადას რომანსს მღერის. ოქიქედებამდე თხრობა იწყება, მომდრალი გვიამბობს შევის „საგმობი საქმეებს“, მის ზოგად პორტრეტს ხატავს, ზიგევის ადარებს. ბაყურეელი იმთავითვე წაითხოულ ტიპს იღებს, უფო განზე მღგობს ინტელექტუალური ბეფალეყურისა და მთაჯულის პოზიციას იკავებს, ვიდრე ემსოციებით შეჯოობილი გულმემატკვირისა; რა იქნება, რა მოხდება, ის უფო აიხტეფეებს, ვიდრე შეკე-დანას ხვედრის, ე. ი. უფო შოქსედების მსველობა, ვიდრე მისი შედეგი, და თოქტის მთიაიცი ეს ვალათ. მაგრამ იქვე პროლოგში გვხვდება ეფექტური დრამატურგიული წვლილმანიცი: რომანსის დამთავრებისთანავე, ბაყურებლისთვის მოულოდნელად, მემკვიდრე გამოეყვავა კაცი, სწრაფად გადასერავს სცენას და გადის. ნაძირალა ჯენი ყველას გასაგონად ამბობს: „შეკე-დანა იყო“ და ასე გრძელდება მთელ პიესაში: ულამაზეს დრამატურგიულ ილეთებს, უმასვილოინირეს დიალოგებს ენაცვლეობს მათში ჩაწრულ-გადსაბაროული ეპიკური პასაჟები: რიტმიზებული მონოლოგები და მუსიკალური ნოზიფი. ბრეტს არსებითად რაიმეს კი არ აკლებს ტრადიციულ დრამატურგიას, რამით კი არ აღარებებს მას, არამედ მხოლოდ ამდიდრებს ხელოვნების მოქმე ჯანრების შესაძლებლობებით და სწორედ აქ უნდა ემძიოთ მისი პიესების წარმატების მიზეზი. ბრეტს დრამატურგიული თეორიის ჯაცნობისას შეიძლება კაცს ისეთი შობამქედებულება დარჩეს, თითქმის ბრეტს ტრადიციული დრამატურგიის მონაპოვართ უგულებელყოფილად, მაგრამ პრაქტიკულად ბრეტს, ნებისთი თუ ნებისთი, მსოფლიო თეატრალური ხელოვნების ძირებზე ამყნობს თავის ნოვატორულ იდეებს.

მთარგმნელი.

მომავლი პირანი

მ ა კ ა თ ი, მტკსაბელად მგეი-დანა.
 ჯონათან ჯერემია პიტერი — ფირმა „გლახის მგეობ-
 რის“ მფლობელი.
 ც ე ლ ი ა პ ი რ ე შ ი — მისი ცოლი.
 პ ა ლ ი პ ი რ ე შ ი — მისი ქალიშვილი.
 ბ რ ა უ ნ ი — ლონდონის პოლიციის შეფი.
 ლ უ ს ი — მისი ქალიშვილი.
 ნ ა ძ ი რ ა ლ ა ჯ ე ნ ი.
 ს შ ი თ ი.
 მ ო ძ ლ ვ ა რ ი კ ი მ ბ ლ ი.
 ფ ი ლ ზ ი.
 მ ო ხ ე ტ ი ა ლ ე მ ო მ ლ ე რ ა ლ ი.
 გ ი შ ე ლ ე ბ ი.
 მ ა თ ხ ო ვ რ ე ბ ი.
 კ ა ხ ბ ე ბ ი.
 კ ო ნ ს ტ ე ბ ლ ე ბ ი.

პროლოგი

მგეი-დანას საზარელი რომანის ბატრობა სოპოში.
 მათხოვრები მათხოვრობენ, ქურდები ქურდობენ, კახ-
 ბები კახობენ და მოხეტიალე მომღერალი მღერის:

თუ ზვიგენის კბილებს ყველა
 ხედავთ თქვენი ფაღლით,
 მგეი-დანას ვერ იხილავთ
 ხელში თავის დანითა.

თუ სისხლს დაღვრის, დაუჩრები
 ზვიგენს სისხლით ესვრება;
 მკის ხელზე სისხლის კვალის
 ნახვას ვინ მოეწრება.

წელს სიკვდილმა ტემზის პირას
 ბეგრს რომ ხელი დარია,
 რისი პირი, რის ქოლერა,
 მხოლოდ მკის ბრალია.

თუ კვირა დღეს სტრენდზე კაცის
 გვამს იხილავთ, იცოდეთ,
 ბნელ შუკაში მგეი დაძარწის,
 ვინც არავის იცოდებს.

მაიერ მშული დაიკარგა,
 მის კვალს გაჰყვა მრავალი.
 მგეი-დანამ იცის მათი
 ასავალ-დასავალი.

მარკინიან მარკინიო სცენაზე სეირნობით ჩაივლის პიტერი მე-
 ულესა და ქალიშვილთან ერთად.

**ქინი ტაუღერი ნახვს
 მუცელგამოფატრული.**

ბერტოლტ ბრეხტი

სამბროშიანი ოპერა

სტრენდზე მგეი ატულულა
 ტემზის ჰკრტით გართული.

სად გაქრა აღფონს გლიტი,
 ვინ გაიგებს ამას?
 მგეიმ იცის, მაგრამ აბა
 ჰკითხეთ მგეი-დანას!

სოპოში რომ ხანძრისაგან
 შვიდი ბავშვი დაიწვა,
 მგეი იქვე სეირნობდა,
 განა სადმე გაიქცა.

ახალგაზრდა ჰკრტივს ღამით
 შუემტვრია კარები;
 ნუთუ პასუხს არ აგებენ
 ქვეწაღ მგეისთანები?

კახებზე იცინიან, მათ გამოეყვავა კაცი, რომელიც სწრაფად გადა-
 სერავს მთელ მოედანს და გადის.

ნ ა ძ ი რ ა ლ ა ჯ ე ნ ი: მგეი-დანა იყო!

პირველი მომხილვა

აღამიანთა მზარდი გულგვაობისათვის რომ გაერთიანა თავი, საქმის
 კაცმა ჯ. პიტერმა ატულე გახსნა, სადაც უხედურთა შორის ყველა-

ბერტოლტი ბრეტტი.

ზე უბედურნი ისეთ გარეგნობას იძენდნენ, რომელსაც სულ უფეროდ უფერო გააყვებულ გულშიც კი ძალუძდა მოკლბო.

ჭონათან ჭერემია პიჩემის გლახაკთა გარდერობი

პიჩემის სადილო ქორალო

გაიღვიძე, ცოდვის შვილო!
ბნელ საქმეებს მიჰყე ხელი,
შე ჭიბიდან გავარდნილო,
ფიქრობ შეგრჩენს ყველაფერი?

ძმა გაჰყიდე, ცოლსაც ჰყიდე;
არ შეგრჩენა შენ ეს დიდხანს.
სულ არა გაქვს იმის რიდი,
ვინც ზეცაში განციოთხავს.

პიჩემი (მიმართავს დამსწრე საზოგადოებას). რაზე ახალი უნდა ვიღონო. მეტიანედაც ძნელ საქმეს კი მოვიკიდ ხელი, რადგან ჩემი ხელობა ადამიანური თანაგრძნობის გავლივითა გახლავთ. ცოტა რამ მომიტვა ისეთი, დიხბ, ცოტა რამ, რაც ადამიანს თავზარს სცემს, მაგრამ უბედურება ის არის, რომ თუ ხშირად გამოიყენებ, უკვე აღარ მოქმედებს; ადამიანს რაღაც საშინელი უნარი აქვს, როცა კი მოეპირიანება, უგრძნობელი გახდეს. ამიტომ, მაგალითად, ხდება ხოლმე, რომ როდესაც გამკლელი პირველად დაინახავს ქუჩის კუთხეში ატუზულ უხელო მათხოვარს, შეშინებული მზად არის ათიოდ პენი აჩუქოს, მაგრამ მეორეჯერ მარტო ხუთსლა იმეტებს. ხოლო თუ მესამეჯერაც გადაუპარა, უკვე პოლიციას ეძახის გულ-არხეინად. ასევე ცვდება დამშობარ სულიერი საშუალებებიც. (ცხადურადნ დიდი დღეა ეშვება წარწერით: „გაცემა გერჩიოს ალებას.“) აბა, რა უყოი თვით ყველაზე მშვენიერ და ყველაზე გამსჭვალავ აფორიზმებშიც კი, თუნდაც თვალწარბაც დაფებზედაც კი უყვან დახატულნი, თუკი ასე სწრაფად ვაცვდებიან. ბიბლიაში ოთხი, მა,

ხოთი თქმა თუ მოიძებნება, რომელიც გულს უჩუყებს ადამიანს; დაროგორც კი მათ დახარჯავ, პირწმინდად ულუკმაპუროდ რჩები. აი, თუნდაც ლოზუნგი: „გაეცი და მოგეცემა“ — სამი ცვირაც არ ეცი-და, რომ დაძველდა. და სხვა რა ძალა გაქვს, ისეც ახალი უნდა მოიგონო. ისეც ბიბლია უნდა მოიმარტო, მაგრამ ისიც როდემდე გეყოფა?

ვილაც აკეთუნებს, პიჩემი ალებს კარს და შექოლის ცმაწვილა კაცო, სახელად ფილჩი.

ფილჩი. „პიჩემი და კომუნია?“

პიჩემი. პიჩემი ვახლავართ.

ფილჩი. მამ ეს თქვენა ხართ, ფირმა „გლახის მეგობრის“ მფლობელი? თქვენთან გამომგზავნეს. ვაჰ, ლოზუნგებიც ეს მართლაც კაიბალია! ალბათ მთელი ბიბლიოთეკა გაქვთ, არა, ამნიორი რაღაცეებისა? ეს უკვე სულ სხვა საქმეა. ჩვენ კი — აბა, სად ჩვენი ძმა და სად იდეები. განათლება არა გვაქვს და საქმეს როგორ დავაყენებთ?

პიჩემი. თქვენი სახელი?

ფილჩი. იცით, ბატონო პიჩემ, სიყრმიდანვე ბედი არა მწყალობდა. დედაჩემს გადაულურწვა უფვარდა, მამა მოოამაშე იყო. პატარაობიდანვე ბელის ანაბარად მიმგაღეს და დედის მოუყარულ ხელს მოკლებული სულ უფრო და უფრო ვეფლოიოდი დიდი კაღდაქის ქაობში. მაის მწრუნველობა ან ოჯახური მყუღრობა არასოდეს ვანიციდა. და აი, ახლა თქვენს წინაშე ვარ.

პიჩემი. მერედა, ვინ არის ჩემს წინაშე?..

ფილჩი (აბნეულად). ...სანატრო წყაროს მოკლებული, საყუთარ ვენებათა მსხვერპლი.

პიჩემი. ღია ზღვაში მოტივტივე დამხსვერული ხომალდის ნამურტივე და ასე შედეგ. ერთი მოთხარით, ნამურტივე, რომელ რაიონში ჰყვებით ხოლმე ამ ბალდურ აბაღუბებს?

ფილიჩი არ მესმის, ბატონო პირემ?
 პირემი ამას ხომ საჭიროდ ჰყვებოთ ხოლმე?
 ფილიჩი: დიან, იცით, ბატონო პირემ, სწორედ გუშინ ერთი პატარა უსიამოვნო ინციდენტი შემემხროს მაილენდ-სტრატზე. ჩემთვის წყნარად და საცოდავად მივდივარ კუბოებში, ქუდი მაქვს გამოვრდილი და ავს არაფერს არ ვშვებო...

პირემი (ფრის წიგნაკს ფერცლავს): მაილენდ-სტრატზე, პო, პო, სწორია. ვერ იცო შენ ის ჩველი ხარ, გუშინ ჰქონი და სხვა რომ ჩაიხედო. მაშ, უთხარებოთ გუფინის მათე რაიონში გამგეობა გამგეობული თავი მოაჭერო? ამჭერად გვერდების დაწვდვა გავმარეთ, რადგან მათიინფორმ, რომ უკონფიანოა მოგვიდა, მაგრამ მეორედ თუ მოგაწვანოთ, ოთხში ამოვიდებოთ, გვისმის?

ფილიჩი: მესმის, ბატონო პირემ, მესმის. მაგამა აბა რა უნდა ექნა, ბატონო პირემ? იმ ბატონიდას მართლაც ისე მიპირიგებ, რომ სულ დღღურებულადა ვარ და მერე თქვენი სადაბაზო ბარათი მიმაჩერებს. აი, კურტაი რომ გავიხადო, ტალღებანი ქაჩიკადა გეგონებინებს.

პირემი: ექ, ჩემო კარო. რაბან სვია თვეს არ დამსვავსე-ბიხარ, ტეტომა, ჩემი ბიჭები უნდოდან გაიხარჩენენ. ამ ცინგლიანა სჭირია, რომ საყმარიათ თათი გაიშვიროს და სათოლავი უყვე ექნება. რას იტყოდი, შენს გუბურაში საუეთესო კალმებში სხვას რომ დაეჭირო?

ფილიჩი: აბა, გუბურა მე ვინ მომამა, ბატონო პირემ.
 პირემი: პირდა, ლიცენზიის მხოლოდ პროფესიონალებს ვაძლევთ. (საქმიან გამომეტყველებოთ უნებნად ქაჯაქის გეგმას) ლინდონი თხუთმეტ რაიონად ვაქვს დაყოფილი და ყველაში, ვიხსაც კი ერთ-ერთი მათგანში მათხოვრობა სურს, უნდა ჩონათან ჭეჩრებია პირენისა და კომპანიისაგან მიიღოს ლიცენზია, თორემ ისე ყველა მონადირეა და, საკუთარ ვენებათა მსხვერპლად! გზდომას.
 ფილიჩი: ბატონო პირემ, რამდენიმე შოლენიდა დამჩრჩინა სრულ გაკორტებამდე. უნდა რამე მიშველოთ. აი, ორი შოლინგიოთ ხელში...

პირემი: ოკი შოლინგი.
 ფილიჩი: ბატონო პირემ! (შეღრით მიეთითებს პლუკატზე, რომელზედაც წერია: „უურად იღე სხვისი სიღუპიერა“) პირემი მიუეთითებს ვიტრენებთან სტენდის წინ დაკიდებულ ფარდაზე, რომელზედაც წერია: „გაეკი და მოეცემა“. აი, შოლინგი.
 პირემი: და შემოსავლის ორომცდაათი პროცენტი უყოველ კვირა, აღჭურვილობით კი სამოქალაქო პროცენტი.

ფილიჩი: ეს აღჭურვილობა რადაა, გეთაყვან? რიგორია?
 პირემი: ამას ფირმა ადგენს.
 ფილიჩი: რომელ რაიონში შეიძლება შევედგე მუშაობას?
 პირემი: ბეიკერ-სტრეტი, 2-104. იქ უფრო იაფად გამოხვალთ. მხოლოდ ორომცდაათი პროცენტი დაეჭრებათ მომზარებენიანად.

ფილიჩი: ვაბუხსა ვარ. (ფულს აძლევს).
 პირემი: თქვენი სახელი?
 ფილიჩი: ჩარლზ ფილიჩი.
 პირემი: სწორია. (გასმებებს) ქალბატონო პირემ!

შეიღობს ქალბატონი პირემი.
 ფილიჩი: სასაბოთბოთი ნომერი. ბეიკერ-სტრეტიის რაიონი. მე თვითონ ვაგაბტარებ რეგისტრაციას. ბუნებრივია, რომ სწორედ ახლა, დედოფლის კურთხევის ცერემონიის წინ ვინადა საქმეს შეუდგებოთ: ადამიანს სიცოცხლეში ერთხელ თანვდა ახერო შემოხვევა როდესაც მართლაც შეიძლება ცოცხალიდნ იქნას გაყარა. აღჭურვილობა C (დაძაწვეს ტილს ფარდას და ვიტრენებთან სტენდი გამაჩრჩინებდა) რომელშიაც სასთლის ხუთი ფიგურა დგას).

ფილიჩი: ეს რა არის?
 პირემი: ეს განხვევთ სიმბოლური ხუთი ძირითადი ტიპი, რომელთაც შეუძლიათ ადამიანს გული აუჩუქონ, მათ დანახვევად აუბანის ის არაბუნებრივი განწყობილება ეთუფლება, რომლის დროსაც თანახმა ფულად გაიღობს.

აღჭურვილობა A: ტრანსპორტის განვითარების მსხვერპლი. მზიარული ხეობიანი. (შაბადეს) მარად მზენ, მარად უღარდლი. შობამებლილებს აძლიერებს მოჭირბოვალს.
 აღჭურვილობა B: ომის მსხვერპლი. განუწყვეტელი ცხცახი კონსტრუქციის შედეგად. თავს აბჭურებს გამკლავებს. მუშობას ამა-

რუნი გრძობის გამოწვევავთ. (შაბადეს) რასაც სასათიო ჩიღლეულები თანაწილები არიბილები.

აღჭურვილობა C: მრეწველობის განვითარების მსხვერპლი. საწყალი უსიამოვნო ანუ მათხოვრობის უმაღლესი სკოლა. (შაბადეს მანქენს და პირდაპირ ფილიჩისაგან მიაბრუნებს ტურტინით, ისა უნდა დაეცახოს, რომ ეს უნახველი შეჩრქუნებული შეხვედრებს. პირემი უმაღლედ ჩერდება. გაკვირვებულ აცქერდება ფილს და უტყუარად აბობნობს). სიბრალული სიგრძობა აქვეს მიიღო სიცოცხლე რომ ცდათოთ, თქვენადა მახსია ვერ გამოვსა სულ ბევრი, გამკლავდალ თუ იკავებოთ! მამა შე, აღჭურვილობა D: ცელია, ისევ დასრულებია თვალებიდან ვეღარ იხილება. ასედადღიამეტი ნომერი თავის კლიფტს უჩივის. რამდენჯერ გითხარი, ჭენტლენდ ქუქიანს ტანსაცმის ვერ იტანს-შეთი. მას ახალი კოსტორი შეგაკეთება და ფულად გადაიხდის, მაგრამ ახალი კოსტორი დალახვებული მანკედ უნდა იყოს, რომ ვისიმე თანაგრძობა გამოიწვიოს. ზედ სტერაინის სწილად უნდა გაეციოხინა ცხელი უთოთო, მაგრამ არაფერზე არ ფიქრობს ყველაფრის გაკეთება მე მიხდება! (ფილს) გაიხადე და, ეს ჩაიკეთ, ოღონდ, იცოდ, გაუფრთხილი!

ფილიჩი: მენს ვადაიღებვას რადა მოუვა?
 პირემი: ფირმის საკუთრება ვახდება. აღჭურვილობა E: უნახველი კავი, რომელსაც უტოთი დღებში უნახავს, ან თუ განებათ, რომელსაც შოიბოლოერი კერის სიბოთ არ განუცვლია.

ფილიჩი: ბიჟოს, მამა ამასაც იუყენებო? რატომ არ შეიძლება, რომ მეც იც ავიჩირო?

პირემი: იმიტომ, შვილინია, რომ არაკის არ სცერია, როდესაც საუთარ ვადაპირს ჰყვებოთ. თუ მუდლის ვერცხა გაქვს და სულ მასი გაიბადი, ამით ყველას თავს მოაბეჭრებ მხოლოდ. საერთოდ კი ისა სწობია, კითხვებს თავი დაანებო და ამ მოძებში გასწავლეთ.
 ფილიჩი: ცოტა არ იყოს, ქუქიანი ხარ. (პირემი თვალს თვალში გაუყურის) მამაკეთ, გეთაყვან, მამაკეთ.
 ქალბატონი პირემი: აბა, ცოცხა მარად მოიქეცი, უნახველი, შობა-ახალწლამდე ხომ არ მეჭირება შენი შარავალი.

ფილიჩი: (ერთხანადა, ვეცახებოთ). აი, ფხვსცემლებს კი არ გავიხიბო რაიგათარ მუშაობებზე არ ვაგვიხიბო მირჩიენია სულ უარს ვიქვია. საზარადო დღეაფრის ერაბადერი საჩუქრად და არასოდეს, არაკრის გულისთავის... ჭერ კიდევ ასე არ დაეკრძალვარ...
 ქ-ნი პირემი: რეებს ჩმახავ, ხე ხომ ვიცი, ქუქიანი ფეხები გაქვს.

ფილიჩი: სად უნდა დავიხიბო ამ შუა ზამთარში?
 ქ-ნი პირემი: თეგრის უქან მიკუსე ფილიჩი, შენდევ სკენის მარცხენა ნაწილში ჭვება და უთოთა სტეარინის სწილეს ათხიზნის კოსტორების გულისთავის.
 პირემი: შენი ქალშვილი ხად არის?
 ქ-ნი პირემი: პოლი? მაღალი.
 პირემი: ის კაცი გუშინაც იყო? მაშინვე აქ განჩდება ხოლმე, როგორც კი სახლიდან ვაგაღ!

ქ-ნი პირემი: რა ეჭვიანი ხარ, ჩონათან, იმაზე უფრო ზრდილი ჭენტლემენი არ მეგულებოდა. ბატონ ეკატენს გულში ჩაუვარდა ჩვენი პოლი.
 პირემი: არა, მართლა?
 ქ-ნი პირემი: და თუ თუნდაც ათიოდე პენის რაიმე გამებება, პოლისაც მაღიან მოსწონს.

პირემი: ცელთა, ისე აუუსსავებდა შენს ქალიშვილს, თითქოს მილონერი ვიყო! იქნებ გინდა გააბოხოვო. ხომ არა გვიჩინა, რომ ჩვენს ჭახახანა დღეანი ერთ კერას მაინც გაძლებს. ლაწრავ გენებებს მართკ ჩვენი ფეხებზე და რომ შერჩინა საუყურებალმე, სიმე! მაშინვე ბრუკულებს გაგაფურის სწორად რომ გაგაფურის იქნებ ფიქრობ, რომ ლოგინში შენს ქალიშვილს შენვე მოყვდი ენა ცენება!

ქ-ნი პირემი: საუცხოო წარმოდგენა კი გქონია შენს ქალიშვილზე!

პირემი: ცულღე უყუდეხი. უარები რომ აღარ შეიძლება. ცარიელი გრძობა და სხვა არაფერი.

ქ-ნი პირემი: უყოველ ამოვიწყვევო, შენ არა გავგებს ამაში.
 პირემი: მამა ვაგაბოხოვო, არა?! ჩემი ქალიშვილი ჩემთვის ის უნდა იყოს, რაც პურია შვიტრისათვის; (ბიზლის ფერცლავს) ეს

* „გიგელის ენაზე“ პიკას ნინუა.

ბიბლიამიცი კი წერია სადაც. გათხოვება კი საერთოდ დიდი ღო-
რობაა. ვაგინობა, მე იმას გადავფიქრებინო.

ქ-ნი პიჩემი. ჩონათან, რა გაუნათლებელი ხარ!

პიჩემი. გაუნათლებელი. რა ჰქვია იმ ვაუბატონს?

ქ-ნი პიჩემი. ყველა კეტენს ძმას.

პიჩემი. ნუთუ ერთხელ ხმაც წამდელი სახელი არა ჰყოი-
ხეთ? საინტერესო ამბავია!

ქ-ნი პიჩემი. ვაგრიები ბიძ არა ვართ, რომ დაბადების მო-
წმობაც მოვთხოვით, თუკი გამოსული ადამიანი ჩანს და ორივეს
ოტლ „მელანთევზი“ გვაბატებება შინაურულ საცეკვაო საღამოზე.

პიჩემი. ისა?

ქ-ნი პიჩემი. „მელანთევზი“, შინაურულ საცეკვაო საღ-
ამოზე.

პიჩემი. კეტენი? ოტლი „მელანთევზი“? მას ასე...

ქ-ნი პიჩემი. ბატონი კეტენი არც ჩემს ქალიშვილს და არც
მე საფხვრე არ მოგვყარება, თუ არა ლაიკის ხელათამაზნებით.

პიჩემი. ლაიკის ხელათამაზნები!

ქ-ნი პიჩემი. სხვათა შორის, მართლაც მუდამ ხელათამაზნე
ბი ავცია. სახელდობრ თეთრები, თეთრი ლაიკის ხელათამაზნები.

პიჩემი. მას ასე. თეთრი ხელათამაზნები და სპილოს ძვლის
ბუნჯიანი ხელგორი, ვაშაშუბი, ლაქის ფესსკმელი, მომშენსხავი ხა-
სიათი და ნაჭირბოლები...

ქ-ნი პიჩემი. ყელზე. შენ საიდან იცნობ?

ფილჩი გამოდის თეჯირიდან.

ფილჩი. ბატონი პიჩემ, არ შეიძლება მეც რომელიმე ტიპი
შემიჩინო? იმთავითვე სისტემის მომხრე ვიყავი. არ მწყარას,
შემიხვევითი რადაცუბს რომ არატუნებენ ხოლმე.

ქ-ნი პიჩემი. ერთი უყურეთ, სისტემა მომინდომა!

პიჩემი. ილიოტის როლში ივარგებს. დღეს საღამოს მოდი
ექვს საათზე და ყველაფერი, რაც საქირთა, მზად დაგხვდება. ახლა
კი მოუსვი!

ფილჩი. დიდად გმადლობთ, ბატონო პიჩემ, ურიცხვი მად-
ლობა. (გაღის).

პიჩემი. ორმოცდაათი პროცენტი ხოლო ახლა კი გეტყვი,
თუ ვინ არის ხელათამაზნებანი ბატონი — მეტი-დანა ვახლავს.

პოლის საიღო თთახსენს მიმავალ კიბეზე არბრებს.

ქ-ნი პიჩემი. ღმერთო ჩემო! მეტი-დანა ო, იცხი! მოდი
გვეყვადე და მოგვფინე მაღლი შენი! — პოლი! რა დაეპარა თა
პოლის?

პიჩემი ნელა ბრუნდება უკან.

პიჩემი. პოლი? პოლი შენ არ დაბრუნებულა. ლოგინი ხელ-
უხლებელია.

ქ-ნი პიჩემი. ალბათ შაღუელის ვაჟართან ერთად ივანშ-
მა. თუოღოდ ასეა, ჩონათან!

პიჩემი. ღმერთმა ქნას, რომ მართლაც შაღუელის ვაჟართან
იყოს!

ბატონი და ქალბატონი პიჩემი ავანცენაზე გამოდიან და მღერაინ.
„სასიძღვრო“ ვანათა — ოქროსფერი შეკი. ორგანო სინათლის
რეალობა. ზევიდან ლატანზე დამაგრებული სამი ნათურა ეშვება,
დაუფებს აწერია: სიძღვრა „ომის ნაცვლად“

I

პიჩემი.
იმის ნაცვლად,
რომ შენ ისხდნენ დამდაბობით ჩვენი ქალიშვილები,
რა ქნას კაცმა,

დროს ტარებას მოითხოვენ სიყვარულის სადრედელაშლილები.
ქალბატონი პიჩემი.

სოპოს მოვარის შეკი ადგას ოქროსფერი,
იმის ფიცა: „მხოლოდ შენთვის ძვარს ეს გულის“

„მე შენი ვარ, ჩემო ჩონი, მხოლოდ შენი!“
და ღამეში იბადება სიყვარული.

2

პიჩემი.
იმის ნაცვლად,
რომ ისხდნენ და გააკეთონ სახლში რაზე,
რა ქნას კაცმა,

დიდ წუმბეში ეფლობიან ყოველ ღამე.
ორი ეცენი ერთად;
სოპო დამის უყენშია ჩაიძრული,
აღარ იმისი ვნებანი ჩონის ფიცა;
წამამბოხია ამოსვლილი სიყვარული,
ღამეშიათა ხეტიალმა ასე იცის.

II

სოპოს ეტრღულელებში ყანალი მეტი-დანა ქორწინს იხდის პოლი-
პიჩემთან, გლახათა მეფის ქალიშვილთან შეუღლების აღსანიშნა-
ვად.

ც ა რ ი ე ლ ის ა ქ ი ნ ი ბ ო

მათიასი (მეტსახელად „მათიას-მანეთიანი“; ანათებს საჭი-
ნობის, ხელში რევილერო აქვს მომარყვებელი). ახა, ბელები მაღ-
ლა, თუ ვინმე ხარ!

მაქითი შემოდის და რამპის გასწვრივ ჩაივლის.
მეტი. არის ვინმე?

მათიასი. ძე-ხორციელი არა ჰქვანებს! აქ არხინად ლეგვი
ძლია ქორწილი გადავიხადოთ.

პოლი (საქარწინო კაბაში მორთული შემოდის). კი, მაგრამ
ეს ხომ საქინობია!

მეტი. ჭკერგობით ბავაზე ჩამოგქვი, პოლი. (დამსწრე საზო-
გადუბნის) ახ საქინობიო დღეს შედგება ჩემი ქორწილი მის პოლი
პიჩემთან, რომელი სიყვარულით ვამომყვან და მზადა ჩემი სი-
ცოცხლის საბატებლობა პოლიმდე გაიზაროს.

მათიასი. ბევრნი იტყვიან ლოდონში, რომ ეს ყველაზე კად-
ნიერი რამ იყო, რაკი ქაქმდე ჩავიდინე! — პიჩემის დედისებრთა ქა-
ლიშვილის გატყუება მისი სხილდან.

მეტი. ბატონი პიჩემი ვინდა?

მათიასი. თითონ მას რომ ჰყოიხო, ყველაზე ღატაკი ქა-
ცია ლოდონში.

პოლი. კი, მაგრამ აქ ვინდა ქორწილი გადავიხადოთ? ეს ხომ
სულიდად ჩვეულებრივი საქინობია. აქ როგორ გინდა ბატონი მომ-
ღვრო მოყვანო, თან ჩვენი არ არის. ახლი ცხოვრება სვის სად
გომში შევბრთ არ უნდა დავცეწო, მეტი! დღეს ხომ ჩვენი ცხოვ-
რების ყველაზე ბედნიერი დღეა.

მეტი. ჩემო სულიყო, ყველაფერი ისე იქნება, როგორც შენა
გსურს. ფხვს არ დაგაქარბინებს ამ ქვის იატაკზე. მაღვ ამოხათ ყვე-
ლაფერს პოლიტან.

მათიასი. აგერ ავეკი მოაქვთ.

იმისი, როგორ მოვიან და ჩერდებიან ეგება ფორნები. ექსპილედ
ჩველი შემოთარებს ხალიჩებს, ავეგს, ჭურჭულს და ა. შ. საქინობიო
გადაჭარბებულად მიღიერებ საჭიეფო დარბაზად გადაიქცევა.

მეტი. რა ხარხურაა!

შემოსულები სცენის მარცხენა მხარეს აღადგენ საჩუქრებს,
ულაკავე პატარასლ და ნენებს უბატაკებენ.

ქეკობი. მომლოცინა! ჭინჭრ-სტრიტზე 14-ი ნომრის პირ-
ტეღ სართულში ხალხი იყო და ჭერ მათი ათესვა დაგვეჭირდა.

ხეკბუნარიობებრი. გილოცავთ! სტენდზე კონსტებლი
გავსაღეთ.

მეტი. უ. თქვე არიფებო!

ედი. ყველაფერი გავაკეთეთ, რაც შეგეძლო, მაგრამ ვესტ-
ენდში სამი კაცი მანც ჩავადან. მომილოცინა.

მეტი. არიფები ხართ, სუფთად გრე მუშაობთ.

ქიმი. ერთი მოხუცებული ცოტათი დაწვრეთ, მაგრამ ვცინებ,
არაფერი მოევა. მომილოცინა.

მეტი. ხომ გითხარიო, სველ საქმეს ერიდეთ-მეითი. გული მე-
ტივეა სისხლის ხსენებაზე. თქვენგან საქმის ხალხი არ გამოვა. კაცი-
ქითები ხართ და არა საქმოსნები!

უოლტერი (მეტსახელად „მეტიარა ტირიფი“). გილოცავთ.
ეს კლავსინი, ქალბატონო, ჭერ კიდევ ამ ნახევარი საათის წინ სო-
მერსტეშორის პერსოვის მეთულეს ეცუოფნოდა.

პოლი. ეს რა ავეკია?

მეტი. მართლა, როგორ მოგწონს ეს ავეკი, პოლი?

პოლი (ტრის). საწყალი ხალხი. ამ ავეკის გულსათვის...
მეტი. და ისიც რა ავეკისათვის! ხარახურაა! მართალი ხარ, რომ

ჭავჭავი წითელი ხის კლავესინი და დღევანე კიდევ რენესანსის სტილია, მთავრდება. მაგია კი სულაც არ მოგატანია?

უოლტერი. მაგია?
ბავებზე აწუხებენ რამდენიმე ფიქრს.

პოლი. ოპ, მეცა რა უბედური ვარ! ნეტავი მოძღვარი მაინც არ მოვიდოდეს.

მათიასი. აუცილებლად მოვა. გზა დაწვრილებით აუფრეთ.

უოლტერი. (მაგია შეუთქვს). აი, მაგია.

მეკი (ხედავს, რომ პოლი ტრას). ჩემს ცოლს ბოლდა ახრჩობს. დანარჩენი ლევიზი სადღა? კლავესინი გვაქვს და სკამები არაა არავფრე არ ფეორენ. განა რა ზნორად ეხვეს ხოლმე ქორწილს? პირი მოკეტე, „მტრალა ტრატოლი“ მე მინდოდა მეთვისა, განა რა ზნორად განდობთ ხოლმე-მეთქი რამეს ჩემს ცოლს კი ახლავ აუბედურებო.

მეკი. პოლი, საყვარელო...

მეკი (თავში სისხტებს და შლახას წაადგებინებს). „პოლი, საყვარელო“ მე შენ გიჩვენებ „პოლი საყვარელოს“! შე ზინტიანი, პოლი, შენა! უფრეთ ერთი „საყვარელო“! რა, ხომ არ წაოილბარ მათთან?

პოლი. გრცხვენოდეს, მეკი!

მეკი. თუ გინდა დაფიცებ...

უოლტერი. მოწველო ქალბატონო, თუ კიდევ რამე გვაქვია, ჩვენ ერთხელ კიდევ...

მეკი. წითელი ხის კლავესინი გვაქვს და სკამები კი არა. (ციხის) როგორც პატარაძალი, რას იტყვი ამაზე?

პოლი. რა მოხდა მერე, ყველაზე ნაქვად ეს მალონებს.

მეკი. ორი სკამი და ერთი დღევანი. გამოდის, რომ ნუფე-დე-დელოვალი იატაკზე უნდა დასხდნენ!

პოლი. პო, მართლაც ასე გამოდის!

პოლი. (რთყოილ). მოით ამ კლავესინს ფეხები მოვახერხობთ! ამა, მაგად!

ოთხნი კლავესინს ფეხებს ახერხავენ და თან მღერიათ:

ბილი ლოკინს ცოლად გაჰყვა ტურფა მერი საიერი, და როდესც მაგისტრატში ფორმდებოდა ხელმოწერა. რომ გეოთხთ ბილისათვის, ვერ ვეტყვოდა იმ ომერი, საქორწინო კაბა მერმე ვიხი ფულით შეიკეთა! საცოლოდ კი რიგინად არ იცოდა ქმრის სახელი. მერი, მერი.

უოლტერი. მოწველო ქალბატონო, ხედავთ, პოლოს რა კარგი მერხი გამოვიდა!

მეკი. ახლა კი ბატონებს ვთხოვდი ეს ქუციანი ქონებები გაიძროს და მოწესრიგდნენ ბოლოს და ბოლოს, ჩემი ქორწილია და არა რომელიმე ვიგინდარასი. პოლი, შენ კი გთხოვ, სათხოლავზე ობრუნო. ავირ, იმ კალათშია.

პოლი. ეს ქორწილის ხორაგა? ნუთუ ყველაფერი მოპარულია, მეკი?

მეკი. რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა.

პოლი. ნეტავი გამაგებია, რას იზამ, ახლა რომ კარზე დაკაკუნონ და შერიდო შემოვიდეს?

მეკი. მაშინ ნახავ, როგორ იქცევა შენი ქმარი ამგვარ შემთხვევაში.

მათიასი. დღეს ეს სრულად გამოიციხულია. მთელი ცხენოსანი პოლიცია, რასაკვირველია, დევნებოშია. დედოფალს ახლავან. პარასკევს ხომ უნდა აუთრონონ.

პოლი. ორი დანა და ოთხმეტი ჩანგალი! ყოველ სკამზე ოთხ დანა!

მეკი. როგორ ჩააფლავებს ყველაფერი! შეგირდებით უცოდელითა, იმს მაკვირად, რომ მოწვეული ოსტატებით გარკილდნენ! ნუთუ ოღანე მაინც ვერ ერკვევით სტილში? „ჩიპენდელი“ ილუი მეთოთბებისანან? როგორ ვერ უნდა ვაარჩიოს კაცმა! ყმაილები უკან ბრუნდებიან, ამყარად უკვე საღამოს კოსტიუმებში გამოწყობილი, მათგან, სამწუხაროდ, მთელი მიზრა-მიზრა ვერ ეგდება ელვგანტურ ჩაქმულობას.

უოლტერი. ჩვენ, კაცმა რომ თქვას, ყველაზე მჭირფასი ნივთების წაშლდბას ცდილობდით. ამა, ამ ხეს შეხედეთ! რა ჭკრიანი რამეა!

მათიასი. სენა იოს და გავგონება ნება მიბოძეთ, კეტეტენი მეკი. პოლი, ამა, აქ მოდი.

ნუფე-დელოვალი მილოცების მასალად სახეობო პოზში დგებია.

მათიასი. ნება გვაბოძეთ. კეტენ, რომ თქვენს ცხოვრების უბედურებს დღეს, თარენის კარიჯის გადმოცეო უფალია. დესი და ამისანავე უზურჯავლის მილოცვანი და ასე შემდეგ. პირდაპირ ამაწინალი ეს მაღალფარდოვანი ტრნი. ასე რომ, მოკვიდეო მოკვირი (ხელს აბრთვეს მეკის). თავი მაღლა გვეპიროს, შე ძვილო!

მეკი. გმაღლობ, მათიას; ძალიან მასიაომენე, რომ იცოდეთ.

მათიასი. (ცერ მეკის გადახვევა გულწრფელი და მერე პოლის ბრთმებს ხელს). პო, გულით გიბოძარი, რაც გიბოძარი მან რომ, თანი სულ მაღლა გვეპიროს, შე ძვილო, შენა! და, რასც ამბავარია; ქალბატონო, კელაოზავც მუდამ შენდობს.

სტუმრები ხაზარებენ.

უცრად მეკი ოღანე შესაშინევი მოძრაობით მათიას ძირს დასცემს.

მეკი. პირი მოკეტე. მაგნარი უხაში ანგლოზობა შენი კიბისათვის შენახე. იმ კლითამოხილისათვის ზედამოკრილი იქნება.

პოლი. მეკი, რა უხეში ხარ.

მათიასი. მამ ასე. მე პრეტეტს ვაცხადებ, რომ კიტის კალითამოხილი უფრო... (ძლივს დგება ზეზე).

მეკი. არა, მართლაც?

მათიასი. და საერთოდ მათთან არასოდეს ვრ ვლამარაკობ უწამურად. სამახლდე მეთისმეტად პატვისა ცვემ. მაგრამ ამა, ამას როგორ გაიგებ, ისე ხარ მოწუბობილი. შენ კი სწორედ არ შეგიძლია, თუ არ გადაამაუშე. შენ გგონია, ლესიმ არ მიზნა, რაც უთხარი? შენთან შედარებით ნამდვილი ლაივის ხელთათმანი ვარ!

მეკი თვალს თვალში გაუყრის

ქეკონი. აქეთ წამოდი, ქორწილია, იე, ქორწილი! (ყაჩაღებს გნებ ვაყავთ მათის).

მეკი. რა დიდებულე ქორწილია, არა, პოლი? გათხოვების დღეს ახლენ სიბნურებს ხედავ ირკვლივ. ალბათ ვერსადავად ვერ წარმოიდგენდი, რომ შენი ქმარი მეგობრებმა შეიძლდა ასე მოალოდინე. ახლა გეცოდინება.

პოლი. რატომ, მე ყველაფერი მომწონს.

რომ გრტი. (ბერხუნა რობერტად წოდებულ). სისულელეა.

არავინ არავის არ აღორებს. ურთა სხვადასხვაობა ყველაგან შეიძლება იყოს. შენი კიბი სხვებს აბაფრით არ ჩამოვარდება. პოლა, ახლა მიდი, ლაქონი რისაუფარი გვაჩვენებ. ბებერო ტრუა!

ყველაფერი. პო, მიდი, მიდი!

მათიასი. (ნაწყენია). აი, იწებეთ.

პოლი. თუ, საქორწინო საწუქარი. მებად ნასიაომენები ვარ ბატონო მათიას-მანეთიანო. ნახე, მეკი, რა მშვენიერი ღამის პერანაა.

მათიასი. იქნებ ესეულ უხასხასობა, კეტენ?

მეკი. კარგი, გეცოდ. სულაც არ მინდოდა მეწყენიბინა შენთვის; ისიც ამაიარი ბედნიერ დღეს.

უოლტერი. ეს რა როგორად მოგწონთ? „ჩიპენდელია“! (საბურველსა სხნის „ჩიპენდელია“ სტილის ვეება სადგარ საათს.)

მეკი. ილუი მეთოთხმეტა!

პოლი. შესანაწავია. რა ბედნიერი ვარ. სიტყვები არ მოუფენის. პირდაპირ ზღაპრული უფრადლება გამოიჩინეთ. აფსხს, რომ ბიანა ამა გვაქვს, არა, მეკი?

მეკი. ეს რა, ჭერ დასაწყისია, ხოლო ყოველგვარი დასაწყისი ძნელია. შენც დიდად გმაღლობ, უოლტერი. ამა ახლა კი აალავეთ ეს ხაზახუნა და ვივამოთ!

ქეკონი. იმ დროს, როდესაც დანარჩენები უკვე სუფრის გავლით აწიან ვართლები. მე, რასაკვირველია, ისევ ხელცარიელი მოვიდი. (პოლის მიმართავს მუტრეაულე). დამაჩრეთ, ყმაწვილო ქალი, რომ ეს ამავე მალონებს.

პოლი. რა უშავს მერე, ბატონო ბარჯია-ქეკონი.

ჭეკობი. ეს ჭეკლები აქეთ-იქით ფანტავენ საჭურჭებს, მე კიდევ ასე ვდგავარ. შედილი ჩემს მდგომარეობაში. ყუველითის ასე მემართება, აღმაიარა. შემოდის იმდენი შემოხვევა ჩაყოფივადლო, რომ ვაგვადებთ. აი, ამას წინათ ნაძირადა ჩენი შეხვდა და ვეუბნები: შე დაშალა-მეთქი...

უცერად შენიშნავს, რომ მეკი მის ზურგს უკან დგას და უჩუმრად გაიფრწყინება.

მეკი (პოლი მიჰყავს მაგიდასთან და სვამს). ანაირ დღეს ყველაზე უნაგარ საქმელებს უნდა შეიტკი. პოლი.
ყველანი საქორწილო სუფრას მიუსდებიან.

ედი. (სტრავსზე მიუთითებს). რა ლამაზი თევზებია. ოტელ „სავოსა“ გახლავთ.

ჭეკობი. მაინფოთი შეზავებულ კვერცხები სელფრეჩისა. მთელი ტაშტი ბატის ღვიძლის პატიტუც მოგვერდა, მაგრამ გაჭარბებულ გუნებაზე ჭიმბ შეითქვლითა გუზში, რადან სროლაში იღებოდა.

უოლტერი. წესიერ საზოგადოებაში არ ამბობენ „იღდე-ლო“.

ჭიმი. ედი, სულ შენ წუ შეხსნულ მთელი კვერცხები, ისიც ანაირ დღეს.

მეკი. არ გინდათ რამე ვიმდგროთ, რამე სანუყვარი?

მათიასი (სიცილისაგან იგდდება). სანუყვარი? რა ჭირია-ნად თქი. (მეკის მონუსხველი მუხრისაგან დაბნეულ ხმა ჩაუწყდება და უგავე უჩუმრად დაქდება).

მეკი. (ცრთვით ხელნაწი გამოგლეცს ლანგარს). კაცმა რომ თქვას, ჭერ არ მინდოდა ვახშამს შედგამოდი. მერჩინა, ასე დამაშუღებოთ თი არ დასცერებოდით საქმელს, არამედ ჭერ რამე ისეთი მოგაწყოთ, რაც განწყობილებას შეგვიქმნიდა. ანაირ დღეს ხალხში უთუოდ რაშე მოიგონებდ ხოლმე.

ჭეკობი. მაინ, მაგალითად, რას?

მეკი. ნთუთ ყველაფერი მე თვითონ უნდა მოვიგონო? ოკერა გამართო-მეთქი, კი არ მოვიხივებ, მაგრამ ისეთი რამ, რაც მხოლოდ ქაა-უპადა და უწყობარი ანგლობა არ იქნებოდა, უნდა მოვეფიქრებინათ. სწორედ ანაირ დღეს გამოჩნდება, რამდენად შეიძლება მძაყუცების იმედი კაროდეს.

პოლი. დივებული ორგუელია, მეკი.

ედი. დიას, ასეთი ალბათ არასოდეს არ ჩაეკოკლონებინათ უქლი. მეკი-დანას კი ვაგოუღვალად აქვს. ქერის ორნოში მოხვდით და ეგ არის. ყუველითის ვამბობთ, მეკი საუყუთის საქორა-მეთქი ისეთი კლიშეფილისათვის, რომელსაც მალე მისწრაფებანი აქვს. აი, გუზინაც ლუსის ვეუბნებოდი.

პოლი. ლუსის? ლუსი ვინ არის, მეკი?

ჭეკობი (შეფიფთებულ). ლუსი? აჰ, იცი, სერიოზული არაფერია, უკლანდ ახლოს არ ვაკაიროთ.

მათიასი სუფრას ტოვებს, პოლის ზურგს უკან დგება და ხელების ქნეით ჭეკობს ანიშნავს: ვაჩუმდო.

პოლი (მათიასის ფესტიკულისა შენიშნავს). რამე მოგაწოდო? მარლს ხომ არ ინებებო?.. ბატონო ჭეკობ, გონი, რაღაცის თქმას აპირებდით.

ჭეკობი. ო, არაფრისა, სულაც არაფრისა. მე მართლაც მინდოდა, რომ არაფერი მეთქვა, რამე წამოგვდებოდა და...

მეკი. რა გიჭირავს ხელში, ჭეკობ?

ჭეკობი. დანა, კეტენ.

მეკი. და თევზზე რაღა გიღევს?

ჭეკობი. კალმანი, კეტენ.

მეკი. მაშ, გამოდის, რომ დანითა ქამს კალმას, ასე არ არის? ეს ხომ გაუგონარი ამბავია, ჭეკობ. გინახავს, პოლი, ანაირი რამ სადემ? თევზს დანითა ქამს ნამდილი ღორიობა. ესენი სისხლს გაგვიზრბენ, პოლი. იოლ საქმე როდია ეს სამხევე გოდრები ადამიანებად აქციო. საერთოდ რიგინ საქრებულში თუ ყოფილიყარ ოდესმე?

უოლტერი. საქრებულში თუ საროსკიოში?

პოლი. ფუი, ეგ რა თქვით, ბატონო უოლტერი!

მეკი. ესე იგი, არ გინდათ რამე იმდგროთ, რომ ავით მაინც

შეამყო დღევანდელი დღე. ესეც ისეთივე მოსაწყენი, შეჩვენებული და ბინდური იყო, როგორც ყველა დანარჩენი?.. და... რაინაყ გაერთ რატომ არავინა დღეს? ამაზღედ მე უნდა ვიჭრუო, არა? იქნებ მე თვითონ დავდე კარებთან, ანაირ დღეს, რომ თქვენ აქ კარვად ამოიყროთ მუცლები ჩემს ხარჯზე?

უოლტერი (ბუზღუნით). ჩემს ხარჯზე? მაგითი რა გინდა თქვა?

ჭიმი. ოკავ, გარდო, უოლტერებნ: მე გავალ. ნტავი ვის მოხედავოთ, აქ მოვიდეს.

ჭეკობი. რა ოინი იქნება, ანაირ დღეს რომ მთელი მექორწინენი მოგაუყონ!

ჭიმი (შეშობისა). არქი, კეტენ, ატანდა უოლტერი. ბრაუნ-აფთარი!

მათიასი. სისულელდა, ეს მისი მალაღლირსება კიბზობა. შემოდის კიბზობა.

ყველანი (ცრთხმად იხულებენ). საღამო მშვიდობისა, თქვენი მალაღლირსება კიბზომ!

კიბზლი. უფ, ძლივ არ მოგაგენით. უბრალო ქობია, რიმელშიაც ვაგვეთ, მაგრამ სამაგიეროდ საყუთარი ფუქე აქვს დაქერა.

მეკი. ჰერცოგ დევიწორისა.

პოლი. გამაჩვობა, თქვენი მალაღლირსება, აჰ, რომ იცოდეთ, რა ბუნდერი ვარ, რომ მისი მალაღლირსება ჩენი ცხოვრების უბედურების დღეს...

მეკი. პოდა, ახლა გოხვოთ მისი მალაღლირსების მოხვლა მცირედ კანტატო აღენშნოთ.

მათიასი. რას იტყვით, ბოლი ლოჩინი და მერი საიერი? არ იფარგებს?

ჭეკობი. „ბოლი ლოჩინი“, გვონებ, მართლაც ზედგამოქრილია.

კიბზლი. აჰ, ერთი ლაზათიანად დასახეთ, ბიჭო.

მათიასი. დღეინყო, ბატონებო.

სამნი წამოდებიან და გაუბედვად, უნდილად და უეგმურად მღერაან.

საქორწილო სიმღერა დარბათათვის

ბოლი ლოჩინი ცოლად გაჰყვა ტრუფა მერი საიერი; ღმერთმა ხელი მოუშაროთ, იყენნ მარად ბედნიერი; მაგრამ როცა მაკისტრანში ფორმებოდა ხელმოწერა, საქორწინოთა ბოლისათვის, ვერ გეტყუდით ის ობერი, საქორწინო კაბა მერის ვისი უფლით შეიქერა, საცოლემ კი რიგინად არ იცოდა ქმრის სახელი.

მერი, ჰერი!

ბილის ქითხებს:—ერთგულა, ბოლი ლოჩინ, შენი ცოლი? — არა!

— შენ კი დთომბ გარყუნელებას, მისი ერთგული იქნება? — არა!

ღმერთმა ხელი მოუშაროთ, იყენნ მარად ბედნიერი.

ის, რაც ბოლიმ მიიხრა გუშინ, არ გვეგონოთ მოწარი: რაც მე მიყვარს, იმას სხვანან არ ტოვებო ჩემი ცოლი ღორი.

მერი, ჰერი!

მეკი. სულ ეს არის? უბადრუკი რამ იყო!

მათიასი. (სულმოუმეფლად, ლამის დაბარონ სიტყვებმა). უბადრუკიო, მართლაც რომ სწორედ თქვა, ბატონებო, მართლაც რომ უბადრუკია.

მეკი. მოკეტ პირი!

მათიასი. არა, მხოლოდ ის მინდა ვთქვა, რომ აღმაფრენა გავალა, ცეცხლად და სხვა მითანანი.

პოლი. ბატონებო, თუ არავის არ გუხროთ რამე შესწარულით, მაშინ მე გიჩვენებთ ერთ პატარა რაღაცას. სახელდობრ, მინდა გოგონა განვასამიერო, რომელიც ერთხელ სომოში ვნახე, ერთერთი ოთხპენიანა სამიტიტონში. ჭურჭლის მრეცხავი გოგო იყო და,

წარმოადგენიათ, ყველანი დასცილდნენ. ის კი ისე მიმართავდა კლიენტებს და ისეთ რამებს ეუბნებოდა, რომ... თუმცა ახლავე გიღვრებთ ყველავინს. მამ, წარმოადგინეთ, რომ ეს პატარა, სა- შინადა კუჭქიანი დახლია, რომელთაც ცოცხალი დილიდან საღა- მიმდე იდგა. ეს სათლია, რომელშიც წერტელს ავლებდა, ხოლო ეს კიდევ ზადარი, რომლითაც ქიქებს ზურნდა. მანდ, სადაც თქვენ სხდხართ, ვაცები ისდნენ და დასცილდნენ. თქვენც შეგიძლიათ გაკეთებთ ხალხურ, რომ სულ ისე გამოვიდნენ. მაგრამ თუ არ შე- გიძლიათ, მაშინ საჭირო არ არის. (ერთიმ ქიქებს ამზარალებს და თან ხმადაბლა ლილინებს.) ხოლო ახლა კი ერთ-ერთმა თქვენგან- მა, (უოლტერზე მიუთითებს.) მაგალითად, თქვენ შემეცითებთ: მა, ჩენი, მაინც რადის მოვა შენი ხომალდი-თქო!

უოლტერო. მა, ჩენი, მაინც რადის მოვა შენი ხომალდი? პოლი. ხოლო ვინმე სხვამ, მაგალითად, თქვენ, თქვით: „ისევე ქიქებს რიცხვად, ჩენი, მეცობრეთა სასმლოვ?“ მათიასი, ისევე ქიქებს რიცხვად, ჩენი, მეცობრეთა სას- მლოვ?

პოლი. ასე, პოდა, ახლა მე დავიწებე. „სასმილერო“ განათება — თქონიფერი შუქი. ორგანო სინათ- ლის რკალშია. ზედადნე ლაზანზე დაზაგერებული სამი ნათურა ეშ- ვება, დაფებს აწიარა:

მეცობრე ჩენი

1

დღისით აქ რომ ქიქებს ვრცხვავ, დამით სტუმრებს ლოგინს ვუსმლო, და ამაში თუჯი ჩემთვის გემეტებათ ზოგჯერ გრომო, მაღლიერი სახით შეგთხოვთ კვლავ მეწვიოთ ამ უზადრუქ სასტუმროში. თუმც არ იციოთ, ვინა ვარ და რა მაქვს გულში, მაგრამ ერთხელ ღრინაცილი რომ აბუდებდა ნავსადგურში და ავიტანო შიშის ზარი, თუნდაც ნახოთ, რომ სიცილით ვწმენდავ ქიქებს, მიტოვს მაინც ვერ გაიგებთ. და ხომალდი ორმოცდაათ ზარბაზნით, ზედ რვა აფრა აწვეებული, ზაოთით-ზარით მოადგება უცებ ნაპირს.

2

— დაგვირცხვ ქიქებო, — გეო ვიღებ და ვრცხვავ ქიქებს: — გამოგვართვი ეს გრომო, — მეროშსაც ვიღებ; — გავეშაღე ლოგინო, — გიშოლი ლოგინს, თუმც იმ დამეს შიგ ვერავინ დაიძინებთ. თქვენ არ უწყით, ვინა ვარ და რა მაქვს გულში. მაგრამ დამით ჩაზაქუნი რომ აბუდებდა ნავსადგურში და ავიტანო შიშის ზარი, დამინახავთ ფანჯარასთან ვაციენებოდა და ვიციოთავ: — რა ავიტანებს, ეს ვინ არი?! და ხომალდი ორმოცდაათ ზარბაზნით, ზედ რვა აფრა აწვეებული, ზაოთით-ზარით ცეცხლის ალბი გახვევს ქალაქს.

3

სად გქენებთ თქვენ სიცილზე ფიქრის თეო, როცა ქალაქს მოერდევთა გაღვარია, როცა პირველ დემონზოთა ყველა სახლი, უზადრუქი სასტუმრო კი უწებებელი კვლავ იდგება

კვლად ადგილზე. და იმ დილით ყველა თქვენგანს ერთი კითხვა ეიერება მხოლოდ პირზე:

— ეს სასტუმრო ნეტავ რატომ დაინდესო. და რომ მწახავთ სასტუმროდან გამოშვალს, ბნელი ექვი აღძვრება თქვენში ბაზაილს და შიშისგან ტანში გაუფრიალებს. და ხომალდი ორმოცდაათ ზარბაზნით, ზედ რვა აფრა აწვეებული, ზაოთით-ზარით ანძის წვერზე ალმს ააფრიალებს.

შუადღისის ხომალდიდან მესულაური გადმოვლენ და ჩრდილში ჩაშრდებენა, საითაოდ დაქიქერე უკველ თქვენგანს და შემდეგ ქა ბოკილგაყარული მორგაკენ ჩემს წინაშე უმოწყალოდ.

და მტკუანა: — აბა, ჩენო დედოფალო, გვიბრძანეო, თავი რომელს წავაყოლოთ?

ნავსადგურში სისურვე რომ ჩამოდებდა გულსახეთი, მე დილითი ვბრძანებ მაშინ: ყველას-მეთქი! და თავებია ხალხს მინიოთ რომ დასცივია, ექვე მყოფი შემოვხაბებ „ეზას“ მაშინ. და ხომალდი ორმოცდაათ ზარბაზნით, ზედ რვა აფრა აწვეებული, ზაოთით-ზარით ჩემთან ერთად შეცურდება ისევე ზღვაში.

მათიასი. კათ რამე იყო, არა? რა ნუნებარად ჩაარაკრავა ჩენმა პატარადალმა!

მეკი. ნუნებარად? მაგითი რა ვინდა თქვა? „ნუნებარი“ აქ რა მოსატანია, შე დილოტო?! ეს ხელეწმება და არა ნუნებარი. მარტოვე შესანაშნავად გამოვიცადა, პოლი. მაგრამ ამ ვირებმა, მიმირტეეთ თქვენო მაღალირიცხვად, რა იციათ, ხურმა რა ხილია! (ხმადაბლა, პოლის.) საერთოდ ეს არ მომწონს, რომ მსახიობო- სადმი მირტეილებმა ვაქვს. სამერისგან გაითავალისწინე, ვთავაუა. (სუფრახზე სიცილი აბუდებდა. ყანალები მოძღვარს დასციინან.) რა გიკრავთ ხალხს, თქვენც მაგალითად?

ქეკობი. ორი დანა, კებტენ.

მეკი. თუფუზე რაღა ვიღებთ, მაღალირიცხვად?

ქიმბლი. ვერცხვ, ორავულო.

მეკი. მამ, გამოლხე, რომ დანით მიირთმევთ ორავულს, ასე არ არის?

ქეკობი. ვინახავთ სადმე ასეთი რამ? თევზს დანითა ჭამს, ვინც ამს აკეთებს, უბრალოდ...

მეკი. ღორბა-მეთქი, გესმის, ქეკობ? ხალხში მოქცევა ისწავ- ლე!

ქიმბი. (შემოიბოძო.) არიქა, კებტენ, ატანდა თვითონ შერიდია. უოლტერი. ბრაუნე, ბრაუნე-აფთარი!

მეკი. დიახ, ბრაუნე-აფთარი, სწორია. ეს ბრაუნე-აფთარი გახ- ლავთ, ლონდონის მთავარი შერიფი და ინგლისის პოლიციის ბურ- ჭი, ახლა აქ რომ შემოაბიჭებს, კებტენ მაქითის უზადრუქ ქი- მბხში. ისწავლეთ-მეთქი ჭეუა, ისწავლეთ!

ქეკობი. ნაღლი სახრიბოთლა გვიჭირავს და ეს არის. შემოღის ბრაუნე.

მეკი. ჰელოუ, ქეკი!

ბრაუნე. ჰელოუ, მექი ბევრი დრო არა მაქვს. ახლავე უკან უნდა გავერბოდე. მაინცდამაბრუნე აუცილებელი იყო, რომ სხვის საჩინოში შექარაუთავებო? ესცე ხომ იგივე სახლის გატეხა!

მეკი. პო, ქეკი, მაგრამ მტელდ მაჩვევ ადგილზე. გამებარდა, ქორწილზე რომ მიხვედი, შენი ძველი მეგობარი არ დამივიწყ- ევ. ახლავე გაგაცნობ ჩემს მესულელს. ქალმოვლობის გვარა პირე- მია. პოლი, ეს ბრაუნე-აფთარია. ანა, შე ძველო? (ხაზზე ხელს უტყუალებს შერიფს.) ხოლო ესენი ჩემი მეგობრები არიან, ქეკი, შენ ალბამ ადრეც შეხვედრიხარ ამათ.

ბრაუნე. (შურეებული.) მე ხომ დღეს სტუმარი ვარ, მეკი.

მეკი. ეტყვი რაღა ვერე არიან. (უძახის. ყანალები საშალავები- დან გამოღიან, ხელები მაღლა აქვი აწეული.) ჰელოუ, ქეკობ!

ბრაუნე. ეს ხომ ბარკია-ქეკობია, ოხერზე ოხერი ვინმე.

მეკი. ჰელოუ, ჩამი, ჰელოუ, რობერტ, ჰელოუ, უოლტერი!

ბრაუნე. ჩანდაბას, დღეს ნუ ვაგინსენებთ ნურაფერს.

მეკი. ჰელოუ, ელი, ჰელოუ, მაიაას!

ბრაუნე. დასხდითი, ბატონებო, დასხდითი!

ქეკობი. მაღლობას მოგახსენებთ, ბატონო!

ბრაუნე. მიზარული ვარ, რომ მეკის, ჩემი ძველი მეგობრის ცურვა შეუღულე გაეყვანა.

პოლი. ოპ, რა სა ბრძანებთ, ბატონო!

მეკ. ო. დაქვით, ძველი კატარღვი, და გუმი პირდაპირ ვის-
კისკენ აიღო — პოლი, ბატონებში დღეს ჩვენს შორის ხელდავით
აღამაინს, რომელიც მუდის მიუფლადომელმა განგებამ სხვა ადა-
მიანებზე აღამაღლა და რომელიც, მიუხედავად ამისა, მიანს ჩემი
მეგობარი დარჩა ქართველებითა და ხიფათით აღსახვებ ცხოვრე-
ბის გზაზე და ასე შემდეგ, თქვენ უნუთ, ვისაც ვგულმსობობ, და
შენც ამათ იცი, ვინცა შეავს მხედველობაში, ბრანდ. ეს, ჭკვი,
გახსობ, როგორ ვმსახურდებით ერთად ინდოეთში, შენც ჭარის-
კაცო და მეც ჭარისკაცი? მოდი, ჭკვი, ჭარისკაცოა სიმღერა ვი-
ღერიო. (ორგანიზაციის მიუხედავად.)
„სასიმღერო“ განათება — ოქროსფერი შუქი. ორგანი სინათლის
რკალები, ზევიდან ლატანზე დამატებული სამი ნათურა ეშვება,
დაღუბს აწერია:

1

ჭარისკაცოა სიმღერა

ჭონთან ერთად გაიწვიეს ჭარში ჭიმი
და ჭორჭი კი უყვე სერვანტად არი.
ვის ანაღლებს ჭარისკაცის გასაპირი,
როცა ჭარი საბრძოლველად მზად არი.
და კაპოდან
თითქმის კაურ-ბეგარამდე
ჯარბაზნები დაგვაქვს ყველგან,
მოდა, გზაში თუკი ნავსად
შემოგვხვდება უცხო რასა,
სულ ერთია, თუ რა ფერი:
გინდა შავი, გინდ უყოთლი,
მას უმაღვე საკატეტებ ხორცად ვყეპავთ.
ასე გვჩვენავს.

2

რადგან ჭონი წუწუნებდა ყველაფერზე,
ბნელ ფიჭვებმა ჭიმიც აუყოლებენ,
ჭორჭი დარჩა მოწოდების სიმაღლებზე,
მეგობარულად ამხნევედა ორივეს.
და კაპოდან
თითქმის კაურ-ბეგარამდე
ჯარბაზნები დაგვაქვს ყველგან,
მოდა, გზაში თუკი ნავსად
შემოგვხვდება უცხო რასა,
სულ ერთია, თუ რა ფერი:
გინდა შავი, გინდ უყოთლი,
მას უმაღვე საკატეტებ ხორცად ვყეპავთ.
ასე გვჩვენავს.

3

ჭონი მოკვდა, ჭიმიც მალე გაკვდა ჭონის,
მათთან ერთად ჭორჭაც დაიფრუწებენ.
სისხლი ისევ ისე ფსოხს და, მე მგონი,
არამაშობს ისევ ისე იწვევენ.
სულგანს უხედიან, მაგრამ ფეხებს მარშს აყოლებენ.
და კაპოდან
თითქმის კაურ-ბეგარამდე
ჯარბაზნები დაგვაქვს ყველგან,
მოდა, გზაში თუკი ნავსად
შემოგვხვდება უცხო რასა,
სულ ერთია, თუ რა ფერი:
გინდა შავი, გინდ უყოთლი,
მას უმაღვე საკატეტებ ხორცად ვყეპავთ.
ასე გვჩვენავს.

მეკ. ო. თუმცა ცხოვრების მდინარებამ სიყრდის მეგობრები
ერთმანეთს დაგვაშორა, თუმცა ჩვენი პროფესიული ინტერესები
სრულიად განსხვავებული, ან როგორც ზოგიერთებში იტოლდნენ,
პირიდან საწინააღმდეგონი კია, მაგრამ ჩვენმა მეგობრობამ ყვე-
ლაფერს გაუღო. ასე რომ, თქვენთვის ჭკვის საწინააღმდეგო მავალ-
თია. კასტორი და პოლუციანი, თქვითრი და ანდრომაქე და ასე შემე-
დეგ. თითქმის არ უყოფილა ისეთი შემთხვევა, რომ მე, ერთი უფო-
ლო გაავარდნილი ყარაღი — თქვენ, მე მგონი, გვესმით როგორც ვა-

ბობ ამას — ცოტადღინ ნაღვლით დავბრუნებულეთი და მასწავლი-
თის, ჩემი მეგობარი ბრალისათვის, იქიდან მოზრდილი წლით
მიმეცა, ნინად და საბუთად ჩემი ურდველი ერთგულებისა. და ასე-
ვე არსობდა არ მომხდარა, — დანა პირიდან გამოვიდა, ჭკობი, —
რომ მას, უკიდრისშემქმელ პოლიციის შევს, ალუა შემოერთრას და
წინასწარ არ შევთვარიონს ჩემთვის, თავისი სიყრდის მეგობრისათ-
ვის. მოდა, ასე და ამნარად, ხელი გელსა ბანს. ცხეც კარგი ჭკობს
სასწავლი მავალითა თქვენთვის. (მეცაში ხელს წააღებს ბრა-
ნი.) პო, შე ძველი, ძალიან გამგებარა, რომ მოხვდები. მეგობარ-
ბაც ასეთი უნდა. (მეცაში ბრუნე შეურებებელი ათვლიერებს ხა-
ლიას.) ნაღვლით შრანაზისა.

ბ რ ა უ ნ ი. ადმოსავლენის ნოებების კომპანიისა.

მეკ. ო. კი, ჩვენ ყოველთვის იქიდან მოგვაქვს. იცი, ჭკვი, დღეს
აუცილებლად აქ უნდა მყოლოდო. იმედია, რომ მიუხედავად თა-
ნამდებობისა, ეს ერთობ საჩიოთირო არ არის შენთვის.

ბ რ ა უ ნ ი. განა არ იცი, რომ უარი არავფერზე არ შემშიძია
გიოხრა. მაგრამ ახლა უყვე წასასვლელი ვარ. თავზურ მხეცევა იმ-
დენი საქმე მაქვს. დიდოფთი უნდა აუტრთხონ და უმნიშვნელო
რამეც რომ მოხდეს...

მეკ. ო. იცი, ჭკვი, ჩემი სიმამრი ერთი აუტანელი ვინმეა, ნამდ-
ვილი ბებერი ქაღალა, ჩემზე რომ ყოპარული თომარი დაიწყოს,
სკოტლენდ-იარღში ჩემზე რამე მასალა ხომ არ მოიძენებია?
ბ რ ა უ ნ ი. სკოტლენდ-იარღში შენს წინააღმდეგ არავფერი არ
მოიძევა.

მ ე კ ი. რა თქმა უნდა.

ბ რ ა უ ნ ი. მე ხომ უველაფერი მოვსებ. დამე მშვიდობისა.

მ ე კ ი. (ყარაღებს), იქნენ ფეხზე წაოღებომა იკადროთ, ა?

ბ რ ა უ ნ ი. (პოლის). ყოველფეც კიოლის ვისურებეთი

ბრანენ გაღის მეკის თანხლებით.

ჭ კ ე ბ ი. (რომელიც მანადე მათიასა, უოტლენდ და პო-
ლისთან საუბრობდა). გამოიტყუებენი, მაგრამ ლეფორკანდი,
როდესაც თქვენს ბრალ-უფორი მოდიოს.

მ ა თ ი ა ს ი. ხედავ, მოწყურეო ქალბატონო, ხელისუფლების
მხეცეურებთანაც კი გვაქვს კავშირი გაბმული.

უ ო ლ ტ ე რ ი. კი, მეკის ყოველთვის მომეცევა ისეთი თულფი,
რავლედ ჩვენ წარმოადგენავ კი არ გავგანინა. მაგრამ ამჭერად
ჩვენც გვაქვს მისთვის ერთი რამ შემოხაზული. ბატონებო, უყვე ათ-
ის ნახევათია.

მ ა თ ი ა ს ი. მოდა, მამ ახლა ყველაზე კია რამეს გირჩენებთ.

ყველანი სცენის მატრეხან მხარეს მიაშურებენ და ხალხის უკან
იშლებინა, რომელიც რადე სავანს ფარავს. შეუღლის მეკი.

მ ე კ ი. ბოლოს, რა მოხდა?

მ ა თ ი ა ს ი. (ხალხის უკნიდან). კიდეც ერთი პატარა სიურპრიზი

გვაქვს თქვენთვის, კეპტენ.
ხალხის უკან „ბოლი ლოჯინის“ ისმღერას მღერთან, გრწონობით, მა-
გრამ ხანდაზღვა; ხოლო როდესაც სკოტლენდთან „ქობის სახელი“ მი-
ტანენ, მათიასი ხალხის ჩამოშკუქებს და ყველანი მუქქერად განა-
გრწონებენ სიმღერას, თან საწოლს უტყუაუნებენ ხელგებს, რომე-
რაც ხალხის უკან მდგვარა.

მ ე კ ი. მაღლებელი ვარ, მშობო, მაღლობელი.

უ ო ლ ტ ე რ ი. ახლა კი სტურმები ურშრად დაიშლებინა.

ყველანი გაიდან, მეკისა და პოლის გარდა.

მ ე კ ი. ხოლო ახლა გრწონობეს მიუვლოთ. რაც ეყუთენით,
თორმე ის ადამიანი გახდენი პირუტყვად იქცევა. დაქვით, პო-
ლი! ხედავ, მთავარი როგორ დანაიხის სოხოს?

მესიკა.

პ ო ლ ი. ვხედავ, საყვარელი. გესმის, როგორ სცემს ჩემი გუ-
ლო?

მ ე კ ი. მესმის, სულზე უტყებო.

პ ო ლ ი. ჩვეც ვერაფერი ვერ დაგვაშორებეს.

მ ე კ ი. თუთი სიკვილილიც კი ვერ გაგვყრის.

მ ა რ ი ე ვ ნ ი.

ქორწინების ცნობა არ გვაქვს და არც ჭკარი არ დაგვწერეს,
მეცაში მინც ერთად დავგაბრინავ.
ბ რ ა უ ნ ი. შენც კია ვისი უფული შეიკრები;
შენც კი, მგონი, არც ის იცი. ვინა ვარ!

ვარს სტრენოლ ვე წუვა დროზე მალე, სიბრყვეა კვლავ რომ შეერღვა ვატარო; სიყვარულს კი სიციოხებს ვე ვანაცემოთ, ვიგემოთ და შედგე ქარს ვატარო!

III

პირემისათვის, რომელიც წუთისოფლის უღმობლობას იცნობს, ქალშვილის დაკარგვა პირწმინდად გაოცტრებსა ნიშნავს.

პირემის გლახათა ვარდებო!

სცენის მარჯვენა ნაწილში პ ი ჩ ე მ ი და ქ ა ლ ბ ა ტ ი ნ ა პ ი ჩ ე მ ი ათან. კართან პოლი დავს, პალტოსა და შალაში ვაიწოყობოლი, ხელში სამკაურო ჩინთა ვტარავს.

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. მ შ მ გათხოვი? ათანარი კახებს აცემე, შლაპებით, ხელთათმანებით, ქოლგებით და სხვა ზოილო-პიპილებით ამ. კობ წინიდან და უხინდან და როდესაც ლამის იკავე ღირს, რაც მთელი აფერხიანი ხომალდი, ეს მიდის და ნაკელის გრვავი ევადება, თითქო დამპალი კიტრი იყოს. არა, მართლა გათხოვი? „სასიძღურო“ განათება — ოქროსფერი შუქი. ორგანო სინათლის რკალიშა. ზევიდან ლატანზე დამაგრებული სამი ნაოთხა ეშვება, დაფებს აწერია: სიმღერა, რომლითაც პოლი მშობლებს ახვედრებს, რომ ყაჩად მაკითხის მისხობელა

I

კარგად მახსოვს ჩემი ქალიშვილობის განსწუყვეტობე მქონდა ერთი საზრუნავი: თუკი ვინმე მოვიღოდა და ხელს მოხზოდა, როგორ უნდა დამეჭირა მასთან თავი. გინდ მქონდა ბევრი ფული, გინდაც კალმით უყოფილიყო დახატული, გინდაც მუდამ სცმოდა სუფთა ტანსაცემლი და მქონდა ყოფაქცევა რაინდული, მაინც მეთუვა მტკიცედ „არა“.

გულცივი და უგარნობელი უნდა იყო, რომ ვერ გატარას ვეც ხეწნამ და ვერც მუღარამ. ბევრი-ბევრი შეიძლება ერთხელ ღამით მოვარის შუქზე სასიეროდ ვაძუვე ნავით. მხოლოდ მტკიცედ კი გვიტოვოს უნდა თავი; არ ივარგებს მუსიკე ქვეშ თუ ვაუგორდი. უფულო და ცივი უნდა დარჩე მარად, თორემ ამას შეიძლება რა არ მოჰყვეს, თუ მაშინვე არ მიუგებ მტკიცედ „არას“.

2

პირველი, ვინც მოვიდა და ხელი მიხზოვა, უკვლავითი რომ მართლაც ნამდვილ საქმისს ჰკავდა; სამი გემი მომავენა კარს მეორემ; მესამე კი ჩემთვის ლამის განს კარგავდა. და თუმც ბევრი მქონდათ ფული, და თუმც იყვნენ მართლაც კალმით დახატულნი, და თუმც უცვათ მუდამ სუფთა ტანსაცემლი, უოფაქცევაც მქონდათ სწორად რაინდული, მე სამივეს მივახალე მტკიცედ „არა“.

გულცივი და უღმობიელი დავტრია ვითარება, ვერ გამტახა ვერც ხეწნამ და ვერც მუღარამ. ეს კია, რომ სამივესთან მარტობ დამით მოვარის შუქზე ვისიერებ ერთხელ ნავით. მხოლოდ მტკიცედ კი მეტარა მათთან თავი; არ ივარგებს, მუსიკე ქვეშ თუ ვაუგორდი. უფულო და ცივი უნდა დარჩე მარად, თორემ ამას შეიძლება რა არ მოჰყვეს, თუ მაშინვე არ მიუგებ მტკიცედ „არას“.

3

მეგრამ არ ერთ მშვენიერ მშობლაც, ვნახოთ, მოვიდა ის, ვინც არაფერს არა მოხზოდა:

ჩემს ხეგამი ჩამოკიდა ქული დინჯად; მე არაფრის თავი უკვე ანარ მქონდა. და თუმც სულ არ მქონდა ფული, და არც კალმით იყო იგი დახატული, არც ოდესმე სცმოა სუფთა ტანსაცემლი, და არ მქონდა ყოფაქცევა რაინდული, ვერ ვთხოვარი მტკიცედ „არა“.

გულცივი და უგარნობელი ვერ ვიყავი, არ დასჭირდა ბევრი ხეწნა და მუღარა. და თუმც მთავარ ანათება მთელი ღამით, სასიეროდ არ წავსვლიარათ სეველ ნავით. ვერა, მტკიცედ ვერ მეტარა მასთან თავი, ავიღე და ნებით გვერდითი მივუწექი. რა ენა, ვეღარ მოვიქცე მე სხვაგვარად, ვი, ამას შეიძლება რა არ მოჰყვეს, რადგან მუსიკე ვერ მიუფეგ მტკიცედ „არა“.

პ ი ჩ ე მ ი. მ შ მ ასე, იმ ვარწრის ნათრეველა გახდა ჩვენი ქალი, რა კარგია, რა მშვენიერია!

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. თუ იმდენად უწნეო ხარ, რომ გათხოვება გინდა, რაღა მაინცდამაინც ცხენიანბა და შარაგვის მძარცველი აიარებია. დაიცე, ძვირად დავგიჟებას არა, აღტყვე უნდა მცოდნოდა. პატარაობიდანვე თავი ისე ეტყირა, თითქოს ინგლისის დღღოფალი უყოფილიყო!

პ ი ჩ ე მ ი. მართლა გათხოვიდა და ეს არის!

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. მო, გუშინ, საღამოს ხუთ საათზე!

პ ი ჩ ე მ ი. ცნობილ ბოროტმოქმედზე. კარგად რომ ჩაუფიქრდე აღდამინო ამბავს, ნამდვილად დიდ გამებეღობას იჩენს ის კაცი. მე რომ ჩემი ქალიშვილი, ჩემი მოხუცებულობის უქანსკენლი იმედი. ასე ვაგარქუო, მაშინვე დაემხობა ჩემი სახლი და დღდაბუღანად უკვლიარ მიმატოვებენ. თუ ჩემს საიდუმლოებებს ვაყცემ, შმშოილი სიკვდილი არ ამცდება, დაბთ, თუ სამივეს ერთადერთი მორი გვეყო მთელი შამარს, მაშინ იქნებ მომავალ წელსაც მოვეწეროთ, იქნებ-მეოთხე.

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. პოდა, რა გინდა, რომ იღონო? წყალში ვადაგვევარა აზოდნა ანაგი, იინათნა. ლამის ქუდიან შევიფულო. თავტრე მებეჭე. თავს ვეღარ ვიმაგრებ. ვაიში (გული მისდის). ერთი სირჩა კინიჯია!

პ ი ჩ ე მ ი. ხედავ, სადამდე მიუყავნ დედაშენი. ჩქარა! (პოლი გაღის.) მ შ მ ასე, იმ ვარწრის ნათრეველა გახდა. რა კარგია, რა მშვენიერია! სუკრეველა პირდაპირ, როგორ განიცდა ამ საწყალ-მა ქალმა. (პოლი უქან ბრუნდება და ბოთლიანი კინიჯი შემოაქვს.) აი ესღა არის საბრალდ დედაშენისათვის ნუგემი.

პ ო ლ ი. მეორე სირჩაც დაუსწო. როცა დედაჩემი ცუდად არის, ორმაგ დოზას იტანს. ხელად ფუხზე წამოაყენებს ბოლმე, (პოლის მთელი ამ სცენის განმავლობაში ბედნიერი სახე მქონდა.)

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე მ ი (გრანძობაზე მოდის): ოჰ, ახლა ისევ მოიკაცტუნებს თავს, ვითომ ძალიან შესტყია გული და ჩემზე წრუნავს კიდელ!

შემოდის ხუთი მათხოვეარი.

მათხოვეარი. იცოდეთ, სანკრეველად მოვიდე. ეს ტაკვი კია, ტაკვენა. თანაც უნდა ვარს, რომ სალორშიც არ იქნება ანნარი სუნი. ამ მქარაში ფულს ვერ ვადავყრი.

პ ი ჩ ე მ ი. რა გინდა, ეს ტაკვი სხვისაზე რითია ნაყლები. ოღონდ სუფთად უნდა შეინახო.

მათხოვეარი. კარგი, მ შ მ სხვებზე ნაყლებს რატომ ვშოულობ? ვერა, ავრე ოილად ვერ გამაყრებთ. (ტაკვეს განზე ვადავგებს.) მირჩევნია ნამდვილი ფხვი მოვიტარა, ვიდრე ეგ მქარავა ვატარო.

პ ი ჩ ე მ ი. არა, მაინც ჩემგან რა გინდა? მე რა შემიძლია, თუკი აღდამიწებს რიყის ქანავითი უგარნობელი გული აქვთ? ხედახუთ ტაკვეს ხომ ვერ დაგირებთ უყვლას? ხუთიოდ წუთი აღდამიანს ისეთ ვასაცოდავებულ საფრთხობილად ვაქცევ, რომ იმის დანახავი ძალიელი კ აწმუჭულდება და რა ჩემი ბრალია, თუ აღდამიანები ძაკ ტარიაჩ? აი, ამაანდე, კიდრე ერთი ტაკვი, თუკი ეგ არა გყოფნის. მაგრამ მოუარე ბოლმე შენს ნივთებს!

მ ა თ ხ ვ ა რ ი . ამაჲს კიდეჲ არა უწევს არა .

პ ი ჩ ე მ ი (პროტოეს უსინჯავს მეორე მათხოვარს) . ტუაჲი არ ვარკა , ცლითა , რეხით უფრო ამარტუნია . (მესამეს) კამი უყვე დაჯებრობა და თანაც ეჲ უქანასქნება . ახლა ისეჲ თავიდან უნდა დავიწყოთ . (თან შეიოთეს სინჯეს) რასაკვირველია , ნამდვილი ქეტი როგორ მთვა ხელმოწერათ . (მეხუთეს) ეჲ რას დასაგავსებულხარ . ცუტობა , მაგრამ იორკო მუცელი , ისე გატყინილხარ . ხანწმუნული უნდა დაგვასოთ კაცმა .

მ ა თ ხ ვ ა რ ი . ბატონო პიჩე , ღამის სული ამომხდეს შიმშილისგან , მაგრამ რა ვქნა . სისუქისხიდან ავადმუყოფური მიღრეტელება მაქვს , ჩემი ბრალი არ არის .

პ ი ჩ ე მ ი . ჩემი ხომ სული არ არის და არ არის , გამოთავისუფლებიხარ . (ისეჲ მეორე მათხოვარს) „შეძრწუნებასა“ და „ნეტრებზე მოქმედებას“ შორის , რა თქმა უნდა , განსხვავებაა , ჩემო ძვირფასო . დიახ , მე დახვეწილი ოსტატები შეიარდება ; მარტოდენ მათ ძალუძო დღეს ვისიმეჲ ვული შეაძრწუნონ . რაკვიანად რომ მუშაობდით , ხარკავლობა ტაშით დაგაქილდოვებდათ! შენ კი თავში არაფერი არ მოგდის ასე რომ , იძულებული ვარ შენთან დადებული ხელშეკრულების ვადა აღარ გავარტყლო .

მათხოვრები გიღიან .

პ ო ლ ი . ერთი შეშედეგ ამას , იქნებ გგონია , რომ ღამნათა? ხომ ხდება , რომ არა . მაგრამ შეძლებს კეს . კარგად შემიწახავს შესხანძნევი ქურდიან , შორსმეჭვრეტელი და გამოცდილი უნაღვი . ზესტად ვციო , ან შემოწმია გითხრა კიდეც , განსდენს შეადგენს დღეისათვის მისი დანაშაული . კიდეც ჩამდინებე საქმის ბედნიერად დაგვირგვინება და ჩვენ შეგვეტელება სამე ქალაქართო ადვინავადეთ პატარა ხახშირ . არცთუ ბატონი შექისპირე ნაუღლები , რომელსაც მამა ახლ ახსებდა .

პ ი ჩ ე მ ი . მაჲ , ყველაფერი იოლად მოვაკარებელია ; გათხოვდი . რას აკეთებენ , როცა გათხოვდებიან? ეჲ . ამა , შენ რას მოიპარებ? იურიბიან , ასე არ არის? ზუთუ ეს ასე ძნელი მოსახვედრია?

პ ო ლ ი . არ მესმის , რას გულისხმობ .

პ ი ჩ ე მ ი . ვაყრას .

პ ო ლ ი . კი , მაგრამ რომ მიყვარს , როგორ შემიძლია ვაყარაჲ ვიფიქრო?

პ ი ჩ ე მ ი . ნუთუ ოღნავ მაინც არა გრცხვენია?

პ ო ლ ი . დედიკო , თუ ოდესმე შეუვარებელი ყოფილხარ...

პ ი ჩ ე მ ი . შეუვარებულაო! იმ წვედელი წიგნების კითხვამ სულ მთლად გადავარცა . ყველა ასე აკეთებს , პოლი!

პ ო ლ ი . მაშინ მე გამონაკლისი ყოფილდვარ .

პ ი ჩ ე მ ი . ერთი კარგისს მოაუპოვეთ მაგ კურტუმსო და მაშინ ვნახებთ რა გამონაკლისი ხარ!

პ ო ლ ი . პო , ყველა დედა ასე იქცევა , მაგრამ ამით საქმეს ვერა ეშველება რა , კურტუმს არას დაგიღივენ , როცა შეუვარებულები არიან .

პ ი ჩ ე მ ი . ნუ ჩაკეფილავთ ყველაფერს .

პ ო ლ ი . ნების არ მოკცებთ სიყვარულთა წმარსთათ .

პ ი ჩ ე მ ი . ხმა გაქმინდე , ორგემ სილას გააწვანე .

პ ო ლ ი . ამქვეყნად სიყვარულზე ამაღლებული არა არის რა .
პ ი ჩ ე მ ი . იმ ვაწვილს საერთოდ ბლომდაჲ ჰყავს ქალეზი . ვინდაც ჩამოახრჩონ , ერთი რატომ ნახევარი დღეინი მჭირვია მაინც არ წამოყოფს თავს და ყოველ მათგანს რატომ თითო დღეაი მაინც არ ყოფილება ხელზე ატებებული . ვიფერ , ჩონათან!

პ ი ჩ ე მ ი . ჩამოახრჩინო? ეგ როგორ მოიფიქრე? ეგ რა კარგი რამე მოიფიქრე! პოლი , ამა გართ ვადი . (პოლი ველს დასწირია . ნაღ ორმოცე გირავნას გაუტრიაკა .

პ ი ჩ ე მ ი . მესმის , შერიგეთ რომ დააბეზღელით .

პ ი ჩ ე მ ი . რასაკვირველია . თანაც ჩამოახრჩობენ კიდეც . ჩვენ არაფერს არა ვაკარგავთ . პირიქით , ორ კურდღელს დავიჭერთ . ოღონდ ჩერ უნდა ვავიყოთ , სად იმელება .

პ ი ჩ ე მ ი . მაგას მე ვიტყვი დანამდვილებით , ჩემო ძვირფასო , უთუოდ თავის საქმებთან იქნება .

პ ი ჩ ე მ ი . პო , მაგრამ ისინი რას გასცემენ .

პ ი ჩ ე მ ი . რა ვინდა , ეს მე იმელება . ფული დანაგავბე ქვეყანას . ახლავ ტარნბრიჯში წავალ და გოგონებს მოველაპარაკებ . თუ ის ვაწვატონ ოროდელ საათის შემდეგ თონდაც ერთ-ერთი მაივანს მაინც შეხვდება , მისი წირვა გამოსულია .

პ ო ლ ი . (კარს უქან იღვა და ისმენდა) . დედიკო , ამაოდ ნუ და-

შვებრი . მეი უფრო თავისი ფეხით მივა ოლდ ბეილის ციხეში . ვალდებულ ვარ ისეთ უნაშუსობთან საქმეს დაიჭერს . მაგრამ თონდაც წარმოადგინდა რომ მივიღეს ოლდ ბეილიშ , შტრეფო კოტეალო გაუმპანინდლებმა . სივარება გააბოლებენ და მაგან და მაგან დაწესებულებას ენახებრებენ , რომელიც ამ ქუჩაზეა და რომელიც ყველაფერი რიგზე არ უნდა იყოს . რადგან , მაშლიო , ის შტრეფო ჩვენს ქორწილში იყო და ბევრიც იმხიარულა .

პ ი ჩ ე მ ი . რა ვაკარბა?

პ ო ლ ი . მისი გვარი ბარუნია . მაგრამ შენ უღბათ როგორც ბრანუ-აუთარს ცემობ . ვინაიდან ყველა , ვისაც კი საფუძველი აქვს დღინდელს , ბრანუ-აუთარს უწოდებს . ჩემი ქმარი კი , წარმოიღვინე , ჩვეის ემბის , რადგან მისთვის უბრალოდ გქვია . სივარების შეგობრები არიან .

პ ი ჩ ე მ ი . მაჲ ასე , მაჲ , მეგობრები არიან? შტრეფო და ყველაზე დიდი ბორტომპომელი! ალბათ ერთადერთი მეგობრები ამ ანამ ქალაქში .

პ ო ლ ი . (დატაცებული) . როდესაც ერთად შევიცქვიან კოტეალოს , ერთმანეთს გლოვებზე უტყაუნებენ ხელებს და უბნებან : თუ შენ ერთს კიდეც დაგვარკა , მაშინ მე შენ თანახმა ვარ კიდეც ერთი გადავხეხობო . სილო თუ ერთმა გარეთ გასვლა მინდობა , მეორეს მაშინვე უწყლიანდება თვალები და ამბობს : თუ შენ სადმე გასვლა ვინდა , მეც მოვიდვარო . სკოტლენდ-იარსულ მეკურე მასალა არ მომიჭია .

პ ი ჩ ე მ ი . მაჲ ასე , ახე , ზოლუბაბიის წინა დამებს ბატონმა მკეპითმა , ექვს გარეთჲა , უყვე ბრავალხის დაქორწინებულმა , ცოლად შეირთვის სახაბით მოშობლორი სახლიდან გატყუა ჩემი ქალიშვილი პოლი პიჩემი . ერთი კვირაც არ გავა , რომ ამ სახაბით სახარობელურე აივანდეს , რასაც , დანახე , იმხახურებს . „ბატონო მკეპითო , რდესსე თუთარი ლაიკის ხელთაიმინება და სილიის ძმლის ბუნიკიან ხელყოფის ატარებელი , ნაქროლობეც განსდეთ ყელზე და ოტლდ „მელნიწონეზი“ ხშირად დაიარბობით . ახლა კი მხოლოდ ნაქროლობეცა შეგვრჩათო , ყველაზე ნაუღლებად ღირსებელი ჩამ დღინდელ ამანახაბილოდ ნიწმინდენ , და ვისთვის მიღმა თუ დაღინხარ . ხოლო სულ მალე კი ადარსარ ან ივლით!“

პ ი ჩ ე მ ი . ეჲ , ჩონათან , მაგას შენ ვერ შეძლებ . საქმე ხომ მეი-პიჩეს ეტება , რომელსაც ლონდონის ყველაზე დიდ ბიროტომპომელს უწოდებენ . რასაც მინდომებთ , ყველაფერი იმისია .
პ ი ჩ ე მ ი . მეი-ღანა ვინა ვლდა! ამა , მარად მოემზადე , ჩვენ ლონდონის შტრეფანს წავალი , შენ კი ტარნბრიჯისკენ გასწი .
ქ ი ჩ ე მ ი . იმის საქმებთან .

პ ი ჩ ე მ ი . რადგან იმდენად უყუღმართია წუთისოფელი , რომ ან ფეხებით უნდა დაგწვინდეს ვიუბედურებასა და ჩხირიშო , ანდა იმევე ფეხებს ტუთილებრიოდ აგწახანია .

პ ო ლ ი . მაჲ , მე სიამოვნებით ვინახულბე ბატონ ბრუნს და ხელსაც ჩამოვარტმევე .
სამეგინი ავანსცენაზე გამოლან და „სასმიდლორ“ განათებაში მღერიან პირველ დინასს . სადგენს აწერია :

პირველი მღერისმანი დინალო
იმის შესახებ , რომ ადამიანთა ურთიერთობა მოცილებულბე არასაიმელება .

პ ო ლ ი .

რა იქნება მუდამ სხვაზე
არ მჩიებოდეს შურით თვალი ,
რომ მეს შეავდეს სახელი ქმარი
ან უყუღმართი ქვეყანაში .

პ ი ჩ ე მ ი . (ბიბლიით ხელში) .

ადამიანს უღუღება აქვს იყოს ქვეყნად ბედნიერი , რადგან ასე ხანმოკლეა დღინი მისი სიცოცხლისა ; ქვის მაივარე ხელთა მქონდეს მუდამ ლუმბა ვერბიელი , მხოლოდ იყოს ყველა ამქვეყნურ სიამის .
მისი წმინდა უღუღება იყოს ქვეყნად ბედნიერი , მაგრამ ჩვენდა საავალადეს ეს არ ზღბა მუდამ ასე : ვისაც რისი უღუღება აქვს თავისათვის იმას კრულდეს .
ეჲ იტყოდ ნეტავ უარს მაშინ თავის უღუღებაზე , ჩარხი ჩვენი ცხოვრებისა ნახვად რომ არ ტრიალებდეს?

ქ-ნი პიჩემი.

განა რა მავს, სულზე ტბილო,
ქვენად შენივის დასაშური?
ჩემი სიხოო, ჩემი სული
შენ ერთს მინდა შემოწარიო.

პიჩემი.

ქვენად კთილ კაცად ყოფნა ვის არ სურს და ვის არ უნდა,
რომ ღარბებს და ქვრე-ობლებს მისცეს, რაც კი ახალია,
მავრამ ეს რომ ასე მოხდეს, ხომ საჩიოებ დავგებოუნდა
და უფლოვად ყველა ჩემი შეცდომება გვახანია.
ქვენად კთილ კაცად ყოფნა ვის არ სურს და ვის არ უნდა,
მავრამ ჩენდა სავალლოდ ამ ჩვენს ცოდვლ მკანტებზე,
მარც ასხარბი აღარ გყუფონს, აღარც გული აღარ გულობს.
ვის არ სურდა კაცთა მოდგმა გაეყვანა ფართო გზაზე,
უფსკრულსიკენ რომ არ გავინდეს დასავალი უსარყოლო?

სოლი და ქალბატონი პიჩემი.
სამწუხაროდ, ეს ამაში მართალია სრულიად,
რომ განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია!

პიჩემი.
სამწუხაროდ, მე ამაში მართალი ვარ სრულიად,
რომ განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია!
ვინ იტყვოდ ამქვეყნიურ სამოთხეზე უარს ნეტავ,
ამისათვის საფუძველი რომ გააჩნდეს ჩვენს უღანება?
ვის არ უნდა მეგობრობა? განა ვინმე იტყვის „არას“?
მავრამ შენი ღვიძლი მძაც კი, გახაოფი თუ გაქვო რაზე,
არ დავიდევს უკვ მშობას, შემოგვხედება სადმე დაზე
და გაგაყრის გულში დანას.

ვის არ უნდა ერთგულება? განა ვინმე იტყვის „არას“?
მავრამ ცოლი რომ ცოლია, თუ მოკალი შენ სამაზე,
ან დავიდევს ერთგულებას, მის გაგაყრის სადმე დაზე,
ან გაგაყრის გულში დანას.
ვის არ უყვარს ღვიძლი შვილი? განა ვინმე იტყვის „არას“?
მავრამ თუკი სიბერის ფამ მოაკელი ხალში რაზე,
რამა დავიდევს შმობლის ამავს, გამოგადლებს გარეთ დაზე,
ან გაგაყრის გულში დანას.

ქვენად გულცივობილიაზე განა ვინმე იტყვის „არას“?
სოლი და ქალბატონი პიჩემი.
დიახ, ამ სიღუბერეს ვერ უშველის ვერაფერი;
დიახ, ამ ბოროტებას ვეწირებთი უველანი;
სამწუხაროდ, ეს ამაში მართალია სრულიად,
რომ განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია!

პიჩემი.
სამწუხაროდ, მე ამაში მართალი ვარ სრულიად,
რომ განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია!
ვინ იტყვოდ ამქვეყნიურ სიკეთეზე უარს ნეტავ,
ამისათვის საფუძველი რომ ქმნიოდა ჩვენს უღანება?

სამივენი ერთად.
დიახ, ფუჭი ყოფილა ქვენად მართლაც ყოველი
ჩემი უფი ამ ცხოვრებაში კარგს აღარას მოველით.

პიჩემი.
სამწუხაროდ, მე ამაში მართალი ვარ სრულიად,
რომ განწირულ სამყაროში კაციც განწირულია!

ყველანი ერთად.
პოი, ამ სიღუბერეს ვერ უშველის ვერაფერი;
პოი, ამ ბოროტებას ვეწირებთი უველანი;
დიახ, ფუჭი ყოფილა ქვენად მართლაც ყოველი,
დიახ, ამ ცხოვრებაში კარგს აღარას მოველით!

ხუთშობათია, ნაშეადლევი. შეკი-დანა ცოლს ეთხოვება და პი-
ციტის ქაობში აპირებს ვაქცევას, რათა სიმამის თავი დააღწიოს.
ს ა გ ი ნ ი ბ ი

სოლი (შემოდის). მეკი, მეკი, არ შეგვიხედნეს.
მეკი (საწოლზეა გვემოტლი). რა იყო, რა მოვივიდა, პოლი?
სოლი. ბრალუნან ვიყავი და მამარმეც იქ იყო. შენი დებერა
უხდათ. მამარმე რაღაც საშინელით დაემოქმედა, მარაუნი ჭერ შენს
მხარეზე იყო. მავრამ მერე მოტვდა და ახლა მასაც მინანია, რომ
სასწრაფოდ უნდა მიიძალო რამდენიმე ხნით, მეკი, ახლავ უნდა
აიბარო.

მეკი. ავიბარო? ან რა სისულელეა. მოდი ჩემთან, პოლი,
ბარკის ჩაღვების მავირად სულ სხვა რამით მინდა გავგარო.

სოლი. არა, არ დროს ეგ არის. ისე შეუნიხებულო ვარ. სულ
სახარბილება ეცერათ პირზე.

მეკი. არ მიყვარს, როცა ჩინინობს იწყებს. სკოტენდ-ღარ-
ში ჩემზე მასალა არ მოიძივა.

სოლი. პო, გუნხმ შეიძლება არ მოიძიოდა, მავრამ დღეს ერ-
თბანად აუარებელით ჩამ დავრთვდა. სახარბილებლო აქტი თან წა-
მოვიღე. შენ თურმე... ჩა ვიცო. უველანებს რა ვაჩახსენებს, იწო-
ლენდა სიამ, ბარ ბოლო არა ევეს... ორი ვაჭარი დავივლიაო, ოცდა-
ათზე მეტი სახლი გაგიტბიაო, ოცდასაჭერ ქუჩაში დაღმსხარა
ხალხს თვებ. ახლა რამდენი ხანძრის გაჩენა, წინასწარგანარკახუ-
ლი მგულლობა, სახუთების გაუალებლა, ცრუ მოწმობა და ყოველი-
ვე ვწილწადახანგარში. საშინელი ვინმე ხარ. ხოლო ვინჩენ-
ტერს ორი მცირეწლოვანი და შეგიღივანა.

მეკი. მე მოიხრებ, ოც წელზე მეტისანი ვაროო. ბრალუნა რა
თქვა?

ნელა წამოღდება და სცენის მარჯვენა მხარეს სტენით გაივლის
რამის წინ.

სოლი. ვესტიბოლში დამეწია და მიიხრა, რომ ახლა უკვე
ვეღარაფრით ვერ დავგებმარება. ვაიზე, მეკი! (ყელზე შემოეკლბა.)
მეკი. კარგი მამ, თუ გაცკვეთი უნდა ვუშველო თასს, მაშინ
საქვენდ შენ უნდა გაუძღვი.

სოლი. რა დროს საქმეზედ ღლაპარაკია, მეკი. მათი გაგონე-
ბაც კი არ შემიძლება. ერთხელ კიდეც ჰკიც შენს სახარბო პოლის
და შემოვტე, რომ არასოდეს, არასოდეს... (შეკი უკეზად აწვიტე-
ნებს სიტყვას, მიჰყავს მაგიდასთან და ერთ-ერთს ცეკმზე სვამს.)

მეკი. აი, ეს მთავარი დავთარია, კარგად დამიგდე უფო. ეს
ჩემი ხალხის სააა. (ითხულობს.) მამ, ბარკია-ჭეკობი. წელწადა-
ხანგარია აუვანილი შეუეს. ახა, ენახოთ, რა აქვს მოტანილი. ერთი
ორი, სამი, ოთხი, ხუთი ოქროს საათი. ბევრი არ არის. მავრამ სუფ-
თა ნაშუშეგარია. უფლებზე ნუ მავდები. მაგის გუნებაზე არა ვარ.
შემდეგ მოდის ზოლტერი, მეტსახელად „მეტროსა ტირიფო“. სან-
დო არ არის ის ძალი. ჩუმ-ჩუმად თავისთვის წანსის სამი კვი-
რაც აღაროვ. სახარბილებლს ხომ მაინც ვერსად წავუბ. მერე გაავდი-
ბრუნს მოახსენე და მორჩა.

სოლი. (სულკენით). ბრალუნ მოგახსენო და მორჩა.
მეკი. ჩემი 11, ურცხვი გელთია. შოტენი შოლობს, მავრამ
ნამუსის ბეწვი გაცვენილი აქვს. საუკეთესო სასოვადობების ქა-
ლებს ზურებს ავლის კურტების ქვემოლან. ავანსი ზიცი.

სოლი. ავანსი მივცე.
მეკი. ხერხუნა-რობებერი. წერილმან საქმეზე დაღის. ნიჭის
ნაბავბოდ არ გააჩნია. სახარბილებლზე ვერ მოხედება, მავრამ მემ-
კვიდრეობასაც ვერ დატოვებს.

სოლი. მემკვიდრეობას ვერ დატოვებს.
მეკი. სხვაფრთვ კი ისეც იხე მოიქციე, როგორც აქამდე იქ-
ცდილი. შედ სათაზე აღებე, პირს დაიბან, ახანანს მიიღებ და
ა. შ.

სოლი. სწორია, უნდა გული გავიმავრო და საქმეს მივხედო.
რაც შენია, ახლა ჩემი ხარ, განა ასე არ არის, მეკი? შენს ოთა-
ხებს რაღა ვუყო? უარი ხომ არა ვთქვა? აფსუსია, ამდენი ქირა
ტყულობ რაღომ უნდა ვიხარო?

მეკი. არა, ოთახები კიდეც დამპირებდა.
სოლი. კი, მავრამ რისთვის? ხუმრობა საქმე, ცოტა ფული
ხომ არ გავიძება.

მეკი. შენ, როგორც ჩანს, ფიქრობ, რომ საერთოდ აღარ დავ-ბრუნდები?

პოლი. რას ამბობს შერე ხომ შეგიძლია ისევ დაიჭირავს შე-ქი... მეკი, მეტი აღარ შემიძლია. პირში შემოგვკვერი და კი არ შეუ-ვარა, რას ამბობ. ხომ ჩემი ერთგული იქნები, მეკი?

მეკი. რასაკვირვებელია, ერთგული ვიქნები. ხომ იცი, რასაც დასოს, იმას მომიკი. ნუთუ გგონია, რომ არ მიყვარხარ? ოღონდ შენვე უფრო შორს ვხედებდი.

პოლი. რა მადლიერი ვარ შენი, მეკი! ჩემზე ზრუნავ, როდესაც შენვე მემეზარა ძალდებოდა არიან დაგვეხილი...

„მეშინავო ძალდების“ გავიწყობდი მეკო ერთ ადვილზე ვამუშე-დება, შენდაც დავბა, სცენის მარჯვენა მხარეს მივსი. პიჯაკს ვაიჭ-რობს და ხელგანს იმანს.

მეკი. (ნაჩქარვად). სუთოა მოგვება კვლავინდებურად გქ-პულის სახანკა სახლს გადაუჭაწანი ხოლმე მანჩისტერში. ჩვენს შორის დარჩენ და რამდენიმე კვირაში ალბათ სულ სახანკო საქ-მიანობაზე გადავბა. უფრო საიმედო არის და უფრო შემოსავლი-ანიც. სულ ბევრი, ორი კვირის შემდეგ უნდა ფული ამოვდებოდა იქნეს ჩვენი საქმიანად. მაშინ ბრალშით მიხვალ და ამ სის პოლი-ციას გადასცემ, სა, სულ ბევრი, ოთხ კვირაში კაცობრიობის ეს ნაწიარბოლი დღეის დღეღებში გაუწინარდებანი.

პოლი. პო, მაგარა, მეკი, როგორ შეგიძლია მათ სახეში შეხე-დლო, თუ ყველას მათ გადაუსვი და სასწრაფოა არ ასცდებო? როგორ შეგძლია მათ ხელი ჩამოართვა?

მეკი. ეე! ზერუნარბობებს, მათიან-მანეთიანს, ზარკა-ჩე-კობს? იმ გარეწებს?

გ ი მ ე ლ ბ ე შ ე მ ი დ ა ნ .

მეკი. ბატონო. დიდად მახარებს თქვენი ნახვა.

პოლი. გამაჩნობთ, ბატონო.

მათი ახ. კეტენ, მე დედოფლის კურთხევის განრივი ჩავი-დებ ხელში. უნდა მოგახსენიო, რომ მაგარი მუშაობა მოგვლის. ნახევა საათში კენტრბერის არქივისკომის ჩამოღის.

მეკი. როდის?

მათი ახ. ხუთ საათსა და ოცდაათ წუთზე. ახლავ უნდა შე-ვედგოთ საქმეს, კეტენ.

მეკი. პო, თქვენ ახლავ უნდა შეუდგოთ საქმეს.

რობერტი. რას ნიშნავს „როგორ“?

მეკი. პო, რაც შემიხება მე, სამწუხაროდ, იძულებული ვარ ცოცხალი ვამგებარო.

რობერტი. ღვთის გულისათვის, ნუთუ თქვენი მოყურება უნდა?

მათი ახ. არა, რაღა მინდებამინც ახლა, დედოფლის კურ-თხევის წინ კორინაცია უთქვენოდ იგევა, რაც ფაფა უპოზოდ.

მეკი. პირი მოკეტე! ამის გამო საქმის ბელმძადანელობს ცო-ტა ჩნით ჩემს მეუღლეს ვაყისებ. პოლი! (წინ გამოჰყავს ცოლი, თითონ კი სცენის სიღრმეში მიდის და იქიდან აღეგნებს თვალ-ყურს.)

პოლი. ბიჭო, მე შგონი, ჩვენს კეტენს შეუძლია არხინად გამგებავრობა. საქმეს უფისოლად მოვაბამთ თავს, თანაც საკმაოდ შანსიანად, არა, ბიჭო?

მათი ახ. საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს, მაგრამ არ ვიცი, შეიძლება თუ არა ქალი და ისიც ასეთ დროს... ამით თქვენი კი არ მინდა გაწყენინოთ, ქალბატონო.

მეკი. (სცენის სიღრმეიდან). ახა, რას იტყვი ამაზე, პოლი?

პოლი. ოჰ, შე ზინტილიანო, ახე იწებე განა? (უყვირის.) ახა ერთი გაბედე და მაწყენინე, ნახავ. ეს ბატონები რომ მაშინვე შარ-ვალს ჩაგდანი და რბილად ადგილებს გაიჭრებოდენ. ხომ მართალს ვამბობ, ბატონებო?

ხანმოკლე პაუზა. შემდეგ ყველანი შედგურად უჩრავენ ტაშს.

ქეკობი. ხედავ, რა ყოფილა, როგორ დაიცავსანა.

უოლტერი. ყოჩაღ, მისის კეტენს ინავე ქალი არ წამოე-დებამ ვაშა პოლის!

უცქადანი. ვაშა პოლი!

მეკი. ვაჟაბ, რომ დედოფლის კურთხევაზე არ ვიქნები ას-პროცენტთან საქმე. დღისით მთელი ბიზნეს ცარიელი იქნება, და-

მეკი მთელი მაღალი საწოვადობა გაუშლილი. მართლა, მათიან-გარინიან ბევრსა სვამ. გასულ კვირას გააკვირო გითქვამს, რომ გარინიან ბავშვთა საავადმყოფოს შენ წაუციდ ცეცხლი. თუ კილამ განმეორდა ასეთი რამე, იცოდ, მოგხსნი. ვინ წაუციდა ცეცხლი ბავშვთა საავადმყოფოს?

მათი ახ. მე არა?

მეკი. (დნარჩენებს). ვინ წაუციდა ცეცხლი?

დნარჩენები. თქვენა, ბატონო მაკით.

მეკი. მშ, ვინა?

მათი ახ. (ბუზღუნით). თქვენ, ბატონო მაკით. ასე, რა

ქმა უნდა, ვერც ერთი ჩვენგანი ვერასოდეს ვერ ამაღლებდა.

მეკი (ხელზე ამოსასვს როგორ ჩამოახრინებ მათიანს). შენ მანც ნელადა ვამოხსნის, თუ ფიქრობ, რომ ჩემთან გაყო-ლებდა შეგიძლია. განა გავიწყობა, რომ ოქსფორდელმა პროფესორმა თავის მხედრულ რატარულზე რომელიმე ასისტენტს მოაწერის ხელი? პროფესორი თითონ აწერს ხოლმე ხელს.

რობერტი. ქალბატონო, ვიდრე თქვენი მეუღლე აქ არ იქ-ნება, თქვენს განკარგულებაში გვივადუეო. ანგარიშსწორება ხუო-შაბათობით იუოს, ქალბატონო.

პოლი. ხუთშაბათობით იუოს, ბიჭო.

გ ი მ ე ლ ბ ე შ ე მ ი დ ა ნ .

მეკი. ახლა კი ნახავდის, ჩემო სულიყო, თავს მოუარე და არ დაგვიწყუდეს. ყოველდღე ფერმარადი წაიცო ხოლმე, თითქოს მე აქ ვიყო. ეს ძალზე არსებობს, პოლი.

პოლი. შენ კი, მე, დამპირდი, რომ არც ერთ ქალს არ შეხე-დავ და დაუყოვნებლივ გამგებავებში აქდნე. გარკვეულ, შენი პა-ტარა პოლი. ამას ექვიანობის გამო კი არ გუბუნება, არამედ ამს ძალიან დიდი მწიფუნებობა აქვს.

მეკი. ახა, მე რაში მენაღებება, რამდენი ძირგავარდნილი სათ-ობა ამქვეყნად. მე ხომ მხოლოდ შენ მიყვარხარ. როდესაც კარგად შეიბნებება, ჩემს შაველგა ტხენს გამოიყვან რამდენიმე საჩინი-ბოლან და ვიდრე შენს სარკმელში მოვარე გამორჩნებოდეს, უკვე პაიგიების ქაობს მიღმა ვიქნები.

პოლი. აჰ, მეკი, ღმობს გული გამგრდვებს შენი სიყვარულის-გან. დარჩი ჩემთან და ბედნიერი ვიქნები.

მეკი. მეც მაგ დღეში ვარ, უნდა წავიდე და ვინ იცის, რო-დის დავბრუნდები.

პოლი. რა ხანმოკლე იყო ყველაფერი, მეკი.

მეკი. ნუთუ ვთავად ვუვლავებ?

პოლი. აჰ, გუთნე სიზმარს ვნახე, თითქოს შესხავებდას სიცო-ლი გავიგონე. დაუვლდე ფაწარა და ჩვენი მოვარე დავიხანე, ისე-თი იხილი, ისეთი საფრთხეა, როგორც სიკვალადილი პენი. არ დამიწყეო, მეკი, უცხო მხარეში.

მეკი. რა თქმა უნდა, არ დავივიწყებ, პოლი; მაკით, პოლი.

პოლი. ნახავდის, მეკი.

მეკი. ნახავდის, პოლი. (გასვლისას)

სიყვარულს კი სიცოცხლს ნუ განაცავლებოთ, ვიგობო და შემდეგ ქარს გავატარებო.

პოლი (მარტოკა). აღარ დაგვიხილებია.

ყოველივე, როგორც იყო, ნეტავ სულ არ შეეცდობო;

მაგრამ დღეს კი მისი სახე სჯობს გულიდან ამოვიღო.

რას მიშველის მე საბრალის ტრირალი და ოხვარა-ქენსა, ჩემზე აღრე ყოველივე;

თუ გადახდა დღეაქმისკ.

ხარების რეკავისმის.

მაღე ლონდონში შემოვა დედოფალი ინგლისისა, სად ვიქნებოთ ჩვენ ნეტავა მისი მეფედ კურთხევისას?

ინტრიგები

ფარდის წინ გამოიღანი ქანი პიჩემი და ნაძირალა ჯენი.

ქანი პიჩემი. მშ ასე, როგორც კი მეკი-დანას ნახათ, მა-შინვე პირველხავ კონსტიტელთან მიიჩნენთ და გასცემთ.

ჭენი. მო, მაგრამ ჩვენ როგორღა გვენახებოდა, თუკი პოლიცია ეტებს. თუ დასდევდენ, ჩვენთან აღარ მოვა დროს გასატარებლად.

ჭენი პიჩი მ. მე კი გუბნებოდა, ჩენი, რომ თუნდაც მთელი ლორღონი დასდევდენ, მეკი ისეთი კაც არ არის, რომ ამის გამო თავის ჩვეულებებს უღალატოს. (მღერის.)

ბალადა ხორციელი ენების ვერაგობაზე

ხედავთ, აი ამ უტოფარ ვერაგსა და გაიჭერას, თავის მონაწილეობაზე რომ გვაქვია თითქმის სველია; რაინასკი რომ იწებებს და ცხოვრებას აღარ გვაკლოს, თვითონ მას ვინ მოთოკავს და მოიწებებს? დედაცაქი ქალთან უკვე ვერ ასცდება დამარცხება უქვეყლი, რადგან მასზე ვერაგია ქვეყნად ვენება ხორციელი. ამაშულებებს ბობლიას და ჩირად უღირს სამართალი, ლამის თავის საუფრობად მიიჩნის დედაქალი; ქალიაგან კი რამდენადღაც შეუძლია მამაწლის იცავს, რადგან იცის: არეგია მათგან მრავალს გზა და კვალი. მაგრამ მაინც ამ სიფრთხილით დიდად თავს ნუ გამოიღებებს, დღეს თუ ხვალდ უსათუოდ ზურგზე ვინმეს აიკიდებს.

2

განა ცოტა გვიანხია ბრძანა შორის რჩეულები, მძებვების სათამაშო ტიპინებად ქცეულები. და ისინიც, ვინც შორიდან დასცილდა საცოდუაგებს, მძებვები იმათზედაც ჭაგრის იყრიან დღეს თუ ხვალდ. რაც არ უნდა იხალხოონ ვერ უშეძლიან ვერაფერი, რადგან მათზე ვერაგია ქვეყნად ვენება ხორციელი. ბობლიას და კოდქებს რომ იჭებებენ უმწიკალოდ. მაშლიორწმუნე ქარსტანია მოკლავქ მონარქისტი, დიაცებთან თავს იკავებს, რადგან ფიქრობს, რომ ამისთვის საშუალოდ უნდა მოსწუდეს იდებვის ვრცელ სამართოს. ამგვარ მკაცრი პრინციპებით დიდად თავს ნუ გამოიღებებს, დღეს თუ ხვალდ უსათუოდ ზურგზე ვინმეს აიკიდებს.

II

დღეოფლის კერძობევის ზარები ჭერ არ მიყენარებულეო, რომ მეკი-დანა უკვე ტარნობოვის კახებთან იქნა! მძებვები დასემენ, ხუთ-შაბათი საღამოა.

ტარნობოვის საბოლოო

ჩვეულებრივი სადაც დღეა: როსკიკებო მ. მეტწილად პერანგის ამარა, საცვლებს ითოფებენ, ქაღალდს თამაშობენ, იხანენ: ბიურ-გერუთი იდილია სუფევს. ბარჯი აქეცოპი გავთვის კითხულობს, მას ზედაც არაინ არ უყურებენ, უფრო კი ფეხებში ეტება ყველას.

ჭეკობი. დღეს არ მოვა.
როსკიკი. რაა?
ჭეკობი. მე მგონია, აქ ის საერთოდ აღარ მოვა.
როსკიკი. ახსუსი კია.

ჭეკობი. არა, მართლაც? მე რომ მას ვიცნობ, უკვე ქალაქის მიჯნას გაცილებულად იქნება. საჭმე ისეა, რომ ნაღდად აითვისებო-და.

შემოდის შავპიტი, შლასან ლურსმანზე ჰკიდებს და დღეიანზე ჭდება შავილის მიღმა.

მეკი. ანა, ჩემებური ყავა.
ვიქსენი (აღტაცებული ვიწმინტებს). „ჩემებური ყავა“
ჭეკობი (შეგრუნებულ). რაოგარ, შავივით არ წახსულბარ?
მეკი. დღეს ხომ ჩემი დღეა, ხუთშაბათი. ამნაირი ისლუღლებ-ვის გამო ჩემს ჩვეულებებს ხომ ვერ ვუღალატებ. (იატაზე დაა-ნარსტებს საბრალმდებლო აქტს.) თინაც ვერც წვიმს.
ჭეკობი. (ხელიდან გამოთავსებს). ხეც ხომ არა ვარ შივ?
მეკი. რასაკვირველია. მიფილი ჩენი ხალხია ჩამოთვლილი.

ჭენი. (მეორე როსკიკს). ხედავ, საბრალმდებლო აქტია. (პაუ-ზა.) მეკი, ანა შენი ხელი მომეცი. (თავი ხელს გაუმშვებს.)
დოლი. მო, ჩენი, ხელზე შემოიხავე. შენ კარგად მყოიხობს. ნავთის ლამას მუფთათებს.

მეკი. მდიდარ მემკვიდრეობას მივიღებ?
ჭენი. არა, მდიდარი მემკვიდრეობა არა ჩანს.
დოლი. როგორი სახე გაქვს, ჩენი, ადამიანს ტანში გააურეო-ლებს.

მეკი. შორს გავემგზავრები მოკლე ხანში?
ჭენი. არა, შორს არაა.
ვიქსენი. მამ, რას ხედავ?
მეკი. ოღონდ, იცოდენ, მხოლოდ კარგი თქვი, ავი რამ არ მოიხრა!

ჭენი. ემ, რა ექნა, კარგი არაფერია. ბნელეთი შემოგადგომია და სიყვარულიც ცოტაა. აი, კიდევ დიდი „აც“, რაც ქალის ცბიერებას ნიშნავს. კიდევ...

მეკი. მოწიკა, რაც შეუხება ბნელეთსა და ქალის ცბიერებას, მე მსურს დაწერილობით ვიცოდენ, თუნდაც, მაგალითად, იმ ცბიერი ქალის სახელი.

ჭენი. მე მხოლოდ ვხედავ, რომ „ჩუ“ზე იწყება.

მეკი. მამ, სწორი არ უყოფილი, „ჩუ“ზე იწყება.

ჭენი. მეკი, დედოფლის კურთხევის ფაშს ვესტბინისტრის ზარები რომ ტრავს ატებენ, შენ შვად დღეში იქნები.

მეკი. ვარკვევით მოთხარო. (ქვემოთ გამაყრუებულად ხარხარებს.) რა იფურ (მიტარებს ჭეკობთან და ისიც საბრალმდებლო აქტში იხელება.) მტარის სიტყვა. მხოლოდ ხანში იყვენ.

ჭეკობი. (იციხის). ანა, კაცო!

მეკი. ლამაზი საცვლები გაქვთ.
როსკიკი. აქვინიდან დაწვებული სამარის კარამდე საცვლებია ყველაზე მოკვარი!

ხან და ზმეული როსკიკი. აბრეშუმს არ ვიცავამ, ბატონებს მაშინვე მგონიაო, რომ ავად ხარ.

ჭენი კარისკენ მიიბარება.

მეორე როსკიკი. (ჭენის). სად მიიღებ, ჩენი?
ჭენი. ახლავე გაიბებ. (ვადის.)

მოლი. შინაწესიო ტილოდ რომ აფრთხობენ?
ხან და ზმეული როსკიკი. რა ვიცი, მე ძალიან მემხარება.

ვიქსენი. მაშინ ბატონი კლიენტები შინაურულად გრძობენ თავს.

მეკი (ბეტის). შენ კი ისევ შავარშიბიანი გაცვია?
ბეტი. მო, ისევ.

მეკი. შენ როგორიღა?
მეორე როსკიკი. ომ, მე პირდაპირ მრცხენია. ჩემს ოთახში ვინაგინ მიმოიყვანა, რადგან მამიდაჩემი გიფუნა ცაცებზე და სადარბაზო შესასვლელებში კი, მოგებხებებო, საცვლები სულაც არ მქირდება და არც ვიცავამ.

ჭეკობი იციხის.

მეკი. მორჩი?
ჭეკობი. არა, ჭერ მხოლოდ გაუბატოვრებულ ვარ.
მეკი. (რთვე დღეიანზე წის). ჩენი რა იქნა? ქაბუტობენო, იმაზე ბევრად უფრო ადრე, ვიდრე ჩემი ვარსკვლავი ამ ქალაქზე ამობრწყინდებოდა...

ვიქსენი. აოდრე ჩემი ვარსკვლავი ამ ქალაქზე ამობრწყინდებოდა!...

მეკი. დიდ სიღუპიერში ვცხოვრობდი ერთ-ერთ თქვენგანთან, ლამაზმანთან, და თუმცა დღეს მეკი-დანა მქვია და ბედნიერიც ვარ, მაინც არასოდეს არ დავივიწყებ ჩემი შიკა დღეების თანაზ-ნაზიერ და ურწინარეს უოვლისა კი ჩენის, რომელიც ქაბუტობენო უკლავზე ძალიან მიყვარდა. უფრო დამიგდითო! ვიდრე მეკი მღერის, მარჯენი ფანჯარასთან ჭენი გამიჩინდება და ხელს უქნებს კონსტებლ სმითის, შემდეგ მას უფრთდება ქანი პიჩი მეკი. სამიყენი ფარნის ქვეშ დგებიან და სახსლ უფოვლოვა-ლებენ.

სიტუენერის ბალადა

1

მეკი.
მეკარგად მასსოვს ოდენდაც, წინათ, შენი სხეული და ჩემი თავი აქ ერთმანეთით ცხოვრობდნენ ტბილიად და სულ იმაზე გვეკვარა თვალი, ვეკონდა მეტი შემოსავალი. რაც კი შემეძლო ვინჩენი უნარს, კვლავაც გვეყვით, — შევთხოვდი სტუმარს,

ვენაწილებზე ყველას ზიარად
მე მის სარეველს თავაზიანად.
ახე გაგარძელდა მრავალი ღდენი
საროსკიპოში ცხოვრება ჩვენი

ჭენ ი. კონსტანტინე ივენენ აქ.
ჭე ე ბ. ი. ღმერთი ჩემო, მე კი ვკითხულობ და ვკითხულობ
და ვკითხულობ... ბიჟო, ბიჟო, ბიჟო! (გაღი.)

კარებში გამოჩნდება ჭენ ი, მას მოღვეს ს მით ი.

ჭენ ი.
ასეც მომხდარა ოდესღაც, წინათ,
როდესაც ფული აღარა გქონდა,
იგი ჩემს საცდლებს აგარავებდა;
უსაცდლებოდ კი რა უფასო მქონდა!
ფოხოვდი: მთლად შეშველს წუ დაძრკობდა,
და რადგან სიტყვას მიადებდა ბანწნ,
ბევრჯერ დავტოვე მე იგი მშრალზე.
ამის გამო კი ისეც მხედვლობა,
მეგონა, სულა ამომხედვობა.

ორივენი.
ახე გაგარძელდა მრავალი ღდენი
საროსკიპოში ცხოვრება ჩვენი.
(ორივენი ერთად და რაგრაგობით)
ჩვენ კარგად გვახსოვს ოდესღაც, წინათ,
აქ ერთმანეთით ცეცხვორობდით ტბალებად.

მეკი.
ღღღს ის ღრო ჩემთვის ოცნებად იქცა.

ჭენ ი.
თუმც მხოლოდ ღღღსით ვიწვეით ერთად.

მეკი.
რადგანაც ღამით სულ სხვათან იწვია,
ჩვენ ერთად წოლა ღღღსით დაგვიჩვენა.

ჭენ ი.
მავრამ ფეხმძიმედ რომ შევიქნენ...

მეკი.
მაშინ ზემოდან ვიწვევდი ჩვენს.

ჭენ ი.
შეშობდა ბავშვი არ გაიქველიტა.

მეკი.
და მაინც წირვა გამოვიდა...
ახე გავლიეთ მეიმი და ჩვენში,
საროსკიპოში ცხოვრება ჩვენი.

(ცეკავენი, მეკი ოდესს ხელჯოხს, რომელიც ამავე ღროს მისი დანის
ჭკრქანოც არის, ჩვენი აწევის უშლასს და მეკი ცეკაეს განაგრძობს,
მაშინ სმითი მიღის მასთან და მხარზე ხელს ადებს.)

ს მით ი. მორჩა და გათავდა. ახლა შევიჭლითა გზას გავუდგაო!
მეკი ი. ნუთუ აქამდე ისეც მხოლოდ ერთი გასახველი აქვს ამ
ბოლოს?

სმითის უნდა მაკითხოს ბორკილები დაადოს ხელგებზე, მაგრამ მეკი
ერთს ისეთსა ჰქრავს მეკრღმი ხელს, რომ უკან დაიხვეს ტორტპანი-
ნო, მეკი ფანჯრისგან გარეთ დაიხატება, სადაც ქენი პიჩქმი
ელოდება ჰოლოც ე ე ლებ თ ან ერთად.

მეკი (თავშეკავებით, ერთობ თავაზიანად). ღდე მწვიდობისა,
მოწყვეთი ქალბატონო.

ქენი პიჩქმი. აა, ძვირფასო ბატონო მაკითხე. ჩემი ქმარი ამ-
ტაკცებს, რომ მსოფლიო ისტორიის უდიდესი გმირები წაფორ-
ხლებულან ამ მცირე ზღურბლზე.

მეკი ი. ნება მიბოძეთ შევიტოხოთ, როგორ ბრძანდება თქვენი
მეუღლე?

ქენი პიჩქმი. ახლა ისეც კარგად გახლავთ. სამწუხაროდ,
თქვენს ტარფებთან გამოთხოვება მოგიხდებათ. პელოუ, კონსტან-
ტინე, რაბარანეთ ეს ვაუბატონი თავის ახალ სამკვიდრებელში.
(მეკი გაბუკავი. ქენი პიჩქმი ფანჯარაში შესისხებს.) ქალბუბო, თუ
მისი ნახვა მოგეხატებათ, ყოველთვის შეგიძლიათ სახლში ნახოთ.
ეს ვაუბატონი ამირიდან ოლდ ბეილში იცხოვრებს. აკი ვამბობდი,
თავის კახებთან დასუსტულენს-მეთუი. ანგარიხს მე გავასწორებ
კარგად იყავით, ქალბუბო. (გაღი.)

ჭენ ი. ეი, ჭეკო, ნახე რა მოხდა?

ჭეკო ბ. (კითხვით გარტოლწმა ევრაფერი ვერ შენიშნა). მეკი
რა იქნა?

III

მემატების მერ გაიქველი მაკითხე კიდევ ერთი ქალის სიყვა-
რულის წყალობით მაინც გამოიღის ცხობილი.

ო ღ ბეილი ს საპატრიმრო, გისოსებოიანი
საკანი.

შეშობის ბაჟენი.

ბრაუნ ი. რა იქნება, ჩემმა ბიჭებმა რომ ვერ ჩაავლენ. ღმერ-
თო, შენი სახელის კირიმე, ნეტავი ახლა მაივების ქაობი უკან
შეკონდს მოთხოვლი და თავის ჭკაზე ფიქრობდეს. მაგრამ ის
ისეთად დაუდევარია, როგორც ყველა დიდი ადამიანი. ახლა რომ
აქ გამოივანონ და თავისი ერთგული მეგობრული თვალებით შე-
მოიხედოს, ღმერთიანი, ვერ გავუძლებ. კიდევ კარგა, რომ მთავრე
მაინც ანათებ; თუ ქაობს გადსტერავს, ბოლიკიდან მაინც არ დაუ-
ცდება ფეხი. (სტენის უკან მხარე იმისს) ეს რა არის? ღმერთო,
ჩემო, მოჰკავთ!

მსხვილი თოვებით შევრული და ექვსი კონსტანტინის თან-
ხლებით შემოიღის მეკი. თავი ამაყად უქრავს.

მეკი. ეხეც ასე, მელტონებო. როგორც იქნა, ღდოს შეწვევით,
ისეც ჩვენს ძველ ვილაში ვიყოფებით. (შენიშნავს ბრანს, რომე-
და სანის ყველაზე შორეულ კენწულში მიიქუტა.)

ბრაუნ ი. (ხანგრძლივად პაუზის შემდეგ, ვიდრე ლაპარაკობს,
მეკი გამსჭვალავ შეზრას არ აცილებს). აჰ, მეკი, ჩემი ბრალი არ
არის... ყველაფერი გავაყეთე, რაც... ეგრე წუ მიუერთებ. მეკი... ვერ
გავუძლებ... შენი დუმლიც მზარავს. (დაუღნიანებს ერთ-ერთ კონს-
ტენტს) თოკით რას ეწევი, შე ღმროს... თქვი რამე, რა, მეკი,
რამე უფხარი შენს საბრალო ქეის... ერთი სიტყვა მაინც გაიწედე
მისი ამდგრეულ სულის... (ეცდებუე მაყარღნობს თავს და ტირის)
ერთი სიტყვის ღრისაც არ გავხადა. (გაღი.)

მეკი. ეს საცოდავი ბრაუნი მქენწნავი სინდისის განსახიერებაა.
და ასეთ აუღას უნდა პოლიციის შეფი იუოს. კიდევ კარგი, რომ
არ დავეუფრე, ჭერ დავაპირე, მაგრამ მერე დროულად მოვიარე,
რომ მომწუნსხვა მჭერა უფრო მოაღირებდა. კარგად გამოვიდა,
დავაქტირე და მწარად აღრიალდა, ეს იღეთი ბობილიდან მაქვს
ნასწავლი.

სმითის ხელბორკილები შემოაჭრა.

მეკი. რაა, ბატონო ზედამხედველო, უფრო მძიმეები აღარა
გაქვთ? თქვენი გულკეთილობა რომ ვიცო, ერთ წყვილ უფრო კომ-
ფორტული ბორკილს ვთხოვობ. (ჩეკბის წინაგას ამოიღებს.)

ს მით ი. შენი წყენიანი გეჭებს, ბატონო ეტბენ. რა უფასო
გნებათ. ერთი გინეიდან ათ გინემდე.

მეკი. სულ არ გაკეთება რაღა ღრის?
ს მით ი. ორომობათო.

მეკი (ჩეკს ეჭრის). მაგრამ ყველაზე უარესი ის არის, რომ ახ-
ლა ღდოსი ამბავიც უამრავს უფრავს. იცოვხლთ, გააფთრდება ბრა-
უნი, თუ შეიტყობს, რომ მემგობრის ზურგს უკან მე მის ქალიშვილ-
თან რაღაც ანგარიშები შეკონდა.

ს მით ი. დაახ, რასაც დასთეს, იმას მოიმიკი.

მეკი. ნაღდად უკვე გარეთ იღდის ის ჩხარტაინი. რა საამაური
ღდეთი მღღის სიყვადით დაჭეს წინ!

ბატონებო, აღარ ვიცი ახლა რაღა მემუკლება.
ცხოვრებისგან გარეულო, როგორც ხედავთ, ვრჩები მშრალზე.
მეკი კიდევ ვაგვამოხსოვს შევისწავლეთ ერთი ცნება:
ფუფუნებით ვინცა ცხოვრობს, ის ნეტარებს ქვეანაწა!

„სასიღბრო“ ვანათება — ოქროსფერი შეჭე. ორგანო სინათლის
ჩაკალობა. ზევიდან ლატანზე დამატებული სამი ნაოურა ეუვება,
დაიღებს აწერია:

ზალადა სანეტარო ცხოვრებაზე

ბრძენკაცების ცხოვრებასო მიმკვეთი შინ და გარეთ,
ამა ქვეყნად ეს არისო უმაღლესი ნეტარება.

ბრძენეანცო! ბრძენეანცებს ხომ შიშობისგან სული სძვრებათ! არა, არა, ეგ საყენი თქვენ წილიდან დაუყრეთ! ამნარა არაებით საყალო ვარ დაქანცული; ჩემგან ქმარა, გაიკრევა ახლა სხვისთვის დაშობიმა.

თუკი სიბრძნე ერთხელ მაინც შეგიაპრო და ჩაგითრია, ერთ ღღის საგზალად არ გეყუცა მთელი მისი საგანძირი. ენებატასაც წაუღლით ფიქრი თავისუფლებასზე, ფუფუნებით ვინცა ცხოვრობს, ის ნეტარებს ქვეყანასზე!

2

კაცთუყვარულ იდეების მქადაგებელ გმირთა გმირებს სუ სიყოფილ მოკეთ მსხვერპლად სხვათა ოპონიულებიოსვის. კაცმა რომ თქვას, ისინი ხომ არტებთან მხოლოდ მისთვის, რომ როგორმე სიმამაც შეათუდნენ ფილისტინებს. გათოხლია ცოლი უღდის სახლში შვირი მეუღლესს, მარნუღიან შინ მებრძოლნი, პირში წაუღაღებულებნი, ცივ ლოგინში იძინებენ და მკვნიანი, რომ აღთქმული ჭილღებით მიეცემათ სუთათას სუთას წელსა. გეითხებით, ვის რას მისცემს სიარული ასეთ გზაზე? ფუფუნებით ვინცა ცხოვრობს, ის ნეტარებს ქვეყანასზე!

8

მეც კი მსურდა ვყოფილიყავ სტეპია და ბრძენთა ბრძენი, მათი იდეებისადმი მისწრაფება მქონდა დღიო, მაგრამ როცა მათ ცხოვრებას მე ახლოდან დავაკვირიდი, ჩემს თავს ვუთხარა: არ გაბრძენდე, ქვეყნად სიბრძნე რას გეყოფის? ბრძენი თუ ხარ, მე შენ გეტყვი, აუბი არ გაქვს ცარიელი; სტეპია და გმირი თუ ხარ, მე შენ გეტყვი, გაქვს ვინმე. ახლა ქმარა, სიყოფილში რაკ კი რამე გაიქრევა, მგ უფებერ ცხოვრებაზე სჯობს აილო დროზე ხელი. ნეტარების პრახლებმაც გადაწყვიტე მაშინ ასე: ფუფუნებით ვინცა ცხოვრობს, ის ნეტარებს ქვეყანასზე!

შემოდის ლ უ ს ი.

ლ უ ს ი ომ, შე არამზადე, შენა როგორ შეგიძლია სახში მი-ყურე სოველდე იმის შემდეგ, რაც ჩვენს შორის იყო.

მეკი. ლუსი, ნუთუ გული არ გაგანია? შენს ქმარს ამ დღე-ში ხედავ და...

ლ უ ს ი. ქმარსაო! უ შე გაბრძებულო! იქნებ გგონია, რომ არა-ფერი ვიცი, რა ამბებშიც ხარ მის პიქმთან! თვალბნ ამოვაცა-რავდი, რომ შემეძლოს!

მეკი. სტირისულად გეუბნები, ლუსი, შენ ხომ იმდენად სუ-ღელი არა ხარ, რომ პოლიზე იქვიანო?

ლ უ ს ი. ვითომ არც ცოლად შეგიტავს, არა, შე მეცო? მეკი. შეგირთავსო! რა კარგია მითთან სახლში დავდივარ. ვსურბობ ხომლდე მასთან. ზოგჯერ შეიძლება პაიცი ვუყო და ახ-ლა იმ ტურტუცანა გოგომ ღამის ქვეყანა შეძრას, ცოლად შემირ-თოო. ლუსი, საყვარელო, თუ მართლა გტრია, რომ დაეკწირინდით, მზად ვარ ყველაფერი გაეკვირო შენს დასამშვიდებლად. ამაზე უკეთესი რაღა შეუძლია ჭნტლმენს გიობრას? მეტს ვერაფერს ვერ გეტყვის.

ლ უ ს ი. ო, მეკი, მე მხოლოდ ის მინდა, რომ პატიოსან ქალად ვქაბე.

მეკი. თუ ფიქრობ, რომ პატიოსან ქალად ჩემზე გათხოვებით იქცევი, მე მზად ვარ, ამაზე უკეთესი რაღა შეუძლია ჭნტლმენს გიობრას? მეტს ვერაფერს ვერ გეტყვის!

შემოდის პ ო ლ ი.

პ ო ლ ი. ჩემი ქმარი სად არის? ო, მეკი, აი თურმე სადა ყო-ფილხარ. რა ვაზე იყურები. ჩემი რისა გრცხვენია, მე ხომ შენი ცოლი ვარ.

ლ უ ს ი. ო, შე არამზადე, შენა! პ ო ლ ი. ვაიმე, მეკი, ციხეში ხარ! რატომ არ გაიქციე მათიციბის ქაობის მიღმა? ხომ დამპირდა, რომ აღარ წახვიდოდა ქალბოთან. ვიციდი, რასაც გეწყობდნენ, მაგრამ არაფერი აღარ გიობარი, რად-გან შეტრდა შენი. მეკი, საპარის კარამდე შენს გვერდით ვიქნები.

ხმა არ გაილო, მეკი, და ნურც ეგრე მიყურები ო, მეკი, ახა და-ფიქრიდ, როგორ იტანება შენი პოლი, როდესაც ასეთ მღვდმარტო-ობაში გტევავს.

ლ უ ს ი. აჰ, ის უნამუსო ყოფილი!

პ ო ლ ი. რაო, რა თქვა, მეკი, ან სავითოდ ვინ არის ეს ქალი? უთხარი მაინც, ვინა ვარ. უთხარი, გეთუვა, რომ შენი ცოლი ვარ. განა ასე არ არის? ახა, თვალბნში შემოხმედე, განა შენი ცოლი არა ვარ?

ლ უ ს ი. მამ, ორი ცოლი ვაყვს, შე გაიქვევარ? შე ურჩხულო, შენა!

პ ო ლ ი. მითხარი-მეთქი, მეკი, განა შენი ცოლი არა ვარ? განა უყოფილდ შენისი არ ვაგაეთვე? უნაყო ვიყავ, როცა მოვხვებოდი, შენ გს. იცი. შემდეგ ვიმეღბე ჩამაბარე და ყველაფერს იცე ვიქმილდი, როგორც მოვიღაპარაკეთ. ჭყობსაც გადავცილი, რომ მან-... მეკი. ორიოდ წამით რომ მაინც შეწვევბდებოდი ნინის ტარ-ტალს, ყველაფერი გამოიკვირეოდა.

ლ უ ს ი. არა, არ შემეძლია არ ვტარტალო, ამას ეგრე ავიტან და ვერც ვერავინ აიტანს, ვისაც ხორცი ასხია და ძარღვებში სისხლი უღდეს.

პ ო ლ ი. პო, ჩემო მხარე, რა თქმა უნდა, ცოლის მხარეზეა...

ლ უ ს ი. ცოლის მხარეზე!

პ ო ლ ი. ...გარკვეული უპირატესობა. სამწუხაროდ, ჩემო ქარ-გო, შეიძლება მხოლოდ გარკვეულად ჩანდეს ასე, ორგნე იცე ღა-მის თავგაზა ავებნას აღმანას ამდენი საზრუნავისაგან.

ლ უ ს ი. კარგი საზრუნავი კი გქონია, შენმა მუშემ (მეკის) უყე-თვის ვერავინ ნახე? სად მომენეს ეს ქიანაქანი ნაყოფი? რა ტურტა ვინმე მოგიბოხიანა! ამაზე ამობოდნენ, სოპოს მშვენივად არისო! „სასიმღერო“ განათება — ოქტობერში შექტი. ორავნო სინათლის რკალშია. ზევიდან ლატანზე დამაგრებულნი სამი ნათურა ეშვება, და დაფებს აწერას:

გვიყვანია დღეებტ

ლ უ ს ი.

სოპოს მშვენივად, გამოდ გარეთ, მაღალსე კოხტა ფეხების ნახვა; მეც მსურს ვიხილო ღამაში რამე, და ღამაში ხომ მხოლოდ შენა ხარ! შენ არ მოხბდელ თვით ჩემი ქმარს?!

პ ო ლ ი.

განა სტყუებხარ? განა სტყუებხარ?

ლ უ ს ი.

შენი კი გაიბნებს რა ქაბა თვი!

პ ო ლ ი.

განწირული ხარ, განწირული ხარ!

ლ უ ს ი.

ჰმ, სასაცილო არ იქნებოდა?!

პ ო ლ ი. რა იქნებოდა, რა იქნებოდა?

ლ უ ს ი. მეკი რომ მართლაც გაგადებდეს რამდე...

პ ო ლ ი.

მეკი რომ მართლაც მაგადებდეს რამდე?

ლ უ ს ი.

ხა, ხა, ხა, ვის რად უნდა ნეტავი, შენებარ შტერი და მუხებდვი.

პ ო ლ ი.

მოიცა, ამს ჭერ კიდევ ვნახავთ.

ლ უ ს ი.

ღიბს, ჩვენ ამს ჭერ კიდევ ვნახავთ.

პ ო ლ ი.

მე ჩემს მეკის ვერ წამართმევს ვერავინ;

ჩემს გულსთვის მიატოვა ყველანი,

რომცა, ჩვენთან ვის რა ესაქმება,

და ნ, ხაზნო, განა შეიძლება,

რომ, ვისაც კი მომპირანება,

ქმრის წართმევა დამპირნო?

ხა, ხა, ხა!

2

პ ო ლ ი.

მე მესიხთან სოპოს მშვენივად,

ჩემს კობა ფეხებს ვინ აღარ აქვებს.

ლ უ ს ი.
ასე გგონია? ასე გგონია?
პ ო ლ ი.
არც მგონია და არც მერგებენბა,
იცნობენ პოლი პიჩემის სახელს.

ლ უ ს ი.
შენ კი გაიხმებს ეგ კახა თავი!
პ ო ლ ი.
კარგად იციან, კახა ვინ არი!
ღიახ, მოვხბლდე მე ჩემს ქმარია.

ლ უ ს ი.
ეს ხომ ქორია, ეს ხომ ქორია!
პ ო ლ ი.
მე შენ გგობივარ, დაგვესოს თვალთ!

ლ უ ს ი.
ასე გგონია, ასე გგონია?
პ ო ლ ი.
მმ, სასაცილო არ იქნებოდა?!

ლ უ ს ი.
რა იქნებოდა, რა იქნებოდა?!
პ ო ლ ი.
მე რომ მეკი არ მაგლებდეს რამდე.

ლ უ ს ი.
შენ რომ მეკი არ მაგლებდეს რამდე?
პ ო ლ ი (დამწერე საზოგადოებას).
ხომ არ გგონივარ მართლაც ნებათა
ვიწმინდები და შეუხბლდები?!

ლ უ ს ი.
მოიცა, ამას ჭერ კიდევ ვნახავთ.
პ ო ლ ი.
ღიახ, ჩვენ ამას ჭერ კიდევ ვნახავთ.

პ ო ლ ი ვ ე ნ ი.
მე ჩემს მეიის ვერ წამართმევს ვერავინ,
ჩემს გულსითვის მიტოვა ყველანი.
პ ო ლ ა, ჩვენთან ვის რა ესაქმება?

და ან, ხალხსო, განა შეიძლება?
რომ, ვისაც კი მოუპრანება,
ქმის წართმევა დამპიროს?
ხა, ხა, ხა!

მ ე კ ი. ლ უ ს ი, საყვარელო, დამწვადი. კარგე? პოლი უბრალოდ
ხრიკებს გვიწყობს, სურს ერთმანეთს დაგვეშოროს. მე რომ ჩამო-
მახრჩობენ, ჩემს ქვრივად უნდა თავი გასაღოს. მართლაც, პოლი,
განა ახლა მაგის დროა?

პ ო ლ ი. ნუთუ გეყოფა თავებლობა, რომ უარი თქვა ჩემზე?
მ ე კ ი. თუ შენ გეყოფა თავებლობა, რომ შარი მომლო, ჩემზე
დაქორწინდები? რად გინდა, პოლი, ჩემი უბედურება კიდევ უფრო
გაზარდო? (თავს აწენს საყვედურის ნიშნად.) ეჰ, პოლი, პოლი!

ლ უ ს ი. მართლაცაა, მის პიჩემ, თქვენ თვითონვე აყენებთ
თქვენს თავს უბერხულ მდგომარეობაში და თანაც, ისეც არ იყოთ,
ყოფილად მიუთვებებოდა, რომ ასეთ მდგომარეობაში მყოფ კაცს
ზედმეტად ანებებულხართ!

პ ო ლ ი. მე გგონია, უნდა იცოდეთ, პატივცემულო მის, რომ
ზრდილობის ელემენტარული წესები მამაკაცთან მეტ თავდაპერი-
ლობას მოითხოვს, მით უმეტეს, რღვევას ცლო ახლავს.

მ ე კ ი. ხუმრობის გარეშე, პოლი, შენმა ოინებმა უკვე ყველა-
ფერს გადააბრაბა.

ლ უ ს ი. და თუ თქვენ, ქალბატონო, აქ, ციხეში, დეპოში გინ-
დათ მოაწუთო, იძულებული ვიქნები ზედამხედველს დავუძახო, რა-
თა აქედან მიგაბრანდით, თუცა დიდად კი ვწუხვარ, მოწყალო
მის.

პ ო ლ ი. მისს-მეთქი! მისს-მეთქი! მისს-მეთქი! ნება მიმოძეო
კიდევ მოგახსენიო, მოწყალო მის, რომ ასეთი საქცილი არ შეე-
ფერით. მე მოვალე ვარ ჩემს მუდღელსთან დაგრე.

ლ უ ს ი. რაა, რას პრუტუნებ? რას პრუტუნებ? წახვლა არ ნე-
ბავს ადებენ და მაინც ადგილიდან ფეხს არ იცვლიან იქნებ უფრო
გარკვეული უნდა გითხარა?

პ ო ლ ი. შენ ეი, გეყოფს დაყენე ეგ მურალი ენა, თორემ
ჩაკცხე მაგ დღურნშია. ერთი მოწყალო მისს! დაიხედეთ!

ლ უ ს ი. გავდებენ და მაინც ძალზე ხარ?! რაც შეიძლება უყე-
რნიოლოდ უნდა მოგექცეს ადამიანი. დღელიატური მოპყრობა არ
გაღის შენთან.

პ ო ლ ი. ამის დღელიატურობას დაიხედეთ! ძალიან ცდები
რომ თავს გუყადრებ თავს ვიმეცრებ მხოლოდ... ნამვილიად ვიმეც-
რებ... (ხმამალა მოთქვამს.)

ლ უ ს ი. ჩემს მუცელს მაინც შეხედე, შე უნამუსო როგორ
ფიქრობ, სუფთა მაკრის ულამაობი ხლებიან ხოლმე ასე? მა, ახლა
მაინც არ გაუბილა თვალზე?

პ ო ლ ი. ოპო! გუწუნებაცქვედაც უყოფლხარი მაგიით გინდა
ფონს გახვიდე? ნუ ჩაიწვენიდ ლოკინში და არც არაფერი არ და-
გემართებოდა, კდემასოსლო ლდი!

მ ე კ ი. პოლი!
პ ო ლ ი. ეს კი უკვე შეტისმეტია, მეცი. აქამდე არ უნდა მიგე-
ყვანა საქმე, რა ვქნა, აღარ ვიცი.

შემოდის ქ-ნი პ ი ჩ ე მ ი.

ქ-ნი პ ი ჩ ე მ ი. ასეც ვიცოდი, თავის გულის ვარდთან გლია.
აბა, შედგე აიბარგე აქედან, მე გათხარებულსო, შენა შენს სა-
ტრფოს რომ ჩამოკიდებენ, მერე შენც შეგიძლია თავი ჩამო-
იხრარს. აა, სადალდ მიივყენე დარბაიხლოდ დედაშენი, ციხეებში
უნდა გდისო. თან ორი ერთადა ჰყავს ამ ნერონს, ამასა!

პ ო ლ ი. თავი გამანებე რა, დედა. შენ ხომ არ იცი...
ქ-ნი პ ი ჩ ე მ ი. ახლავ შენ ვასწე.

ლ უ ს ი. რატომ არ გესმით, როცა დედათქვენი ჰკუნს გარი-
გებთ?

ქ-ნი პ ი ჩ ე მ ი. ვასწე-მეთქი.
პ ო ლ ი. კარგი, ოღონდ ჭერ... ჭერ უნდა მეყის რაღაცა ვუთხ-
რა... მართლაც, მართლაც, იცა, ძალზე მნიშვნელოვან რამ.

ქ-ნი პ ი ჩ ე მ ი (სილას ვაწყნად). ისეც ძალზე მნიშვნელოვანია
ვასწე-მეთქი!

პ ო ლ ი. ო, მეცი (ქ-ნი პიჩემს ძალით ვაყვავს).
მ ე კ ი. ლ უ ს ი, შესანიშნავად გეპირა თავი. ხოლო მე, რა თქმა
უნდა, მეცოდებოდა. ამიტომ საყარდალდ ვერ ვაუწყებოდი. ჭერ
ხომ მართლად დაიჭერ, რომ სიმართლის ნახსი ენია მის ნათქვამ-
ში? სწორი ვარ, თუ არა?

ლ უ ს ი. პო, ჭერ მართლად დაიჭერ, საყვარელო.
მ ე კ ი. რამე ვადგავარ რომ უყოფილოყო, განა დედაშენი ამ
დღემი ჩამაგებდა? ხომ გაიგონე, როგორ შემაჩვენა. სიძის ასე
ვე მოყვარობა? უკეთეს შემთავებას ქალიშვილად უნდა შეაღდინო,
რომ დედაშენს ასე მოგეპყრას.

ლ უ ს ი. რა ბედნიერი ვარ, თუ მაგას გულით ამბობ. მე ხომ
იხე ძალიან მოყვარბარ, რომ მიჩრვენია სახრბობელაზე გნახო, ვიდ-
რე სხვა ქალთან ჩაკონებელი. განა ეს საყვარელი არ არის?

მ ე კ ი. ლ უ ს ი, მინდა სიცოცხლე შენ მაჩუქო.
ლ უ ს ი. რა შეწვევრად თქმა. აბა, კიდევ გაიმეორე.
მ ე კ ი. ლ უ ს ი, მინდა სიცოცხლე შენ მაჩუქო.

ლ უ ს ი. გსურს შენთან ერთად გავმოქციე, საყვარელო?
მ ე კ ი. კი, მაგრამ, ხომ იცი, ერთად რომ გავქციეთ, დამალვა
უფრო გავიმედლებდა. როგორც კი ძებნას შეწყვეტენ, მაშინვე
შენ თავსაც ჩაოვაყვანიებ სახარაფლოდ. გესმის?

ლ უ ს ი. რითი შემიძლია გიშველო?
მ ე კ ი. შლავა და ხელჯობი მომიტანე!

ლ უ ს ი. გლის, შლავა და ხელჯობი შემოაქვს და
საკანში შეუყვარა.

მ ე კ ი. ჩვენმა საყვარულს ნაყოფმა, რომელსაც მეგრდის
ქვე ჰარებს, სამარადისოდ დაგვაკავშირა.

ლ უ ს ი. გლის, შემოდის სმითი და საკანში შედის.
ს მ თ ი თ. ცოხი მომცეთო.

ხანმოკლე გაწაშაშის შემდეგ, რომლის დროსაც სმითი იკამითა
და ძალყინით დასველ შეეს, მ ე კ ი გაწოვარდება გისისიდან. მას
კონსტეტლები და დადგენებან.

ბ რ ა უ ნ ი ს. მ. შ. მლოლო, მეცი მეცი. ხმა გაგვიტე, გეოაუა, მ

ჭკვი ვარ. მეტი, გიხვეწებო, ხმა გაიხვი, მეტიც ატანა აღარ შემიძლია.

შემოდის ბ რ ა უ ნ ი.

ბ რ ა უ ნ ი. მეც ის რა ამბავია? გაქვეულა, მაღლობა ღმერთის (ტახტზე ჩამოვდება.)

შემოდის პ ი ჩ ე მ ი.

პ ი ჩ ე მ ი (სმით). მე გვარად პიჩემი ვახლავართ. იმ ოროსცი ვიკანის წახილდად მოვედი, რომელიც უნაღ მაქვთის დეკრაციასთვის იყო აღიქმული. (ვისოს მიადგება.) ჰელოუ! ბატონი მკეთილი პრინციპები? (ბრუნუნ ღუქს.) ბიჭოს, ტყუპა, ის ვუბატონის სასტირონად წასულა. კაცი ბოროტმოქმედის სანახავად მოვედი და ვის ვხედავ ვალაში: ბატონ ბრუნუნს ბრუნუნ-ფოთარი ზის, ხოლო მისი მეგობარი მაქვითი კი არა.

ბ რ ა უ ნ ი. (ცვენისთ), ო, ბატონო პიჩემ, ჩემი ბაბილე არ არის პ ი ჩ ე მ ი, რა თქმა უნდა, თქვენი არ არის. თქვენი თეთრონ არის როგორც ოსამდით... ამანარ მდომაროვანი თქვენი ნებით როგორ ჩაიყენებდით თავს... შეუძლებელია, ბრუნუნ.

ბ რ ა უ ნ ი. ბატონო პიჩემ, პირდაპირ აღარ ვიცი, რა ექნა. პ ი ჩ ე მ ი. წარმომიდგენია, რა უფრო გუნებაზეც იქნებით.

ბ რ ა უ ნ ი. დიან, სწორედ ეს უძღურების მიერ მოგვრეული უფუხვობაა, ადამიანს სიქანს რომ აცლის. ჩემი ბებიე, რაც უნდაო, იმას აუცილებენ. საწინებელია პირდაპირ, საწინებელია.

პ ი ჩ ე მ ი. იქნებ ცოტა ხანს წამოვიწყო? თვალდახრებით მიიღუვათ და თავს ისე დაიპყროთ, ვითომც არაფერი არ მომხდარა, ვითომც მწვენი მიღუვალი იმყოფებით და ზვიადან პატარა თეთრი ღრუბლის ქაღალდი გადმოვსკრებინ. მთავარია, არ ფიქრობთ იმ საზარელ ამბებზე, რაც უწყე მოხდა და უწინარეს ყოვლისა კი იმაზე, რაც უნდა მოხდეს.

ბ რ ა უ ნ ი (შეუფრთხილებული). მაგით რა გინდათ თქვენ?

პ ი ჩ ე მ ი. საარაკო გამძლეობა გქონიათ. თქვენს ადგილზე დამბლა დამეცემოდა, დოგინად ჩაქარდებოდი და ხტები ჩაის სმითადა თუ ვიჭრებდი გულს. ხოლო ვიპირვედეს ყოვლისა ვიპრუნებდი ვინცდ შეუძლებელი დავიჭრებინა.

ბ რ ა უ ნ ი. დაღებროს ეშმაბა, რა ჩემი ბრალია, თუ ის ქველი აიოთხა, რა ქანს პოლიციამ აქ შემთხვევაში?

პ ი ჩ ე მ ი. მამ სე, რა ქანს პოლიციამ აქ შემთხვევაში, არა? ხომ არ გგონიათ, რომ ბატონ მაქვთის აქ ვედარ ვიხილათ? (ბრუნუნ მზრებს აჩეჩანეს.) მაშინ საწინელი უსამართლობა დაგატყუდათ თავს. მაშინ, რასაკვირველია, ისე დაიწვებენ ლაპარაკს, რომ პოლიციას ის ხელიდან არ უნდა გაეშვა. დიან, მე როგორც ვხედავ, ბრუნუნადელ კორნაციას ის არავის უქალის.

ბ რ ა უ ნ ი. ეს რაღას ნიშნავს?

პ ი ჩ ე მ ი. ნება მიბოძეთ, აქ ერთი ისტორიული ფაქტი მოვავლინო, რომელმაც თუშეცა თავის დროზე. სახელდობრ, თოხმეტის საუყუნით დარტ კრისტეს დაბადებამდე, დიდი აურსაური გამოიწვია, მაგრამ დღეს ფართო წერტილსათვის უტნობია, როდესაც ევანგელის მფეუ რამზეს მფორე გარდაიცვალა, ნინევის, ანუ შესაბამისად ახლანდელი კაიროს პოლიციოსტერმა უნივერსალი რაღაც მისად მფილდობს დაბაიო ფენტიანს განარჩავს. ამგვარ დანაშაულობებს უწყე მამზეც მოსდებდა საწინელი შედეგები. მოდა, ტახტის მმეტიკება — სემირამიდას — დედოფლად კურთხევის დროს საწინეო მსვლელობა, როგორც მატანიებშია ნაქვეაი, „მოსახლეობის დაბაიო მფილდობს ერთბო მზრუნველ მონაწილეობის გამო ქუტასტორფოთა მფელ სერიალ იქცა“. ისტორიისებო თვზარდვეთ მფილი მოვითარებინ, რა საწინელია გაუსწორდა სემირამიდა თავის პოლიციოსტერს. კარგად აღარ მამზეს, მაგრამ, ვგონებ, გველბის დაახა მეტრდზე და დაეგესლიან.

ბ რ ა უ ნ ი. არ, მართლ?

პ ი ჩ ე მ ი. ღმერთი იყოს თქვენი მშვენი, ბრუნუნ. (გაღის).

ბ რ ა უ ნ ი. ახლა მხოლოდ რტინის მფუტელა თუ მმეფელის. უნდა მართლად გავიზინო. აბა, სერვანტებო, თათბირზე გამოცხადდით, განგაზი აბეჭეთ!

ფარდა. მ ა ქ ი თ ი და ნ ა მ ი რ ა ლ ა ჯ ე ნ ი ავანცენანზე გამოდინდა და „სსსმმმმმ“ განაღებდა მფერიათ.

მეორე სამკრონიანი ფინალი

I

მ ე კ ი. პატონს ცხოვრებას რომ გვიქადაგებთ დღე და ღამე.

რათა ბოროტ საქმეთათვის ჩვენ პასუხი აღარ ვაგათო... უმჯობესი არ იქნება, სათოხლავი მოვცეთ რამე; ზნობრივი ცხოვრება კი უწყე შემდეგ გვიქადაგათო. თქვენ, რომელნიც ქვეყანაზე დღინადაც ცხოვრობთ ღმერთი და მზურავლად მოგვიწოდებთ წმინდა სათოხლისაყენ, რაც არ უნდა იქადაგათო, იმას ვერსად გავიქვეთო, რომ მთავარი საქმელია და შემდეგ კი სისხტეაქ. სჯობს ჯერ იმას მიადწოთ, თუ შეტკივათ მართლაც გული, რომ საწყალ ხალხს სანატრელი არა მქონდეს ლუქამაჟური.

ხ მ ა ს ც ე ნ ი ს მ ი ლ მ ი დ ა ნ.

ადამიანს ცხოვრებაში მამ როგორდა გააქვს თავი? ნ ა მ ი.

ცხოვრებაში ადამიანს მხოლოდ იმით გააქვს თავი, რომ სხვებს ჩაგვას, სულს უზოვას, აწამებს და იხლის მონად, და სრულად ავიწყდება, ბატონებო, რომ მათსავით ადამიანს წარმოადგენს ამა ქვეყნად ის თვითონაც.

გ უ ნ დ ი. ამის შემდეგ ალბათ ყველა უყუყუმანოდ დაგვათხმნდება, რომ საუფუძლად ჩვენს ცხოვრებას უღდეს ბოროტმოქმედება!

2

ნ ა მ ი რ ა ლ ა ჯ ე ნ ი. ასე მკაცრად რატომ კიცხავთ, ბატონებო, ვარყვენილ ქაღალდს და რად ფიქრობთ, რომ ამისთვის მათ პასუხი უნდა ავიწ? უმჯობესი არ იქნება, სასულავი მოვცეთ რამე, ზნობრივი ცხოვრება კი უწყე შემდეგ გვიქადაგათო. თქვენ, რომელნიც აღერსსა და დროსტარებას ვერ იღვივით და მზურავლად მოგვიწოდებთ წმინდა სათოხლისაყენ, რაც არ უნდა იქადაგათო, იმას ვერსად გავიქვეთო, რომ მთავარი საქმელია და შემდეგ კი სისხტეაქ. სჯობს ჯერ იმას მიადწოთ, თუ შეტკივათ ჩვენზე გული, საყლადებას სანატრელი არა გვიწოდეს ლუქამაჟური.

ხ მ ა ს ც ე ნ ი ს მ ი ლ მ ი დ ა ნ.

ადამიანს ცხოვრებაში მამ როგორდა გააქვს თავი? ნ ა მ ი რ ა ლ ა ჯ ე ნ ი.

ცხოვრებაში ადამიანს მხოლოდ იმით გააქვს თავი, რომ სხვებს ჩაგვას, სულს უზოვას, აწამებს და იხლის მონად, და სრულად ავიწყდება, ბატონებო, რომ მათსავით ადამიანს წარმოადგენს ამა ქვეყნად ის თვითონაც.

გ უ ნ დ ი. ამის შემდეგ ალბათ ყველა უყუყუმანოდ დაგვათხმნდება, რომ საუფუძლად ჩვენს ცხოვრებას უღდეს ბოროტმოქმედება!

მისამე მმომამდბა

I

იმავე დამეს პიჩემი გამოსვლისათვის გზავდება. უმოვართა და უბედურთა დემონსტრაციით დედოფლის კურთხევის ცერემონიას სურს ხელი შეუწყოს.

პ ი ჩ ე მ ი ს გ ლ ა ხ ა ტ ა გ ა რ დ ე რ ო ბ ი მ ა თ ხ ო ვ ე რ ე ბ ი. მომცოთ დავეს საღებავებით აწერენ ისეთ გამოთქმებს, როგორცაა: „თვლი ჩემი ხელმწიფეს შევერიე“ და ა. შ.

პ ი ჩ ე მ ი. ბატონებო, ამჟამად ჩვენს თვრომეტ ფილოლაში დღურა-ლიწინად ტარნიჭამელ ათას თოხსანდათორმეტი კაცი მუშაობს ასეთვე პლაკატებზე. მათაც სურთ ჩვენი დედოფლის კურთხევის დაესწრონ. (გაღის).

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. მარად იმუშავეთ, მარად! ვინც არ მუშაობს, ის არ მამზოვრობს. შენ უსინათლოდ მოგვაქვს თავი და ხეირიანად „ქ“-ს დაწეროს კი ვერ ახერხებ? ბავშვები ხელი უნდა იყოს, ამას ხომ ბერკაცია წიაღებს.

დაფაფების ხმა ისმის.

მ ა თ ხ ო ვ ე რ ე ბ ი. დედოფლის დაცვა მწკრივდება. რა იციან, რომ დღეს, მათი საწმარო ცხოვრების საყუფროს დღეს, ჩვენთან ექნებათ საქმე.

შემოღის ფი ლ ჩ ი.

ფი ლ ჩ ი. (მოსახლენეს). ღამის გვერტებზე მომწერდნენ, ქალბატონო პინე, ღამის მთელი დღეები იქნება. ფული გვერგებათ. იძიან.

შემოღიან რ ო ს კ ე პ ე ბ ი.

ქ ე ნ ი. ქალბატონო...
ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. რასა ჰგავართ, როგორ ამოწმობტორბართი ფულითვის მოთხოვით, თქვენს მაკითხო რომ გერგებათ, არა? გავტრსტინ გროსსაც ვერ მიიღებთ, ვასკება? ვერ მიიღებთ!
ქ ე ნ ი. რ როგორ ვაგვითო, მოწუხალო ქალბატონო?
ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. სახლში მებრძინამ ამ გავინა დამეს აბა, უღინიას ვინმე მიღის წესიერ სახლში? არ გერჩინათ, ჭერ გამოგვიძინათ ნაწუშვართ! რასა ჰგავართ, რას. გული მერგვა თქვენს შემუშვართ.

ქ ე ნ ი. უხე იგი, ქალბატონო, გამოდის, რომ უარს ამბობთ გადაგვიხალოთ ის მონარარი, რომელიც შეთანხმებისამებრ მაკითხის დაქებართ ვეგვრება?

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. სწორედ რომ აგრეა. იულას ჩანსაჭრელს კი არა, ჩიტის სახლშიც ვერ მიიღებთ.

ქ ე ნ ი. მერღვა, რატომ, ქალბატონო?

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. იმბოტ, რომ ის თქვენი პატონისანი ვაუბატონის მაკითხო იხვე ცამ ჩაუღაა, თუ დედაქანამ, არავინ იცის, აი, რატომ. ჰოდა, ახლა გობოვთ აქედან მიბრძანდეთ, ქალბატონო...

ქ ე ნ ი. ეს კი უკვე შეტსმეტია. როგორ ვაგვიბოვთ. იცოდებთ, შეიძლება სხვებთან ვაგვკლავთ ივეთებო, მაგრამ ჩვენთან არ ვაგვივით.

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. ფილჩ, ქალბები ხობოვენ, კარებამდე მივაცაკოვლო.

ფილჩი მიუახლოვდება ქალბებს, მაგრამ წენი ხელს კვრით მოიშორებს.

ქ ე ნ ი. ძალიანა გობოვთ ზედმეტად ნუ ატარებლბთ მაგ მერაღენს, თორემ ხომ იცით...

შემოღის პ ი ჩ ე მ ი.

პ ი ჩ ე მ ი. რა ამბავია? იმდღია, ფული არ მივიცაია ამასთვის. ჰო, მაშ, როგორ არის საქმე, ქალიშვილებო, ზის ბატონი მაკითხო, თუ არა?

ქ ე ნ ი. რა გული გამოწუხაუთ თქვენი ბატონი მაკითხით. თქვენ მის ფრხილბოვთ ამ დობარათ. წუხლბდ ერთი კლიდენტის დახობინაჲც კი მომიხდა, რადგან ბაღშიში მქონდა თავი ჩარგული და ვტიროლი, რომ ისეთი ჭენტლმენი მოგვიცოდ. დიბა, ქალბები, და როგორ გომობთ, ამ დღლით რა მოხდა? ერთი საათიც არ იქნებოდა გასული მას შემდეგ, რომ ტრიოლი ჩამეძინა და მძინარეს სტვენა ჩამესხა. გადავიხედე გრეთ და რა დავინახე: ქუჩაში სწორედ ის ვეჯაკი იღვა, ვაზედაც ეს-ენ არის ვტიროლი, და გასადები ჩამომიგდებ, მოხობდა. როდესაც შემდგომ გულში მიკარავდა, უნდოდა ის ბორტება დავეწუქებინებო ჩემთვის, რომელიც მე დავებებთ თავს. კლდები ის უყანასკნელი ჭენტლმენი ღლიდავით. და თუ ჩვენი კლდეთა სიუკი თოდრი ამეუბად ჩვენიან ერთად აქ არ იმყოფება, ეს იმის გამო, რომ ის ჭენტლმენი ჩემგან ახლა მასთან წავიდა, რათა ისიც ენუეშებინოს.

პ ი ჩ ე მ ი. (თავისთვის). სიუკი თოდრი...

ქ ე ნ ი. ახლა ხომ გესმით, რომ იმის ფრხილბოვდაც არა დობარათ, თვე სულმდებლო ჩაშუბო, თქვენს!

პ ი ჩ ე მ ი. ფილჩ, სასწრაფოდ გაიქცი პოლიციის უახლოეს საგუშაგოში. ბატონი მაკითხო მის სიუკი თოდრისთან არის-თქო; (ფილჩი ვაგის). ქალბატონებო, მაინც რაზე ვლაპრობ, ვერ გამოვივა? ცუდია, საყვარლო, ამდენ უყანს, რა სჯობია წახვედ და სტუმრებს ყავა მოწუხალო?

პ ი ჩ ე მ ი. (გასვლისას): სიუკი თოდრი! თქვენი უკვე ხახრობების ქვეშ დგას იგი დასასკვლად, გასაწლული თოყის მარუდს ვერ ასკდება გაიჭვრება; თვითონაც კი კარვად იცის, რომ საშველი არისა არი, თავში კი რა უტრიალებს, არ იცოხბოქ მიხე ქალი! ახლც კი არ შეუძლია, რომ აიღოს მანაც ხელი, იო, იმდენად ძლიერია ქვეყანა ვენება ხორციელი! გაყიედს და საბოლოოდ უკვე ხელი მოეცარა,

ვერადფერი ვეღარ იხსნის, ქვას ახალის თუნდაც თავი; და თვითონაც, როგორც იქნა, მიხვდა უკვე ახეზარა, საბოლოოდ მას სამარე რომ დიამა გუნებინარა. მაგრამ მიინც სასუთარ თავს რაც არ ახლავს ბრიყვად თვლიდეს, გამოძებნის ვინმე სხვას და მასაც ზურგზე აიკიდებს.

პ ი ჩ ე მ ი. აბა, მარდად, მარდად-მეთუქ! ტარნარჩის ჭურღმულბო ამოვჭრებოდათ უველას სული, მე რომ დამებო თვითონ არა გამოეშებინა ხოლმე იმზე ფიქრობ. როგორ შევადლება თქვენს სილატყად ცაშა გრომები ამოქაროს. და აი მოვიარე კიდც, რომ თუნცა ამ ქუეყნის ბატონ-ბატონი მალევე სიღარიბე და ვაჭირვება თესონ, მაგრამ მისი ყურება კი არ შეუძლიათ, ვინაიდან დონდლოები და უტვიწონი არიან, სწორედ ისევე, როგორც თქვენ. მართალია, სასმელიც მისი იხზარა აქცე, რომ სამარის კარამდე ეუვართა და შეუძლიათ იატყავს კი წახსუნენ კარაკი, ახლა მათი სურვილად ვადაცეწონი ნამსცესცე კი ნაწუქებებით მსხუე უყოს, მაინც ძალა არ შესწევთ შმშვილისაგან მოლასლასე ადამიანს გულგრილად შეხედონ, რასაკვირველია, თუ მათი სახლის წინ დაღას-ღასებს.

შემოღის ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. ხელში ყვიის სერევიზიანი სინი უქირავს.

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. ხვალ თუ აქით მოხვდებით, შეგიძლიათ შემოიაროთ და ფული მიიღოთ. ოღონდ დედოფლის კურთხევის შემდეგ.

ქ ე ნ ი. ქალბატონო პინე, სიტყვებს ვერ ვიყოფლობ, რომ...
პ ი ჩ ე მ ი. დაწვევით ერთი საათის შემდეგ ყველანი ბუიანგემის სასახლესთან ვეკრიბებთ. აბა, განმძრით!

გაზაბები ეყუბიან.

ფ ი ლ ჩ ი (შემოვარდება). ატანდა! საგუშაგომდე ვერ მივადწიე.

პ ი ჩ ე მ ი. დამიღლო! (ქან პინეს) წიოჯა მთელი ეს გუნდი და როგორც კი ვიხუთი „უფნებელნი“-მეთუქ, გესმის, „უფნებელნი“...

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი. უფნებელი? არაფერი არ მესმის.
პ ი ჩ ე მ ი. ჰო, რა თქმა უნდა, შენ როგორ ვაგვიბ რამეს. ესე იგი, როგორც კი ვიხუთი „უფნებელნი“-მეთუქ... (ცარზე აკყუენუბენს) დღმერთ ჩემო, „უფნებელნი“ ნიშნია, ვაგივე? ჰოდა, მაშინვე რაიმე მუსიკას დაუკრავთ. გასწო!

ქ ე ნ ი პ ი ჩ ე მ ი და მ ა თ ხ ო ბ რ ე მ გ დიან.

დანარჩენი კლ ა ხ ე ბ ი თავიანთ ავღიღილებთ მარჯვენე, სცენის სიღრმეში დღგარე ტრანსპარისის საყიდის უყან იმალბიან, გარდა გოგონს, რომელსაც პლაკატი — „სამხედრო თვითნებების მსხვერპლო“ უქვობს. შემოღიანს ბრ ა უ ნ ი და კ ო ნ ს ტ ე ბ ლ ე ბ ი.

ბ რ ა უ ნ ი. აბა, ბატონო გლობის მეგობარო, ახლვეე საქმეს შეუდგებით. აბა, ამას ხელბორკილები დაადეთ, სწით. ბიჭოს, ეს რა მშვენიერი თქვატებია. (გოგონს). „სამხედრო თვითნებების მსხვერპლო“? — ეს თუკავია ბატონო?

პ ი ჩ ე მ ი. დილა მშვედობისა, ბრუნ, დილა მშვედობისა, წუხელ ხომ კარვად ვეჩინათ?

ბ რ ა უ ნ ი. რაო?

პ ი ჩ ე მ ი. დილა მშვედობისა-მეთუქი, ბრუნ.

ბ რ ა უ ნ ი. მე მშვედობა, თუ თქვენ ვიცხობთ რომლმემს? არა გმინია, რომ ვიცხობდეთ.

პ ი ჩ ე მ ი. მაშ, არა, ბრუნ? დილა მშვედობისა.

ბ რ ა უ ნ ი. ერთი ამს ზღაპა მოაძრეთ თავიდან! ს მ ი თ ი ა ს რ უ ლ ე ბ ი ბ რ ა ნ ე ბ ა.

პ ი ჩ ე მ ი. რაან? ვერცდით ჩავებოვართ, ბრუნ, და ვცინაზულეთ, ვიშორებ, რაან? ვ ვ ე რ დ ი თ ჩ ა ვ ე რ ა მ ე თ ე უ ქ, შესაძლებლობა მქედლც გობოვო, რომ ბოლოს და ბოლოს, დააპატრონოთ ვინმე მაკითხო.

ბ რ ა უ ნ ი. ხომ არ ვაგვიეუბლა ეს კაცი. სწით, ნუ იცინით აბა მოხარობთ, სწით, შეიძლება ვანა, რომ ისეთი პირყვარდნილი ავაჯაკი თვითსულად დასცირობდეს ღონდონში?

პ ი ჩ ე მ ი. რატომაც არა, ბრუნ, თუკი თქვენი მეგობარია!

ბ რ ა უ ნ ი. ვინ არის ჩემი მეგობარი?

პ ი ჩ ე მ ი. ვინა და მეცა-ღანა. მაშ, მე ხომ არ ვიქნები. ბოროტ-მოქმედ ხომ არ ვარ. მე ერთი დღეცა კაცი ვარ, ბრუნ, მე ვერაფერს დამიზავებთ. თქვენ კი თქვენი ცხოვრების უმძიმესს უყა

მოგელთ. ყვას ხომ არ ინებებო? (როსკიებებს.) შვილებო, ერთი უფლები ბატონ მლოციის შეფხვაც უწინადადეთ, თორემ უზრუნველბაში ჩავევლებმა. ერთმანეთი უნდა გავიკანოთ. განა ყველანი კანონს არ ვემორჩილებით?! ხოლო კანონი მხოლოდ და მხოლოდ იმით ექსპლუატაციისათვის არის შექმნილი, ვისაც არ გაეგება ან-და გაქრებვის გამო იძულებულია დაარღვიოს იგი. მაშასადამე, ვისაც უნდა ამ ექსპლუატაციით ხელი მოითხოვს, თვითონ უნდა მკაცრად იცავდეს კანონს.

ბ რ ა უ ნ ი. ესე იგი, გამოდის, რომ ჩვენნი მოსამართლეები მოს-ყიდულები არიან, არა?

პ ი ჩ ე მ ი. პირიქით, ბატონო, პირიქით! ჩვენს მოსამართლეებს ყვერავნი ვერ მოსცილებს. ვერაწინარი თანხით ვერ აიძულებთ სამარ-თალი არ დარღვიონ. (ისევ დაფლადევის ხმა ისმის.) ჭარბები ცერე-მონიალისათვის ეწაღებინან, დიდოფლის გზის გასწვრივ ცოცხალი კედელი უნდა აღმართონ. ღარიბთა შორის უღარიბესთა მსველლო-ბა კი ნახევარი საათის შემდეგ დაიწყებენ.

ბ რ ა უ ნ ი. დიახ, მართლაც ბრძანებთ, ბატონო პირემ. ნახე-ვარი საათის შემდეგ მართლაც დაიწყება ღარიბთა შორის უღარ-იბესთა მსველლობა ოღდ ბეილის სატუხალსკენ, მათი ზამთრის რე-ზიდენციისაკენ. (თინტებულებს) აბა, ბიჭებო, ყველას აქ მოუყარეთ თავი, ვინც კი საბრძოლი ნახოთ. (მთხივრებს.) ალბათ გაგვიგონი-ბა ბრუნდ-ფათარი, არა? წუხელის, პირემ, მე გამოსავალი მოგძებნე და შემოდინა ვიქცა, რომ მეგობარი სიკვდილისაგან ვისხენი. მთლი-ანდ მოგსპობ თქვენს ბუღებს და ყველას ციხეში ჩავერს... მოიცა, რა სახაბბო? აჲ, უქანა-ქუნა მათხვობისათვის. თქვენ, ვკონებ, გაუკვირთ მიზნით, რომ დღეს კლუბებს წახსიანებს ვკვი-არებდით მე და დედოფალს. ჰოდა, ახ სწორად იმ მოახვებებს ყველას დაივირე. შენთვის კი ეს ქუთის სასწავლო გავეთლიო იქ-ნება.

პ ი ჩ ე მ ი. ძალიან კარგი, მაგრამ... რომელ კლუბებს?

ბ რ ა უ ნ ი. რომელსა და აი ამ სახარებს. სმით, ამ ვაგბატონებს ახლავ თან წაუვიდან.

პ ი ჩ ე მ ი. ბრავუნ, მე უნდა გავაფრთხილოთ, არ აქარადეთ და წინდაუხედავი ნაბიჯი არ გადადგათ; მაღლობს დღეროს, რომ ჩემ-ბთან მოხვედით. იციო, ბრავუნ, თქვენ, რა თქმა უნდა, შეეძლიათ ეს რამდენიმე ადამიანი დააპატიმროთ, მაგრამ ესენი ხომ უფრებელ-ნი არიან, უ ე ნ ე ბ ე ლ ე ნ ი...

მუსიკა დიქტუბებს, სახელდობრ, ადამიანის მისწრაფებთა ამა-ობის* სიმღერა, სულ რამდენიმე ტაქტი გაისმის.

ბ რ ა უ ნ ი. ეს რა ლაა?

პ ი ჩ ე მ ი. მუსიკას უკრავენ. ცილობენ, რაც შეუძლიათ. ადამიანის მისწრაფებთა ამოების* სიმღერა. არ გაგვიგონიათ? ქუე-რის სასწავლო რამა.

„სასიმღერო“ განათება — ოქროსფერი შექვი. ორგანო სინათლის რკალიზა. ზეიდან ლატანზე დამაგრებული სამი ნათურა ეშუება, დაფებს აწერია:

*ადამიანის მისწრაფებთა ამოების სიმღერა.

I

მარტო თავის თავით აბა ქვეყნად კაცი რას გააწოხს, მარტო თავის თავით ალბათ მებნარებს თუ გამოაძობს.

ვინაიდან მას იმდენი ეშაგობა არა ჰყოფნის, რომ შეივანოს ცხადად მთლი სიკაცედა წუთისოფლის.

II

დაისახე დიდი გემმა, იყავ თუნდაც ბრძენთა ბრძენი; მაგრამ მთელ ამ თავისტეგას რა აზრი აქვს? — არაფერი!

ვინაიდან ადამიანს ვერაგობა არა ჰყოფნის,

მამ, როგორღა შეუძლია მას დაძლევა წუთისოფლის?

III

და ან განა ბედის დევნას კაცი რამეს გამოირჩება? კლინა, რომ ბედს ეწევა, მაგრამ ბედი უკან არჩება.

ვინაიდან ადამიანს თანამდებობა არა ჰყოფნის; ეს კი იმის ხაღალია, რომ მონაა წუთისოფლის.

პ ი ჩ ე მ ი. თქვინი ვეგმა, ბრავუნ, გენიალურია, მაგრამ განხორ-ცილებული კი ვერ განხორცილებული. თქვენ მართლაც შეგძლიათ ეს რაღდენიმე ახალგაზრდა დააპატიმროთ, რომლებმაც, დედოფლის კორონაციით გახარებულბმა, პატარა მასკარადი მოაწყვეს, მაგრამ ნამდვილი გაქრებულები თუ გამოვიდნენ, — აჲ კარ ერთი მათ-გინა არ არის, — წარმოგადგინეთ, ისინი ხომ ათასობით იქნებოდ-ბი, ეს არის მთავარი: ტყვენი დაგავიწყდათ, რა ბევრი არიან ღარი-ბები, თუ ყველანი ძაძვის წინ ჩამწკრივდნენ, არცთუ საზეიმი სა-ნახაობა იქნება. იმ ხალხს ცუდმადი შესახედაობა აქვს. იციო, რა არის წითელი ქარი, ბრავუნ? მამ, აბა წითელი ქარი შეგძლიათ ასოცი სახე წარმოგადგინოთ! ახალგაზრდა დედო-ფალს წითელ ვარდებზე აქვს თვალი მიჩვეული და არა წითელ ქარზე. ახლა ის სახარებს ტაძრის კარიბჭესთან? განა არა სჯობს თავიდან ავიცილოთ ეს ყველაფერი, ბრავუნ? ალბათ მე-ტყუით, პოლიცია გავისწორებდათ ღარიბებსაო, მაგრამ ეს ხომ თვითონაც არ გჭერთ. ან აბა რას ეწვანებთ, რომ ცერემონიალის დროს ექსპოსიოდ საბრძოლო ხეობარს პოლიციელები ხსნებულები დაიწრო, ვერაფერი სანახაოდ იქნება. სამარცხვინო ნახაუჯი იქნე-ბა. ამარცხვინო კი. პირდაპირ ცუდად ვხვდები, ბრავუნ, როდესაც ამაზე ვთქვობ. სკამი მოიტოვ, გთოუვათ.

ბ რ ა უ ნ ი. (მშობს.) ეს შეუარაა. ვაგევე, გამოძალდა. ამ კაცს ხელს ვერ ახლებ. ამ კაცს ხელს ვერ ახლებ, რომ საზოგადოებრივი წესებზე არ დაირღვეს. გაუგონარი ამბავია.

პ ი ჩ ე მ ი. ახლა ხომ გაიგონეთ. ერთი რამ მინდა გითხრათ: იმ-დგობის დედოფალთან შევიკლიათ ისე მოქცეთ, როგორც გსურთ, მაგრამ ლიდერის უღარბებს კაცს ფარბებს თითებზე ნუ დაეპაჩებთ, თორემ მამუნეე გადაბარუნდებით, ბატონო ბრავუნ.

ბ რ ა უ ნ ი. მაშასადამე, მეკი-დანა უნდა დავაპატიმრო, არა? შე-თქმულად იოლია. ჩერე უნდა დაიბირო კაცი, რომ დააპატიმრებო შე-გეძლოს.

პ ი ჩ ე მ ი. თქვენი თუ მეგ აპირებს ხართ, მე რაღა მეტყობი. სხვა გზა არ არის, უნდა ხელში ჩაგვადებინოთ ის კაცი. ვნახოთ ერთი, კიდევე არსებობს პატოისინი ხალხი ქვეყანაზე თუ არა. ჩენი, სად იყოფებო აშეამდ ბატონი მკაცოთ.

ქ ე ნ ი. ოქსფორდ-სტრატის 21-ში, სიუი თოდრისთან.

ბ რ ა უ ნ ი. სმით, დაუყოვნებლოდ წადით ოქსფორდ-სტრატის 21 ნომერში, სიუი თოდრისთან, შეიყარით მკაცოთ და ოღდ ბე-ლიში წაყავებით. ამასობაში მე სააღმუშოდ გამოეწეწობი. ახეთ დღეს ვალდებულნი ვარ სააღმუშოდ მუნდარი მეცვას.

პ ი ჩ ე მ ი. თუ ექვს საათზე უკვე ჩამობრძობა იმ იქნება...

ბ რ ა უ ნ ი. ო, მეკი, არაფერი არ გამოვიდა. (გაღის კონსტე-ლებთან ერთად.)

პ ი ჩ ე მ ი. (შობს.) კარგი ქუთის სასწავლო გავეთლიო კი მიიღეთ აი, ბრავუნ! (მესამედ ისმის დაფლადევის ხმა.) მესამედ მის-ცეს ნინოში. მსველლობის ორინტერი შეიკვალა. მიმართულბმა ახალია: გენი ოღდ ბეილის საპატიმროსაკენ უნდა გეპიროთ. აბა, გასწიო!

შ ა თ ხ ო ე რ ბ ე ბ ი გ ლ ა ნ ა ნ .

პ ი ჩ ე მ ი. (მღერის.)
ზორტოა კაცი? მერე
შენც ეგ მუტე მზადა გქონდეს;

ერთი უბაში მოაკერე.
ნახავ, როგორ გამოსწორდეს!

ვინაიდან აღმნიანს
ბიროტებით გაკაჭ ლელო,
ჩვენც სხვა რაღა დავგრძენია —
უბაში უნდა მოვაკეროთ!

ფარდა. ფარდის წინ ქ ე ნ ი გამოდის არღნით ხელში და მღურის.

სოლომონ ბრძენის სიმღერა

1

გაგეგონებათ სოლომონ ბრძენი
და ალბათ იცით, რაც მოუვიდა.
ცოდნის ძებნაში გალია დღენი,
მაგრამ ვარენის დღეს იწყველიდა.
კაცობრილი ყველა საქმეში
ამაოებდალ შერაცხა ბრძენმა.
გამოდის, იგი სულ ფუჭად ცდილა,
ამას უმაღლე მიხვდება ყველა.
ეს სიბრძნე უყო. ნეტავი იმას,
ვისაც კი იგი არ მოქმედა!

2

თქვენ კლიობატრაც გაგეგონებათ
და ალბათ იცით, რაც მოუვიდა.
ორი მრისხნე იმპერატორი
მას თავის გულის დედოფლად თვლიდა.

სიღმაზეში არ ჰყავდა ტოლი
და მაინც ამან ვეღარ უშველა.
გამოდის, იგიც სულ ფუჭად ცდილა,
ამას უმაღლე მიხვდება ყველა.
სიტურფემ უყო. ნეტავი იმას,
ვისაც კი იგი არ მოქმედა!

3

თქვენ კეისარიც გაგეგონებათ
და ალბათ იცით, რაც დაემართა.
როცა დიდებს ეწია უაჯე,
და ეგონა, რომ ტოლი არ ჰყავდა,
მას შეთქმულებმა ბოლო მოუღღეს
და სიმამაცემ ვეღარ უშველა.
გამოდის, იგიც სულ ფუჭად ცდილა,
ამას უმაღლე მიხვდება ყველა,
გმირიბამ უყო. ნეტავი იმას,
ვისაც კი იგი არ მოქმედა!

4

თქვენ ყოვლად ცოდნისმოყვარე ბრძენი,
გაგეგონებათ, თქმა აღარ უნდა.
ხშირად უკითხავს: ღარიბის ხარჭზე
რატომ ცხოვრობსო მდიდარი მუღამი?
და ამიტომაც მოსწევტობ ახე
შეუბრალებლად მშობლიურ კერას.
ცოდნის სიუვარულს რომ შეეწირა,
ამას უთუოდ მიხვდება ყველა,
ჰოდა, ამიტომ ნეტავი იმას,
ვისაც კი იგი არ მოქმედა!

5

თქვენს წინაშე მყოფ ბატონ მაკითხი კი,
ღიახაც კარგად იცნობთ ყველანი.
ქურდობაში და ავხორცობაში

ვერ აჯობებდა ქვეყნად ვერავინ.
თავს გაუვიდა და უაჯე მაშინ
გაიმტერებამ ვეღარ უშველა.

გამოდის, იგიც სულ ფუჭად ცდილა,
ამას უმაღლე მიხვდება ყველა.
ეს ავხორცობამ უყო. ნეტავი იმას,
ვისაც კი იგი არ მოქმედა!

II

ბრძოლა საყუარებისათვის

ქალი შეიღობის ოთახი ოღღ ბეიღში
ლუსი. შემოდის სმითი.

სმითი. ძის, ქალბატონ პოლი მაკითხს სურს თქვენი ნახა
ლუსი. ქალბატონ მაკითხს? შემოიყვანე.

შემოდის პოლი.

პოლი. გამარჯობა, მოწყალეო მისის. მოწყალეო მისის, სა-
ღამი!

ლუსი. რა გნებავთ, გეოაუვა?

პოლი. ვერ მივანიო?

ლუსი. რა თქმა უნდა, გიცანიო.

პოლი. მე დღეს მოვედი, რომ ბოდილი მოვიხადო თქვენთან
გუშინდელი საქციელისათვის.

ლუსი. საინტერესოა.

პოლი. კაცმა რომ თქვას, გუშინდელი საქციელისათვის ბო-
დიშს ალბათ ვერაფერი მომხდის, გარდა ჩემი უბედურებისა.

ლუსი. დიას, დიას.

პოლი. ქალბატონო, უნდა მომიტყუოთ. გუშინ საშინლად გამ-
წარებული ვიყავ ბატონ მაკითხის საქციელით. მართლაცა, ისეთ
მდგომარეობაში არ უნდა ჩავყენებინეთ. განა სწორს არ ვამბობ?
თქვენც შეგიძლიათ უფრო, როდესაც ნახავთ.

ლუსი. მე... მე... მას არ ვნახავ.

პოლი. არა, ნახავთ.

ლუსი. მე არ ვნახულობ მას.

პოლი. უპაცრავად.

ლუსი. თქვენ ხომ ძალიან უყვარხართ.

პოლი. რასა ბრძანებთ, მხოლოდ თქვენ უყვარხართ, კარგად
ვიცი.

ლუსი. ერთობ თავაზიანი ხართ.

პოლი. ეჰ, მოწყალეო ქალბატონო, მამაყავს ყოველთვის აზი-
ნებებს ქანის, რომელსაც ზომავ მეტად უყვარს იგი. რასაკვირველია,
გაურბის ადვილ და ბოლის ტოვებს კიდევ. იმწასვე შეგინებ, რომ
თქვენგან რაღაცით იყო დავაუღებოდი. ისეთი რამით, რაზედაც მე,
რა თქმა უნდა, წარმოდგენაც არ მქონდა.

ლუსი. გულწრფელად ამბობთ მას?

პოლი. რა თქმა უნდა. ნამდვილად ძალიან გულწრფელად გე-
უბნებოთ, ქალბატონო. გთხოვთ მერწმუნეთ.

ლუსი. ძვირფასო პოლი, ჩვენ ორივეს ზომავ მეტად ვყო-
ვარდა იგი.

პოლი. შეიძლება. (პაუზა.) და აი ახლა, ქალბატონო, მინდა აგ-
იხსნათ, როგორ მოხდა ყოველივე. ამ ათი დღის წინათ პირველად
ვნახე ბატონი მაკითხი ოტელ „მელანთეისში“. დედაჩემი მახლდა.
ხოლო ამ ხუთიოდე დღის წინ, ე. ი. დაახლოებით გუშინწინ დავ-
ქორწინდი. გუშინ შევიტყვე, რომ მრავალი დანაშაულის გამო პო-
ლიტია დადებენ და შედის კი უაჯე აჯარ ვიცი, რა მოვკვდის. ასე
რომ, მოწყალეო ქალბატონო, ამ თორმეტიოდე დღის წინათ ვერც
კი წარმომდგინა, რომ შეიძლება ოდესმე მამაყავს დავნებე-
ბოდი.

პაუზა.

ლუსი. მესმის თქვენი, მის პირზე.

პოლი. მისის მაკითხი.

ლუსი. მისის მაკითხი.

პოლი. ამ ბოლო დროს ძალიან ბევრს ვფიქრობ ამ კაცზე. არც-
თუ ისე იოლი საქმეა მისი ამოცნობა. იცით, მის, პირდაპირ მშურს

თქვენი, როდესაც მაგონდება, როგორ ევირა თავი გუშინ თქვენს წინაშე. როდესაც იძულებული ვახდებ დამტკიცებინა, რაც დღეა-ჩემმა მაიშულა, წარბივ არ შეუხრია, ოდნავად არ დანერგებოდა. იქნებ გული სულაც არა აქვს და მეგრები გულის მავიჯრად ქვა უღებო? თქვენ როგორ ფიქრობთ, ლუსი?

ლუსი. დიას, ძვირფასო მის, თუშეა კი არ ვიცი, უველაფერიმ მხოლოდ ბატონი მაკითხია დამნაშავე, თუ არა. თქვენი წრე არ უნდა მიგეტყვიანო, ძვირფასო მის.

პოლი. მისის მაკითხ.

ლუსი. მისის მაკითხ.

პოლი. მართაღს ამბობთ. ანდა ყოველ შემთხვევაში უველაფერი ისეთთვის საქმიანი გარკების სახე უნდა მიშევა, როგორც ეს მაშამიხ სურდა.

ლუსი. უთუოად.

პოლი. (ტონის). მეცი ხომ ჩემი ერთადერთი საყურთებაა.

ლუსი. ჩემი ყარგი, მაგნარიი მარტისი უტყვიანეს ქალსაც კი შეიძლება შეგმობეს. მაგრამ ფორმალურად ხომ მაინც მისი ცოლი ხართ, ამით შეგიძლიათ თავი ინუგუროთ. საბარლო ბავშვო, ისე დათრგუნული ხართ ამ ამბით, რომ ევივარ გიუურებთ. რამე ხომ არ ვინდა?

პოლი. მაინც რა?

ლუსი. საუკმელო რამე.

პოლი. ო, ეს კი, გეთაყვათ. ციტაოდენს მართლაც შევკამდო რამეს. (თავისთვის, მას შემდეგ, რაც ლუსი გაიღის) რა კუდაინა!

ლუსი. (ყვავა და ნამცხვარი შემოაქვს). ასე. ვგონებ, ეს იყმარებს.

პოლი. ვაიშე. როგორ ვაწუებთ, ქალბატონო (მავზა. პოლი შეეცქვიდა) რა კარგი პორტრეტი გაქვთ მისი. როდის ამოგტანათ?

ლუსი. როგორ თუ ამომტანა?

პოლი. (გულუბრყვილოდ). მე მინდოდა მეოქვა, აქ როდის დაქიდა-მეთქი.

ლუსი. მას არ დაუცილია.

პოლი. პირდაპირ ამ ოთახში მოვცათ?

ლუსი. ამ ოთახში ის სულ არ ყუფილია.

პოლი. მართლაც? თუმცა რა მოხდებოდა, რომ ყუფილიყო კი-დეც, არა? ზედისწერის ბოლოები ხომ ასე საწინაღად არიან ერთ-მანეთში გადახვარათულნი.

ლუსი. ეკმარა ამდენი სისულელების ჩნება. თქვენ ხომ აქ მხოლოდ დასაზურად ხართ მოსულნი.

პოლი. ხომ მართალია, რომ იცი, სად იმყოფება?

ლუსი. მე? თქვენ კი არ იცი?

პოლი. ახლავე მითხარით, სად არის?

ლუსი. წარმოდგენაც არა მაქვს.

პოლი. მაშ, არ იცი, სად იმყოფება? პატიოსან სიტყვას იძლევი?

ლუსი. არა, არ ვიცი. და ნუთუ თქვენც არ უწი?

პოლი. არა, წარმოგიდგინეთ? (პოლი იცინის, ხოლო ლუსი აცრემლდება) ორივეს წინაშე ვაღდებდელია და ის კი საღდაც გაუდაიარგა.

ლუსი. მეტიც ბანა აღარ შემიძლია. ამ, პოლი, რა საწინდელი-ბაა.

პოლი. (ცხარებულად). ძალიან მიხარია, რომ ამ ტრაგედიის ბოლოს ასეთი მეგობარი შევიძინე. კიდევ კარგი. აღარაფერს ინებებ? ციტაოდენს ნამცხვარი მაინც შეკამე!

ლუსი. ციტაოდენი ნამცხვარი მაინც! ექ, პოლი, ასე გულ-თბილი წუხარ ჩემდამი, მე არ ვიმახურებ. ექ, პოლი, მამაკაცები ამის ღირსნი არ არიან.

პოლი. რა თქმა უნდა, არ არიან, მაგრამ რა უნდა ქნა ადამიანმა?

ლუსი. არა! ახლა გუდას პირი უნდა მოვხსნა და უველაფერი პირწინადად ამოვალაო. პოლი, ძალიან ხომ არ გაბარაზდები?

პოლი. რაო?

ლუსი. ნამდვილი როლია.

პოლი. რა არ არის ნამდვილი?

ლუსი. არა, არის. (მუცელზე დაღებეს ხელს.) და უველაფერი კი ამ ავაზაკის გულისსათვის მოვიმოქმედე.

პოლი. (იციინს). უი, რა შესანიშნავია! მამ, ვანვებ ვაგეფილ-მისტაგეფილდა! დღი უკუდიანი ყოფილხარ! გამაგონე, გინდა შეგი-მჩინა? რა შენთვის, წაიყვანე. თუ ოივი სადმე! (გარედან ლაპარაკი-სა და ნაბიჯების ხმა ისმის) რა ამბავია?

ლუსი. (ფანჯარაში იხედება). მეი! ისევ დაუტყვირია!

პოლი. (ჩაიყვანს). მამ უველაფერი გათავებულა.

შემოღის ქ-ნი პიჩქმი.

ქ-ნი პიჩქმი. ამ, პოლი, ის თურმე სადა ყოფილხარ. ახლა-ვიე გამოვიცალე ტანსაცმელი. შენ მაინც სადაცა ჩამოხარობენ, ქვრივის კაბა წამოვიღე. (პოლი იცვლის კაბას.) კალმით ნახატი ქვრივი იქნები. ოღონდ ცოტა მაინც გამოხარული.

III

პარასკევი, დღის ხუთი საათი. მეკი-დანა, რომელიც ისევ მი-ვიდა როსკიბებთან, განმეორებთ გასცეს მეძვეებმა და ახლა ჩა-მოხზინაბოდა.

სიკველიმისჯილთა საკანია.

ვესტმინსტერის ზარები რეკვენ.

კონსტებლეს ბორკილებგაურილი მაკითხი შეკეათი საყენში. სმითი. აქით მოიყვანე. ვესტმინსტერის ზარებს პირველად უწევ დარეგეს. რიგანად დაიპირით თავი, ვერ გამოვიდა, ასე რამ მიგამკვიდრათ, აღბათ გრცხენიათ საყუთარი თავისა. (კონსტებ-ლებს) ვესტმინსტერის ზარები მესამედ რომ დარეკვენ, ისე იგი ექვისი საათი რომ შესრულდება, უწევ ჩამოხრჩობილა უნდა იყოს. უველაფერი მოაშაფდე.

ერთ-ერთი კონსტებლი. ნუგეივტის თეონი ქუჩები უწევ მეოთხედი საათია ისეა ხალხით გაქვილი, რომ გავლა შე-უღლებილია.

სმითი. სავიკრევილია, ასე უცებ როგორ გაიგეს?

კონსტებლი. ასე თუ ვაგრძელდა, კიდევ ერთი მეოთხედი საათის შემდეგ მივლ დონონს იცდებდა. მაშინ ის ხალხი, ვინც დედოფლის კურთხევის ცერემონიადა უნდა დასწრებოდა, ჯერ მო-წაულებს. დიდოფალს კი ცარიელ ქუჩებში მოუხდება გავლა.

სმითი. ამიტომ მარდად უნდა მოვიქციეთ. თუ ექვს საათზე უველაფერს მოგვრებოთ, მაშინ ხალხი შვიდი საათისათვის კიდევ მიუსწრებს საუბერი სულას, ამა, ვაწიო!

მეკი. პელეო, სმით, რა დროა ახლა?

სმითი. თვალები არა გაქვი? ექვისის ოთხი წუთია.

მეკი. ექვისის ოთხი წუთი.

სმითი. ვარედან კეტვას კარს და ამ დროს ბრაუნეი შემოღის.

ბრაუნეი. (ხურგამტყევიით დგას საყენთან და ისე ეკითხება სმითს). აქ არის?

სმითი. ვინდად ნახო?

ბრაუნეი. არა, არა, დღისის გულისსათვის, არა. თქვენ თეთონს გააკეთებ უველაფერი. (ვადის.)

მეკი. (ერთბაშად ვაბნით იწყებს ხმადაღება). მამ ასე, სმით, მოწითავსან არ ვაიბრებთ, არ შეგმიწოდებ. უველაფერი ვიცი. თავი რომ მომხსენებოთ, სულ მცადე, საზღვარგარეკი გაქცევა მოგი-დებთ. დიას, უთუცემოდად მოგიხდებთ. აისათვის კი მთელი თქვენი სიცოცხლე უნდა უზრუნველყოფოთ. თანხი ვინცაა გეყო-ფილებო, არა? არაფერი არ მოთხარათ, ოც წუთში გეტყვით შესა-ცდებელია თუ არა, რომ ეს თანხა დღეს შუადღემდე მიიღოთ. არ მიხდა ვაძღუნოთ. გადიო ვარეთ და კარგად მოიფიქრეთ. სიცო-ცხლე ნამკლავა, ხოლო ფული ცოტა. და საერთოდ ისე არ ვი-ცი, რაადენის მოვას შეეძლება. ოღონდ უველაფერი შემოუწვი, ვინც ჩემს ნახვას მოისურვებს.

სმითი. (წელს). სისულელება, ბალონი მაკითხი. (ვადის.)

მეკი. (მამადალა და ძალზე სწრაფად).

მეგობრებო, დღეს მაკითხი თანაგრძნობას შეგთხოვთ ყველას. ის წიფლანდო სიკარა წევს, ას დაბალსეულ არ სინანეს; ასა, არა, როგორც ხედავთ, უველაფერმა ზედისწერამ გასწარა და უღიშლამა კულდამაში მოაშყველია! დღებომა ქნას, რომ ჩემს ძახილზე ეს კედლები და ეს ქვრივი გარჩევს და შესინნოთ საბოლოო თხოვნა ჩემი: როცა მოვიკვდე, ნურასოდეს მომიგონებთ, ძმებო, ძვირად.

ქუა ღვინო მაცხონო და დამბირეთ ცხარე ცრემლით, მაგრამ ვიდრე ცოცხალი ვარ, გვედრებთი ნუ გაწირავთ და საშინელ ტანჯავათან დამიხსნით, დამიხსნით!

და როგორმე შეავედრეთ განწირული თავი ჩემი. გებევნებთი, უსატრონოდ ნუ დატოვებთ ამ ქარღმულში და საშინელ ტანჯავათან დამიხსნით, დამიხსნით!

ღერფანში მათიასი და ჭეკობი გამონდებია, მაქსიმთან შექცულა უნდაი, მათ სმითი გამოვლადანარკებე.

სმითი ვაი, ბიკო, გამოწული ტარანს არა მკავანა! მათიასი, მას შემდეგ, რაც კებტენი ჩვენთან აღარ არის, ჩვენი ქალების დარჩალება მე მიხლება, რომ შეუტაცხალობის ცნობა მიღონ, ბუღალსი უნდა იყო ცაკი, ანაირი სამუშაოს რომ გაუღლო, კებტენს მინდა ველარაკო.

ორივენი შექსთან მიდიან. მეკი ი, ექვსი ოცდახუთია, თქვენ კი სულ არ ჩქარობთ. ჭეკობი, აა ვენათ, ბოლოს და ბოლოს იძულებული ვავხდით...

მეკი ბოლოს და ბოლოს, ბოლოს და ბოლოს, ჩამოხარხარებენ, შეკაი ცაკიო მაგრამ ახლა თქვენთან ჩხუბის დრო არა მაქვს. ექვსი ოცდარვა წუთია. ასე რომ, რამდენი შეგძლიათ დაუყოვნებლივ გაიღოთ თქვენი პირადი საშავიდან? მათიასი, ჩვენი პირადი საშავიდან, დილის ხუთ საათზე? ჭეკობი, ნუთუ მართლა აქამდე მივიდა საქმე? მეკი, ოთხსი გირვანჯა შეგძლიათ? ჭეკობი, მეკი, მაგრამ ჩვენ? რაღა დადგარენბა? მაგადე მეტი არც არის იქ.

მეკი, ვინ უნდა ჩამოხარხრო, თქვენ თუ მე? მათიასი (აღუკვებულა). სიუკი თორისთან ვინდა იწვა. იმის მაგივრად, რომ ათხილიყო? ჩვენ ვინცითი, თუ შენ?

მეკი, პირი მოკეტებ. მალე სულ სხვა ადგილას ვიწვები და არა იმ უნამუსოსთან, ექვსი ნახევარია. ჭეკობი, აა, ნუღარ ვაქონებთან, მათიას, სმითი, ბატონი ბრანეი მბრანებს, სკუმლად რას იწებებთო.

მეკი, თავი გამანებეთ. (მათიასი). აა, უახულება ხარ, თუ არა? (სმითი) სატაცური-თქო. მათიასი, რას მიყვრისხარო. ყვირილის უფლებას არავის მივცემ.

მეკი, მერე როდის ვიყვირო? მოლოდენსა, რომ... მოკლედ, მათიას, ვამბებებ, რომ ჩამოხარხარო?

მათიასი, რა თქმა უნდა, ვერ გაგიმეტებ. ამას ვინ ამბობს? მაგრამ მაის მტერი არაფერი გავაჩნია. მართლაც ოთხსი გირვანჯაზე მეტი არა გვაქვს გადახალები. მე მგონი, ამის თქმის უფლება მაინცა მაქვს.

მეკი, ხუთი საათი და ოცდათვრამეტი წუთია. ჭეკობი, ცოტა მარადე მოვიკეთებ, მათიას, თორემ მერე უკვე გვთან იქნება.

მათიასი, თუ როგორმე გავაღწიებ. მთელი ქუჩები გავქვილილი ხალხით.

მეკი, ექვსი რომ ხუთი წუთი დააკლებს, თუ აქ არ განდით, ვიდრე მიხილეთ. (დაუყვირებს) მამონ ვიდრე მიხილეთ...

სმითი, უკვე წავიდენ, როგორ არის საქმე? (ჩელით ისეთი მომბრახბის აკეთებს, თითქმის ფულს ითვლავს).

მეკი, ოთხსი იმდევან. (სმითი მბრებს ათწინავს და გადის. მეკი მაიახებს.) ბრანეის ნახვა მინდა. შემოღის სმითი კონსტანტინე თანხლებით. სმითი, საპირი ვაქვთ?

სმითი, თუ კონსტანტინე, მაქვს, მაგრამ იცით არა. სმითი, იყოფდეთ, ათ წუთში მზად უნდა იყოს ენათმეცნიერი კონსტანტინე. ფუტკვე გამოხსული ფიცარი არ მუშაობს. სმითი, არაფერი არ ვიცი. უკვე მიორთევრ დარეცეს. კონსტანტინე, ციხე არა, საღორეა. მეკი, როგორც ხედავთ, საქმეები უფუღმართად მიდის, მძებო, გაყოფილად მაქსიმოსთვის აღსასრულის დადვა ცაში, და რას ვთქვით, მაგ გაზინტლულ ფულისათვის შემოილიებო, ნუთუ უნდა მოკლდეს იგი და საშველი არსად არი? აა, არა, ჯერ კიდევ არ დაღუპულა ყველაფერი. რას უთუვრებთ, მუის დელოფლს სახალღუმი ვახლენით, თვინირი ღორებოვით ყველამ ერთად ხდით კულში

სმითი, ვერ შევიშვებთ მათთან, რაგითი მხოლოდ მეოთხსმეტე ხართ. თქვენი რიგე ჯერ არ მოსულა.

პოლი, რა მინდა რასი, ბიეროკარტი ხომ არა ხართ? მისი ცოლი ვარ და მინდა ვნახო.

სმითი, კარგით, მაგრამ იყოფდეთ, მხოლოდ ხუთი წუთი. პოლი, ხუთი წუთი არა სათქმელად მტნარია სისულელეა. ხუთი წუთი ასე უღებს რბს თქვენ მოვასწავს. იოლი საქმე რომაა. კაცს საშავიდან ვთხოვრებ. ასეთ დღის ცოლ-ქმარს უსარულად ბევრი რამა აქვს სათქმელი... საღ არის?

სმითი, რა, განა ვერ ხედავთ? პოლი, პო, რასაცვირევილია, დიდად გამაღობთ. მეკი, პოლი!

პოლი, პო, მეკი, აქა ვერ, შენთან. მეკი, კი, რა თქმა უნდა! პოლი, თავს როგორა გრნობ? ძალიან დათრგუნვილი ხარ? რა საშინელი თავს!

მეკი, კი, შენ რას იზამ? რამოვალას? პოლი, არაფერია, მეკი, ჩვენი ფირმა შენსინწავად მუშაობს. ძალიან წერეთლები? მამაშენი ვინ იყო ნეტავი? რამდენი რამ არ გაიბანია ჩემთვის, არ მემსის შენი. შენ ხომ მუდამ განმართელი აღამაინა იყავი.

მეკი, ვამოგონე, პოლი, არ გინდა რაიმე დაემხმარო, რომ აქედან გამოვიდე? პოლი, როგორ არა!

მეკი, ფული მჭირდება, რა თქმა უნდა. მე აქ ზედამხედველთან...

პოლი (ნელა) ფული საუთემპრონში გადავავავენ. მეკი, და აქ არაფერი არ გავქვს?

პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

სმითი, პოლი, და აქ არაფერი არაა? პოლი, არა, აქ არაფერი მაქვს. მაგრამ იცი, მეკი, შემიძლია ვინმესთან მივიდე... შემიძლებოდა, მაგალითად, პირადედ დელოფლისათვის მიმეწარო. (თავს ველარ იყვებს.) ვაიმე, მეკი!

მმართველებს? ოღონდ ვთხოვთ, დავტრიალებით მინაგარიშით, მუხლებს მივხედვით. ცხოვრებამ უნდა იქნას გამადა... თქვენზე უკეთ ვინ გაიხვებს ამას.

ბ რ ა უ ნ ი. მეტი, როცა ეგრე მელაპარაკებთ, თავგა შენგევა და ვეღარ ვაზროვნებ.

სცენის უკან ძლიერი კაცენი ისმის.

ს მ ი თ ი ს. ბ მ ა. აი ასე, ახლა გაუძლებს.

მ ე კ ი. ანგარიში-მეთუ, ბრალე.

ბ რ ა უ ნ ი. კეთილი, თუკი არ იწლი. მაშ, ჭერ ერთი, თანებზე მგელთა შეკრებისათვის, რა შენი ან შენი ხალხის ხელშეწყობით განხორციელდა, სულ სახელმწიფოსგან შენ მიიღე...

მ ე კ ი. სამი შემთხვევა იყო ასეთი. თითოში ორმოცოთ გირვანქა მოგვცეს, სულ კი ასეუ გირვანქას შეადგენს. აქედან შერობხელი თქვენ მიყვარვით. ესე იგი, თქვენი ოცდაათი გირვანქა გვმართებს.

ბ რ ა უ ნ ი. დიას, დიას, მაგრამ დღემომანი, არ ვციც, მეტი, შეიძლება თუ არა, ამ უანასკნელ წუთებში...

მ ე კ ი. კარგი, განებთ თავი მაგ ზედმეტ რატარუტს. ოცდაათი გირვანქა, და დოვტორიაც რომ იყო, იმაში რვა.

ბ რ ა უ ნ ი. მარტო რა ჩანაჩადა, იქ ხომ...

მ ე კ ი. გვრათ ჩემი, თუ არა? ამრიგად, სულ თუ შევაგამებთ, ამ უანასკნელ ნახევარი წლის მანძილზე ოცდათერთმეტი გირვანქა გერგებათ.

ბ რ ა უ ნ ი. (ხმაშაღლა ზღუქუნებს). მთელი ჩემი სიცოცხლე... შენ...

ო რ ი ვ ე ნ ი. შემოგვიცინებდი თვალბეში.

მ ე კ ი. სამი წელი ინდოეთში, — „ჩოჩონა ერთად გაიწვიეს ჭარში ჩიმი“, — ხუთი წელიც ლონდონში, და აი მაღლობა უკუაფრისათვის. (თან გამოსახავს, რას ეგუებუნება ჩამხობობილი).

მეგობრისგან გაყოფილი აქ ჰქონდა დღეს მაკითი, მხარებში ვინც ყველასთან იყო მუდამ გულმართალი, და საკუთარ კისერზე გრწმობს სახარობელის თოქზე იგი, ბატონებო, მთელ სიმშისზე საკუთარი უყანაღს.

ბ რ ა უ ნ ი. მეტი, მაშ ეგრე, არა?... ვინ ჩემს ღირსებას ესმის თავს, ის მე შესწმის. (გამწარებელი გამოკრდება გალიდან.)

მ ე კ ი. შენ ღირსებას...

ბ რ ა უ ნ ი. დიას, ჩემს ღირსებას. სითი, საქმეს შეუდგეით! ხალხი შემოუშეით (მეკის). მაპატიე, გეთაყვა.

ს მ ი თ ი (სწრაფად, მაკითს). ახლა კიდევ შემოძლია გაგაპაროთ, მაგრამ ერთი წუთის შემდეგ უკვე გვიან იქნება. შეგარფვით ფული თუ არა?

მ ე კ ი. კი, თუ ჩემი ბიჭები დაბრუნდებიან.

ს მ ი თ ი. არა ჩანან. ასე, გათავდა უკვლავფერი.

შემოუშეებენ ხალხს. შემოდიან ქანი პიჩეში, პოლი, ლუხისი, როსკიპები, მოძღვარი, მათიასი და ჭეპობანი.

თ ე ნ ი. ჩემი შემოშეება არ უნდაოთ, მაგრამ მე ვუთხარი: თუ ახლავ თქვენ ზინტიან ქედებს თაიდან არ მოიშვლებთ, ნაძირალა ქენისთან გექნებათ-მეთუ საქმე.

შემოღის პიჩეში.

პ ი ჩ ე შ ი. მე მისი სიმართა იყო. მომიტყევეთ, გეთაყვათ, რომელია აქ ბატონი მაკითი?

მ ე კ ი (წარუდგენს თავის თავს). მაკითი გახლავართ.

პ ი ჩ ე შ ი (წინ ჩაუვლის გალის და მარჯვნივ დგება, ასევე იქცევიან შემდეგ დანარჩენები). განგებამ ასე ინება, ბატონო მაკითი?

პით: ჩემი სიძე ისე გახლდა, რომ არც კი გამიცინებართ. ხოლო გარემოება, რომელმაც თქვენთან პირველად შემახვედრა, ერთგვარად ვეღარ ვიცი. ბატონო მაკით, ოდესღაც თეთრი ლაიკის ხელთათმანები გვიცაო, საილის ძვლის ბუციანი ხელჯიხონ გეპირობ და ნაპრილობები განდათ ყელზე. ჩვეულებრივ ოტელ „მელანთეზში“ დაიარბოდით. ახლა კი მხოლოდ ნაპრილობები შემოგჩანათ. დიანაც ყველაზე ნაკლებ ღირებულები რამ თქვენი დამახასიათებელი ნიშნიდან და გისოსებში თუ დაღიხართ. ხოლო სულ მალე კი აღარსად არ იხლეთ...

პოლი ტირილით ჩაუვლის გალის და მარჯვნივ ჩერდება.

მ ე კ ი. რა ღამაში ეხა გავცია!

მათიასი და ჭეპობი წინ ჩაუვლიან გალის და მარჯვნივ ჩერდებიან.

მ ა თ ი ა ს ი. ვერ გაგაღწიეთ, ისეთი ჭეკუყა ქუნებში. ისე მოგვარებთ, რომ მუხნოდა, ჭეკობს სისხლი არ ჩაქციეს-მეთუ. თუ არ გვრათ...

მ ე კ ი. ჩემი ბიჭები რას ამბობენ? კარგად გიხვებენ არაინ?

მ ა თ ი ა ს ი. იცით, კეტენ, ჩვენ დარწმუნებულნი ვიყავით რომ გავგებდით. მოგვხსენებთ, დედოფლის კურთხევა უკვლავდრ არ არის. ბიჭებს უნდათ ცოტა რამ მოციონე. მოციონებას გეთვლიან.

ჭ ე კ ო ბ ი. უაღლოთაღესს!

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე შ ი (ჩაუვლის გალის და მარჯვნივ დგება). ბატონო მაკით, ვინ ფიქრებდა ამას, როცა ერთი კვირის წინათ ოტელ „მელანთეზში“ უანატებს ვცეცავდით.

მ ე კ ი. დიას, უანატებს.

ქ ა ნ ი პ ი ჩ ე შ ი. მაგრამ ბედისწერა უღმობელია.

ბ რ ა უ ნ ი (სცენის სიღრმეში, მოძღვარს). და აი, ამ კაცთან ზურბიანი მხარდამხარ ვმდგარავარ ცხარე ბრძოლაში.

ჭ ე ნ ი (ჩაუვლის გალის). ჩვენ, დღურთ-ლინის უყვანი ძალიან განვიტყობ, ძე-ხორციელი არ წასულა დედოფლის კურთხევაზე. ყველას შენი ნახვა სწადია.

მ ე კ ი. ყველას ჩემი ნახვა სწადია.

ს მ ი თ ი. ამა, ადგიროთ. ექვს საათი. (გალიდან გამოუშვებს.)

მ ე კ ი. ხალხს უნდარ ვადეცილებო. ქალბატონებო და ბატონებო, თქვენ ბედით წარმატალი წოდების წარმატალ წარმომადგენელს. ჩვენ, წრელ ხელსუნებს, რომელნიც ალალი ძალეებით ვტყობ წრელი მედუქნების მონიკლებულ საღაროებს, მსხვილი მწარამეები გველაპავენ, რომელთა უკან ხანები დგას. ახა, რას წარმოადგენს ქერდის სატუბი აქეთათან შედარებით? ან ხანცე შევდასხმა ბანკის დაარსებასთან შედარებით? ან კიდევ კაცის მოკვლა — კი, ისე სამუშაოე მოწყობასთან შედარებით? მე გეთხოვებით, თანამოქალაქნო, და მაღლობს გიხდით, რომ მოხვედით. თქვენგან ზოგიერთი ერთობ ახლოს იყო ჩემთან. ამბობენ, გენი გავაყო, ეს დედად მაოცებს. ეს კიდევ ერთი თვალსაჩინო და მამტიკიციებელი საბუთია იმისა, რომ ქვეყანა კვლავ იფიჯა მარად. რამდენიმე უკუთური გარემოების თანხედრამ ძირს დამცა და აი, ვი-ღალები. დე, მოხდეს, რაც მოხსადენია!

„სასილდრო“ განათება — ოქროსფერი შუქი. ორგანო სინათლის რკალშია. ზევიდან ლატანზე დამაგრებულ სამი ნოთურა ეშვება, დაფებს აწერია:

ბალადა, რომელშიაც მაკითი ყველას პატივებს სთხოვს

თქვენ, ვინც ჩვენს შემდეგ აღბათ დიდხანს იცხოვრებთ კიდევ. ნურც ისე მკარად განვციოთხათ და შეგწინაღობო, და ნურც ბრყვეულად უღვაწეობთ ნუ ჩაიციონო, სიკვდილობისგან ეშვებოთ რომ ვაყვანან.

და თუნდაც ვიყო გარყვნილი და წინდაცემული,
 ნუ განვკვივობავ, ბატონებო, მსაჭულთა დარად.
 ბევრი კი იცით თქვენ ამ ცოდვილ მარჯე განა.
 საინოებო და სიკეთით რომ იყოს მორჭმული?
 ჩვენი სიკვდილი ნუ ჩაივლის თქვენთვისაც უშემაღ
 და ჩემს შენდობა-პატივებს შესთხოვდით უფალს.

წარღვა წაგვეციკავს და ჩვენს სხეულს ვაასუფთავებს,
 მოვლა-პატივს რომ არ ვაკლებდით, როგორც მონები.
 ამოგვკორტინან სადაცაა შავი ყორნები.
 მრავალი რამის მნახველ, მაგრამ მინც ხარბ თვალებს.
 ჩვენ ჰემპარტად მუდამ მაღლა მივისწრაფოდით
 და ქედმაღლობის გამო კიდევ ვკვიდვართ მაღლა,
 რას ვიფიქრებდით, ჩონჩორკის მსგავსად თუ ახლა
 სვავების მიერ დასაკორტინად ძირს ვყვრებოდით.
 ეს მაგალითი ნუ ჩაივლის თქვენთვისაც უშემაღ
 და ჩემს შენდობა-პატივებს შესთხოვდით უფალს.

გოგონებს, ვინც გროშის ფასად
 ნებდებიან ყველგან ყველას,
 და ყმაწვილებს, ვინც მათ ხარჭენ.
 ნებებო მტენ უწრუნეულად,
 ყველა კახას და მათხოვარს,
 მათ მაკანკლებს, ქურდებს, მკვლელებს,
 ჩიხიერებს და გზის ყაჩაღებს —
 ყველას შეგთხოვთ: მომიტყეთ.
 პოლიციელებს კი აა...
 ან რა გული უნდა მქონდეს
 მაგ ძაღლებზე, როცა მარად
 ტანჯვით მომსახინძღებოდნენ.
 შემერისხა ღირად მართლაც
 მე ისინი წყევლა-კრულივით,
 მაგრამ მოდი დღეს იმათაც
 პატივებს შევთხოვ გულით.

ო, ყველა ამ არაშუადას
 ამოხადო უნდა სულთ,
 მაგრამ, რა ვქნა, დღეს ამათაც
 პატივებს შევთხოვ გულით.

ს მითი. ვთხოვთ, ბატონო მაკითხე.
 ქ-ნი პიჩემი. პოლი და ლუსი, აღსასრულის უანს მხარში
 ამოუდევით თქვენს ქმარს.

მეკი. რაც იყო, იყო, ქალბატონებო, ჩვენს შორის...
 ს მითი (მიკეას). წინ!

მ ს ე ლ ე ლ ო ბ ა ს ა ხ რ ა ო ბ ე ლ ის ა კ ე ნ .
 ყველანი გადიან მარცხენა კარიდან, რომელიც საპროექციო სიბრ-
 ტეუზა. შემდეგ ისევ შემოდიან სცენაზე მოპირდაპირე მხრიდან,
 ხელში ყველას ფარანი უპყრა. როგორც კი მაკითხი სახარბოელაზე
 აღის, პიჩემი დამსწრე საზოგადოებას მიმართავს.
 პიჩემი.

პატიცემულნო, დროა მოვრჩეთ ჩვენ წარმოდგენას,
 საცა მაკითხი აიყვანენ სახარბოელაზე
 და თავის თვალთ დარწმუნდება უთოთ ყველა,
 რომ კაცს ცოდვები არ შერჩება ამ ქვეყანაზე.
 მაგრამ იმისთვის, რომ ჩვენზეც არ იფიქროს ხალხმა,
 რომ ამგვარ აზრით და მორალით ვართ გამსქველდულინი,
 აღარ დასკინან ბატონო მაკითხის, რადგანაც ახლა

სულ სხვანაირი მოვიგონეთ ჩვენ დასასრული.
 უკეთო ხალხმა ოპერაში იხილოს მაინც,
 როგორ შედრეკება მოწყალეების წინ სამართალი
 და ამიტომაც მაცნედ ამგვარ კეთილი ნების
 გამოცხადდება თქვენს წინაშე შიკრიკი მტვის.
 დაუგებს აწერია: „ცხენოსანი მაცნეს გამოცხადება“.

მესამე სამარცხვინი ფინალი
 გ უ ნ დ ი .

ეი, ჩუმად, ეს ვინ მოიჭიქარს?
 მეფის ცხენოსანი მაცნე მოიჭიქარს!
 ცხენურ გაღამქლარ ბ რ ა უ ნ ი — მეფის მაცნე გამოლის
 სცენაზე.

ბ რ ა უ ნ ი . მეუღლე კურთხევასთან დაკავშირებით დედოფალა
 ბრძანებ, რომ კეცტენ მაკითხი დაუფენებლივ განთავისუფლებულ
 იქნეს. (ყველანი აღტაცებულნი არიან.) ამავე დროს შთამომავლო-
 ბითი აწნაურთა ებოძოს. (აღტაცების გამომხატველი შეძახილები).
 აგრეთვე მარმარების ციხე-დარბაზნი და ათი ათასი გირვანჯა რენ-
 ტა სიკვდილამდე. აქ დამსწრე ახალდაქორწინებულთ კი მისი უდი-
 დებულებსობა მეფურ მოკითხვას და საუეთესო სურვილებს უთვ-
 ლის.

მეკი. გაღვარი, გაღვარჩი დიას, ჩემს თავზე გამოვცადე, რომ
 სადაც გაჭირვება დილია, იქ გზაც წოგჭერს ხსნილია.

პ ო ლ ი . გადარჩა ჩემი საუვარელი მეკი გადარჩა, რა ბედნიერი
 ვარ!

ქ-ნი პიჩემი. ასე რომ, ბოლოს ყოველივე ბედნიერად და-
 ბოლოვდა. რა იოლი და მშვიდი იქნებოდა ჩვენი ცხოვრება, მეფის
 ცხენოსანი მაცნეები მუდამ ასე რომ ცხადდებოდნენ.

პიჩემი. ამიტომ ნუ დაიშლებით და ყველამ ღარიბთა შო-
 არის უღარიბესთა ქორალი იმედით, რომელთა მძიმე ცხოვრებაჲ
 დღეს აჩვენეთ, სწორედ მათი ბოლო არის ხოლმე სავადალო. მე-
 ფის ცხენოსანი მაცნეები ერთხელ იშვითად ცხადდებიან, როდ-
 საც ნაცემ-ნაგვემნი უპოვარნი თვითონაც მოიჭეკვენ ხოლმე ზელს.
 ამიტომ მეტისმეტი თავგამოდებით არ უნდა ვსდლოთ უსამართლო
 ბას.

ყველანი (ორგანოს აკომპანიმენტით მღერიან და თან წინ, მა-
 ყურებლსაკენ, მიიბუებენ).

ერთობ ნუ ციხავთ ბორბტებას, მას საყუთარი
 სუსხი მოაშობოს უეჭველად ადრე და მაღლ.

სგზობს წუთისოფლის სიდუხჭირეს მიიპყროთ თვალთ
 და მის დაზაფრულ გლოვის ველზე იფიქროთ რამე.